

KOMITAT
EDVARDA KARDELJA
V CELJU



glasilo delavcev
sozd
revirski
energetski kombinat
edvarda kardelja

Celje - skladišče

D-Per

539/1984



1119840993,6

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

junij 1984

leto XX

št. 6

srečno

**Ob dnevu slovenskih rudarjev in prazniku delavcev
sozd REK Edvarda Kardelja,
3. juliju,
čestitamo vsem delavcem našega kombinata!**

*Samoupravni in poslovodni organi in družbenopolitične organizacije kombinata
ter uredniški odbor glasila Srečno*



Proizvodnja premoga v DO ZPT v prvih petih mesecih

Zasavski premogovniki so imeli v prvih petih mesecih letošnjega leta planirano jamsko proizvodnjo 554.630 ton in 64.350 ton s površinskega kopa Lakonca oziroma skupno 618.980 ton. Površinski kop Lakonca je imel po letnem programu izkoriščanja premoga planirano enakomerno proizvodnjo tekom celega leta, in sicer 585 ton/dan, s tem da se bo ta plan spreminjal vsak mesec z ozirom na pogoje odkopavanja (odvisno od vremena). Plan bo dinamičen in se bo izravnal vsake pol leta. Tako je bil v prvem kvartalu zaradi vremena zmanjšan za 12.440 ton, izravnal pa v mesecu juniju.

V posameznih premogovniških tozdih pa je bila planirana in dosežena naslednja količinska proizvodnja v prvih petih mesecih:

Tozd	Plan v tonah	Doseženo ton	Razlika ton
Hrastnik	110.800	89.678	- 21.122
Ojstro	79.800	89.801	+ 10.001
Trbovlje	248.700	261.018	+ 12.318
Kotredež	115.330	120.918	+ 5.585
ZPT-jama:	554.630	561.415	+ 6.785
Lakonca	51.910	45.556	- 6.354
ZPT:	606.540	606.971	+ 431

Iz tabele je razvidno, da nista fizičnega obsega proizvodnje dosegla TOZD Premogovnik Hrastnik in površinski kop Lakonca.

Zasavski premogovniki pa so kljub izpadu količinske proizvodnje v TOZD Premogovniku Hrastnik in površinskem kopu Lakonca malenkostno presegli fizični plan, in sicer za 431 ton.

TOZD Premogovnik Hrastnik ni dosegel fizičnega plana zaradi prepočasnega prehoda preko prečnice v A polju s podporjem Klockner Becorit in zaradi istočasne demontaže in montaže dveh čel, in sicer v A in B polju ter zapiranja čela v vzhodnem Talnem skladu zaradi ognja, površinski kop La-

konca pa zaradi slabega deževnega vremena v prvih mesecih letošnjega leta.

Premogovniški tozdi so delno krili izpade jamske proizvodnje s proizvodnjo s površinskih kopov, in sicer: Blate 9.122 ton, Ojstro 8.705 ton, Retje 3.220 ton in Kotredež II. (Viljemini) 2.936 ton. Skupna proizvodnja s površinskih kopov, vključno z Lakonco, pa je znašala 69.539 ton. Navedena proizvodnja je bila dosežena v 110 rednih delovnih dnevih in šestih sobotah ter eno izmeno za TOZD Premogovnik Hrastnik, Ojstro in Trbovlje, TOZD Premogovnik Kotredež pa je obratoval pet sobot in dve izmeni. Skupna proizvodnja, proizvedena v prostih sobotah, pa je znašala 20.186 ton.

Doseganje kvalitete oziroma kurilne vrednosti premoga in za planirane GJ pa je stanje sledeče za posamezne premogovniške tozde in površinski kop Lakonca:

Tozd	Plan GJ	Dosež. GJ	Razlika GJ	Plan	Doseženo	Razlika
			MJ/kg	MJ/kg	MJ/kg	
Hrastnik	1,416.024	1,112.436	- 303.688	12,78	12,40	- 0,38
Ojstro	1,027.026	1,126.769	+ 99.743	12,87	12,55	- 0,32
Trbovlje	2,325.345	2,452.473	+ 127.128	9,35	9,39	+ 0,04
Kotredež	1,185.593	1,283.819	+ 98.226	10,28	10,62	+ 0,34
ZPT-jama	5,953.988	5,975.497	+ 21.509	10,83	10,64	- 0,19
Lakonca	519.100	543.583	+ 24.483	10,00	11,93	+ 1,93
ZPT	6,473.088	6,519.080	+ 45.993	10,74	10,74	+ - 0

Podatki v tabeli kažejo, da planirane GJ ni dosegel v prvih petih mesecih letošnjega leta le TOZD Premogovnik Hrastnik, za kar je glavni vzrok izpad količinske proizvodnje.

DO ZPT je presegla GJ z jamsko proizvodnjo in manjšimi površinskimi kopi za 21.509 GJ, ZPT skupaj s površinskim kopom La-

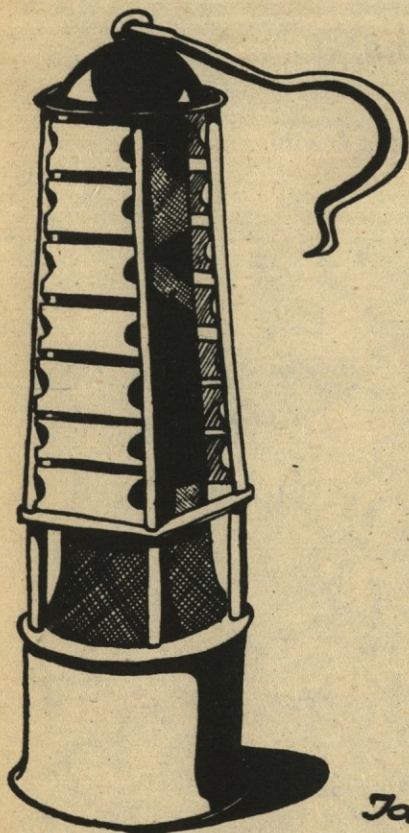
konca pa za 45.993 GJ. Planirano kurilnost premoga pa nista dosegla TOZD Premogovnik Hrastnik in Ojstro ter ZPT z jamskim pridobivanjem, medtem ko sta jo TOZD Premogovnik Trbovlje in Kotredež ter površinski kop Lakonca presegli. DO ZPT kot celota pa je ravno dosegla planirano kurilnost premoga.

V prvih petih mesecih letošnjega leta so bile dosežene naslednje storitve v primerjavi s planiranimi:

Tozd	Odkopna		Jamska III		Rudniška II.	
	Plan	Doseženo	Plan	Doseženo	Plan	Doseženo
Hrastnik	15,3	12,35	3,3	1,99	2,75	1,53
Ojstro	11,0	12,00	3,6	2,98	2,66	2,18
Trbovlje	15,0	13,46	4,4	4,30	3,30	3,57
Kotredež	9,3	8,88	2,5	2,44	1,67	1,69
ZPT:	12,99	12,09	3,49	3,35	2,63	2,64

Z izjemo rudniške II. storitve, ki sta jo malenkostno presegla TOZD Premogovnik Tr-

bovlje in Kotredež ter ZPT skupaj, so vse ostale dosežene storitve nižje od planiranih.



Primerjavo storitev z istim obdobjem lanskega leta pa nam daje naslednja tabela:

Tozđ	Odkopna		Jamska III		Rudniška II.	
	1983	1984	1983	1984	1983	1984
Hrastnik	14,79	12,35	2,75	1,99	2,07	1,53
Ojstro	11,88	12,00	3,04	2,98	2,26	2,18
Trbovlje	16,70	13,46	4,52	4,30	3,71	3,57
Kotredež	8,37	8,88	1,99	2,44	1,36	1,69
ZPT:	14,31	12,09	3,53	3,35	2,78	2,64

Primerjava storitev nam kaže z redkimi izjemami padec storitev v globalu. Ti pokazatelji nam kažejo, da bo potrebno izdelati temeljito analizo staleža, organizacije dela in izkoriščenosti zaposlenih in podvzeti potrebne ukrepe, če hočemo spraviti storitve na že pred leti dosežene.

Jože Herman

70-letni jubilej Sergeja Kraigherja

30. maja letos je praznoval svoj 70-letni jubilej Sergej Kraigher, član CKJ in od začetka junija letos tudi član sveta federacije, od lanskega dneva rudarjev pa častni član kolektiva sozda REK Edvarda Kardelja. Čeravno se je rodil v Postojni (30. 5. 1914), ga že desetletja imamo za Zasavca, za Revirčana zaradi njegovega dolgoletnega življenja, boja in dela med nami.

Gimnazijo je obiskoval in končal v Ljubljani, leta 1932 je vpisal medicino na medicinski fakulteti. Leta 1934 je postal član komunistične partije Slovenije. Še istega leta so ga aretirali in obsodili na dve leti zapora v Sremski Mitrovici. Leta 1939 je postal absolvent medicinske fakultete v Zagrebu. Že leta 1940 je po nalogu CK KPS odšel v ilegalo in bil nato sekretar okrožnega komiteja KP Trbovlje. Starejši Trboveljčani in drugi Revirčani se ga še dobro spominjajo, kako neustrašen je bil v naših krajih prvo leto okupacije. Organiziral je skupno z ostalimi prvoborci in revolucionarji prve odbore OF in prve skupine partizanov, ki so se kasneje združile v Revirsko četo. Nato je bil do leta 1945 na raznih partijskih dolžnostih, od februarja tega leta dalje pa je bil zopet sekretar KPS za Štajersko.

Po osvoboditvi je opravljal številne odgovorne dolžnosti. Do 15. maja letos je bil nazadnje pet let član predsedstva SFRJ in v času tega mandata od maja 1981 do maja 1982 tudi predsednik kolektivnega vodstva države. Lansko leto je dobil prvi jugoslovan-

sko nagrado Edvarda Kardelja. Vsem pa je znano tudi to, da je komisija zveznih družbenih svetov, ki je pripravljala dolgoročni program ekonomske stabilizacije, dobila naziv po svojem predsedniku — Kraigherjeva komisija. To je pomenilo veliko priznanje za ves trud, znanje in izkušnje, ki jih je skupno s številnimi strokovnjaki vložil v iskanje rešitev iz sedanjih zagat in odpiranje dolgoročne perspektive. Poznamo ga kot odličnega poznavalca ekonomije oziroma ekonomske znanosti, teoretika in doslednega izvajalca linije KP — ZK. Znana je tudi njegova doslednost v boju za to, da bodo delavci resnično tisti, ki bodo neposredno odločali o dohodku, ki ga ustvarjajo, o pogojih in rezultatih svojega dela in presežnem delu. Za vse številne zasluge pri razvoju naše družbene skupnosti je dobil številna priznanja, med drugim je častni doktor obeh slovenskih univerz, častni občan v več slovenskih občinah, častni član kolektiva našega kombinata.

Tovariša Kraigherja štejemo za Revirčana tudi zato, ker domala sleherni prosti trenutek prebije v Zasavju. Vseh pomembnejših prireditev se zanesljivo udeleži, največkrat s svojo ženo Lidijo Šentjurc. Znana je njegova privrženost taborništvo, posebno pa še planinstvu. Vsako leto zagotovo skupno z družino obiše zasavske planinske vrhove. Spomnimo se ga, ko je v letih 1960-63 pogosto prihajal na Mrzlico z družino in graditeljem planinskega doma dajal moralno

pomoč in vzpodbudo pri njihovem prostovoljnem delu. Spominjamo se ga tudi kot slavnostnega govornika in odkritelja doprsnega kipa misleca Edvarda Kardelja pred upravnim poslopjem našega kombinata.

Tovariš Tito mu je ob 60-letnici dejal: „Nikoli nisi imel velikih ambicij, temveč si bil in ostal skromen revolucionar, ki je dosledno izvajal linijo naše partije. Ostal si v krogu voditeljev, ki imajo veliko avtoriteto pri naših mlajših kadrih.“

Ta ocena v celoti drži tudi ob njegovi 70-letnici.

Člani kolektiva kombinata želimo svojemu častnemu članu dolgo in zdravo življenje, pri čemer naj ga vedno spremlja rudarski Srečno!

3. julij — dan rudarjev in praznik kombinata

Osrednja proslava bo v Trbovljah

V letošnjem letu bomo dan slovenskih rudarjev in praznik delavcev našega kombinata proslavili v torek, 3. julija ob 10. uri v Trbovljah. Proslava bo potekala na prostoru pred domom DPD Svobode Dobrna v Hohkrautovi koloniji.

V okvirni program osrednje proslave sodijo:

Prevozi na proslavo

Iz Hrastnika in Zagorja bodo potekali po ustaljenem redu. O tem bodo člani kolektiva podrobneje seznanjeni s plakati, biltenom in drugimi informacijskimi sredstvi; Kolektivi rudnikov Senovo, Kanižarica in Laško se bodo udeležili proslave v Trbovljah s predstavniki samoupravnih in poslovnih

organov, družbenopolitičnih organizacij, udarnikov in drugih članov kolektiva. Prevoz na proslavo bodo organizirali v skladu s programom proslave in udeležbe.

Program osrednje proslave

- Proslavo bomo pričeli z Internacionalo,
- sledil bo pozdravni govor predstavnika

- kombinata,
- trije člani kolektiva bodo odnesli žalni venec na bližnje obeležje v spomin na smrtno ponesrečene člane kolektiva pri delu in padlim v NOB,
- slavnostni govornik bo Miloš Prosenc, član predsedstva CK ZKS,
- objavljeni bodo:
 - podatki o letošnjih jubilejnih oziroma jubilejnih nagradah, priznanja članom jamskih reševalnih čet za 5, 10 in 15-letno aktivno delo, priznanja in nagrade inovatorjem, rezultati in podelitev športnih pokalov zmagovalnim ekipam v športnih tekmovanjih v počastitev dneva rudarjev in praznika kombinata, objavljen bo rezultat natečaja in podeljene nagrade za najboljše mladinske prispevke na rudarsko temo,
- objavljena bo podelitev zlatih in srebrnih plaket sozda REK EK najzaslužnejšim članom kolektiva,
- imenovan bo častni član kolektiva kombinata,
- v kulturnem delu programa bodo sodelovali Delavska godba Trbovlje in združeni pevski zbori iz Trbovelj.

Podelitev priznanj in nagrad

Takoj po končanem programu osrednje proslave bodo pooblaščenici iz posameznih tozdov oziroma delovnih organizacij in delovnih skupnosti razdelili jubilejnim delom jubilejne nagrade, nagrade in priznanja inovatorjem in priznanja članom jamskih reševalnih moštev.

Tovariško srečanje

Po končanem programu bo tovariško srečanje na istem mestu, kot je potekala proslava. Vsak udeleženec bo prejel nakazilo za malico. Na srečanju bo igral domači zabavni ansambel.

Tudi letos poteka v širšem okviru proslave dneva rudarjev in praznika kombinata več drugih prireditev. O teh pa so bili ali pa še bodo člani kolektiva seznanjeni sproti z raznimi obvestili.

Vabimo vse člane kolektiva in njihove svojce, znance in prijatelje, udarnike, upokojene člane kolektiva, druge občane in krajanje, da se te tradicionalne prireditve kolektiva kombinata sozda REK EK zagotovo udeležijo v največjem številu.

t. l.

Nov muzej v Zagorju

Za letošnji dan borcev, 4. julija, bodo odprli v Zagorju v bivši Weinbergerjevi hiši, nasproti Delavskega doma, nov muzej. V zgornjem delu bo razstavljena zbirka iz NOB, v spodnjih prostorih pa bo rudarska zbirka. Muzej NOB ureja občinski odbor ZZB NOV Zagorje, rudarsko muzejsko zbirko pa REK EK, delovna organizacija ZPT — tozd Premogovnik Kotredež.

Ob otvoritvi bo kulturni program.

Pomisleki in zagovori o gradnji TE-TO III Trbovlje

Dne 26. maja je bil v časopisu Delo že drugič objavljen v rubriki „Poštni predal 29“ prispevek Milana Ceneta, sodelavca Strojne tovarne Trbovlje, prispevek, ki v bistvu nasprotuje gradnji termoelektrarne - toplotne Trbovlje III. Zadnji je bil objavljen pod naslovom „Varstva okolja ne bi smeli zanemariti do boljših časov“. S tem prispevkom, ki ga je najbrže napisal na lastno pobudo in ne po naročilu SIS za varstvo zraka ali kakega drugega, se je zavestno pridružil tistim krogom v Sloveniji, ki nasprotujejo iz teh ali onih razlogov takojšnjemu pričetku gradnje TE TO III v Trbovljah. S svojimi osebnimi pogledi, mnenji in sugestijami vztrajno meče kamenje na dolgoletna prizadevanja kolektiva TET in našega kombinata kot celote, da bi projekt izgradnje TE-TO III čimprej oziroma takoj zaživel iz mnogih strokovno podprtih in utemeljenih razlogov. S tem pa pomaga podirati srednjeročni plan nadaljnje izgradnje premogovnikov, elektroenergetike in toplifikacije v revirskih občinah Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, prizadevanja občinskih in medobčinskih družbenopolitičnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, nekaterih interesnih skupnosti (stanovanjske, komunalne, raziskovalne itd.), srednjeročni plan našega kombinata, pomaga pa tudi razvrednotiti delo naših delegatov v zborih slovenske skupščine, ki si v razpravah stalno prizadevajo, da bi prepričali ostale delegate republiške skupščine, s tem pa tudi njen organe, o nujnosti in neodločljivosti takojšnjega pričetka gradnje TE-TO III Trbovlje.

Odgovor Milanu Cenetu je pripravil mgr. Srečko Klenovšek, predsednik KPO sozda REK EK. Objavljen je bil v Delu, dne 16. 6. 1984, v rubriki „Poštni predal 29“. Zaradi izredne aktualnosti in strokovno podprte utemeljitve smo se odločili ponatisniti njegov odgovor. Podatki, ki jih je navedel v tem odgovoru naj bi pomagali vsaj deloma pojasniti in razjasniti problematiko gradnje TE-TO III in slovenske energetike ne le Milanu Cenetu, pač pa tudi nekaterim drugim občanom in institucijam v Sloveniji, ki jim morda niso jasni ali dovolj jasni razlogi, zaradi katerih si celoten naš kombinat prizadeva za takojšnjo gradnjo.

Za uredništvo T. L.

Prispevek mgr. Srečka Klenovška se glasi takole:

Varstva okolja ne bi smeli zanemariti do boljših časov

Pod tem naslovom odpira Cene Milan iz Trbovelj vprašanja, ki jih nikdar ni bilo, in terja odgovore na druga, na katera so dogovori že v nešteti razglabljanjih o izgradnji elektrarne in varstvu okolja.

Ni alternative, ali bomo gradili hidrocentrale ali bomo gradili termoelektrarne. Hidrocentrale bomo zgradili zato, da bo izkoriščena narava, ki nam energijo ponuja dolgoročno, ceneje, čeprav ob hudem investicijskem zalogaju. Ta energije pa je na razpolago le takrat, kadar je voda. Stabilno, varno in stalno obratovanje pa zagotavljajo termoelektrarne, najsaj bo na premog, nafto, plin ali jedrsko gorivo.

Inštalirana moč na pragu hidroelektrarne je lahko varljiv podatek o sposobnosti zagotavljanja električne energije porabnikom. Hidroelektrarne so imele v letih:

Leto	Inštalirana moč MW	Proizvodnja energije GWh
1970	378	2546
1980	511	3230
1982	623	3013
1983	623	2647

Medtem ko se je od leta 1970 do leta 1983 moč povečala za 65 %, se je proizvodnja električne energije povečala le za 4 %. Istočasno pa je proizvodnja električne energije iz termoobjektov rastla sorazmerno z inštalirano močjo.

Leto	Proizvodnja energije GWh
1970	1820
1980	3857
1982	4575
1983	4918

Vodnost slovenskih rek niha — kot vsaka. Značilno pa je, da imamo najmanj vode pozimi, ko rabimo največ energije.

Tako je bila v letu 1983 proizvodnja električne energije po mesecih naslednja:

Meseci	Proiz. elek. ener. GWh	Proiz. el. ener. v HE	Proiz. el. ener. v %
Januar	870	230	26,4
Februar	790	130	16,4
Marec	860	230	26,7
April	710	320	45,0
Maj	820	310	37,8
Junij	820	300	36,5
Julij	630	250	39,6
Avgust	660	190	28,7
September	700	220	31,4
Oktober	870	200	22,9
November	860	120	13,9
December	860	140	16,2

Jedrska elektrarna je med proizvodnjo dajala enakomerno količino energije okrog 200 GWh na mesec, razen v treh mesecih (julij, avgust in september), ko je bila v remontu.

Manjkajočo energijo v „sušnih“ mesecih so dodajale termoelektrarne, ki so v času visoke proizvodnje hidroelektrarn proizvodile energijo tudi za druge republike ali za izvoz in v shrambo.

Nič drugačen ni dnevni diagram proizvodnje oziroma porabe energije, kjer konice porabe električne energije dopolnjujejo lahko le termoelektrarne.

Tako ali drugače brez termoelektrarne ne gre in tudi v bodoče ne bo šlo. Je pa možnost, in sicer ta, da se odrečemo virom energije v Sloveniji in vzpostavimo odkop premoga za predelavo le-tega v električno energijo predvsem v Bosni in Hercegovini in na Kosovu. Pri tem ostanejo slovenski rudniki rjavega preoga brez porabnikov in bi jih bilo treba zapreti enega za drugim.

Takoj pa dodajmo, da zapiranje in odpiranje rudnikov ni barantanje s ključi v počitniški hišici na morju, ki jo jeseni pospraviš in zakleneš, spomladi pa spet odpreš.

Revizijska komisija, sestavljena iz rudarskih strokovnjakov v Sloveniji, je ugotovila možnost za ponovno odprtje rudnikov Krmelj, Ilirska Nistrica, Zabukovica in Sečovelje.

Ugotovila je, da je praktično bolje na novo odpreti rudnike, kolikor pač zaloge pre-

moga dopuščajo, kot pa zbrati vso „brkljarijo“, ki je ostala od opuščenih premogovnikov.

Zagovorniki mišljenja, da nekaj premoga le pustimo tudi zanamcem, so v bistvu za opustitev premogovništva v Sloveniji.

Zanamci bodo uporabljali oziroma bodo morali uporabljati druge in drugačne vrste energije, kajti stvarnost narekuje iskanje novih energij in doslej je človeška pamet še vedno našla izhod.

K varstvu okolja pripomore največ odpravljanje neštetih kurišč na premog, kjer je le mogoče. Ravno tako so v revirjih velik izvor onesnaževanja zraka žvepleni plini, med drugim tudi iz termoelektrarne Trbovlje.

Ker je elektrarna v dolini Save, okoliški hribi onemogočajo prepri, ki bi razganjal dimne pline tako, da ne bi prišlo do škodljivih posedańj premočnih koncentracij, ki povzročajo občutne požige na poljščinah in škodujejo zdravju vsega živlega.

Bistveno so se razmere izboljšale z gradnjo novega dimnika, saj tako dimni plini prebijajo megleno plast zraka v kotlini in v večji višini izgubljajo koncentracijo škodljivih snovi, tako da ne vplivajo na bližnjo in širšo okolico.

Največjo nevarnost za onesnaževanje zraka pomeni zagon stare elektrarne z nizkim dimnikom, katere obnovo za toplotno predlaga Milan Cene. Ponovno aktiviranje stare TET bi pomenilo vračanje nazaj, česar

prebivalci Dobovca, Zelene trave in Prapretne ne bodo nikdar dopustili. Mar naj bi zaradi čistega zraka v mestu Trbovlje spet pričeli vse živo okrog termoelektrarne.

Nova termoelektrarna-toplarna bo z dovedom toplote v Trbovlje, Hrastnik in Zagorje pripomogla izboljšati razmere vseh treh dolin, saj so vse tri ogrožene, ker bo odpravila nešteto dimnikov in dimničkov, ki najbolj zastrupljajo zrak s sajami in žvepleni plini.

Zanimivo pa je, da varstveniki zraka zanamarjajo boj proti drugim onesnaževalcem zraka v revirjih.

Meritve, ki jih je Termoelektrarna opravila na nekaterih najbolj ogroženih točkah v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju, kažejo, da prihaja do skoraj enako visokih škodljivih koncentracij plinov, posebno v Hrastniku, tudi takrat, ko termoelektrarna v Trbovljah sploh ne obratuje.

Ugotovljeno je (Kmetijski inštitut Ljubljana), da so zadnji ožigi iglavcev v Hrastniku posledica zastrupitve s fluorom.

V vseh treh dolinah bo treba natančno opredeliti in sprejeti ukrepe za sanacijo vseh umazanih tehnoloških postopkov v industriji, kajti le celosten pristop k varstvu okolja lahko da zadovoljive učinke.

Izgradnja termoelektrarne toplotne III v Trbovljah je prvi velik korak k temu cilju.

Srečko Klenovšek

Odkopavanje premoga na površinskem kopu Ojstro

Pri urejanju površine nad eksploatacijskim področjem leta 1971 so bili ugotovljeni izdanki premoga, katerih količina ni bila znana.

Z ozirom na večje potrebe po premogu in slabe montan - geološke pogoje v jami smo pričeli razmišljati o možnosti odkopavanja ostankov premoga s površinskim kopom.

Oktober meseca 1980 smo se dogovorili na seji KOVTOP, da pričnemo z izdelavo odvoznih poti za dnevni kop Ojstro, istočasno pa tudi odkrivanje premoga.

Z navedenimi deli smo pričeli v začetku novembra 1980, tako da smo prva dva kamiona premoga odpeljali z dnevnega kopa na separacijo 6. 12. 1980.

V letu 1981 je bil izdelan projekt „Odkopavanje premoga — površinski kop Ojstro 80“. Projekt je predvideval zalogo premoga v višini 30.300 ton. Pri izdelavi projekta je imel projektant premalo podatkov, da bi lahko izračunal ali ugotovil dejanske zaloge premoga. Z odkopavanjem smo ugotovili, da je več zalog premoga, kot je navedeno v projektu.

Odkopavanje je potekalo v smeri vzhod-zahod ter v globino, tako da smo premog sproti odkrivali in si tako zagotavljali zaloge.

V letih 1980, 1981, 1982, 1983 in v prvih dveh mesecih leta 1984 smo pridobili 91.017 ton premoga, in sicer:

Leto	Ton	Stroški	Realizacija	Din/t
1980	1.085	2.508.493,20	1.105.345,10	2.311,98
1981	45.749	28.788.119,50	45.034.627,25	629,26
1982	18.144	21.028.498,70	32.077.247,65	1.158,98
1983	23.988	35.785.613,60	65.358.982,15	1.491,81
1984 (I.-II.)	2.051	14.815.743,85	6.019.917,50	7.223,67
Skupaj	91.017	102.926.468,85	149.596.119,65	1.130,80

Iz tabele je razvidno, da so stroški v prvih dveh mesecih tekočega leta precej večji od realizacije. Razlog za to je predvsem v tem, da zaradi slabega vremena premoga z dnevnega kopa nismo mogli odvažati na separacijo, kljub temu pa smo morali zaradi plazenja zemlje oziroma jalovine urejati cesto za odvoz jalovine. Razlika med realizacijo in stroški se bo skozi leto izboljšala tako, da bo ustvarjenega nekaj ostanka čistega dohodka. Iz tabele je tudi razvidno, da smo v obravnavanem obdobju na dnevnem kopu Ojstro realizirali 46.669.650,80 dinarjev čistega ostanka dohodka.

Z odkrivanjem premoga smo odkrili tudi glino, primerno za izdelavo opeke. To glino je odvažal tozd Gramat, in sicer: leta 1981 — 64.025 m³, leta 1982 — 5.161 m³ ter leta 1983 — 2.404 m³. Glino so odvažali po ure-

jeni cesti, zgrajeni na stroške DK Ojstro. Ta glina je vsebovala določen odstotek premogovega prahu, tako da je bila poraba mazuta za žganje opeke v letih 1981 in 1983 okoli 25 % nižja kot v letu 1980.

Nakladanje gline je bilo za tozd Gramat brezplačno, ker so stroški nakladanja bremenili DK Ojstro.

Ker so za odvoz gline ceste urejene, bo po vsej verjetnosti tozd Gramat odvažal glino tudi v letu 1984 in še v bodoče.

Za DK Ojstro je izdelan projekt za raziskovalno vrtnanje. V kolikor bodo vrtnine negativne, ali da ugotovijo zaloge, katerih odkopavanje z dnevnim kopom ne bi bilo racionalno, bomo verjetno odkopavanje na DK Ojstro končali v letu 1984.

Jože Vidmar

Izpolnjevanje delovnega načrta v času od 1. I. do 15. VI. 1984

1. Proizvodnja premoga

TOZD, DO	Načrt (v tonah)	Doseženo (ton)	Razlika - +	%	Ob dela prostih sob.
PH	123.160	99.667	- 23.493	80,9	3.970
PO	89.448	98.586	+ 9.138	110,2	2.771
PT	271.500	285.031	+ 13.531	105,0	9.678
PKO	125.542	132.028	+ 6.486	105,2	3.357
Škupaj	609.650	615.312	+ 5.662	100,9	19.776
PK Lakonca	58.930	55.094	- 3.836	93,5	410
DO ZPT	668.580	670.406	+ 1.826	100,3	20.186
RPS	55.800	55.458	- 342	99,4	
RPK	55.560	63.546	+ 7.986	114,4	
RPL	18.300	16.120	- 2.180	88,1	
SOZD REK EK	798.240	805.530	+ 7.290	100,9	

2. Proizvodnja električne energije (MWh)

TOZD	Načrt	Doseženo	%
PEE-PP	12.000	+ 631	—
PEE-N	220.000	230.904	105,0
KE	—	- 285	—
DO TET	232.000	231.250	99,7

3. Proizvodnja ostalih proizvodov

TOZD	Letni načrt	Doseženo	%
Gramat			
— opekarna (enot)	8,300.000	2,707.574	32,6
— kamnolom (m³)	50.000	18.117,5	36,2
— Avtoprevoz Zasavje (t/km)	—	4,040.727	—
PKO			
— kamnolom (m³)	90.000	45.122	50,1
RES D H			
— toplotna (MWh)	29.000	13.396	48,1

4. Storitve (do zadnjega v preteklem mesecu v dinarjih)

TOZD	Letni načrt	Doseženo (I. — V. 1984)	Odstotek
DO ZPT			
— RES D H	322,795.000,00	117,591.391,40	36,4
— RES D T	276,313.000,00	116,015.083,25	42,0
— RES D Z	169,686.000,00	76,240.752,10	44,9
— PJL	110,026.000,00	55,013.424,00	50,0
DO RGD			
— RIG	1,086.449.000,00	366,663.502,00	33,4
— ESM D	185,500.000,00	90,665.458,55	48,9
— Avtoprevoz Zasavje	158,000.000,00	62,580.133,50	39,6
Gramat			
— opekarna	67,500.000,00	22,217.000,00	32,9
— kamnolom	11,236.000,00	2,960.000,00	26,3
— gradbena skupina	10,000.000,00	14,500.000,00	145,0
DO TET			
— vzdrževanje naprav	266,438.093,00	110,447.926,00	41,5
DO IMD			
— SIM D	179,560.000,00	57,856.973,50	32,2
— EIM D	78,500.000,00	26,706.864,50	34,0

Nadaljevanje sanacije jame Kotredež

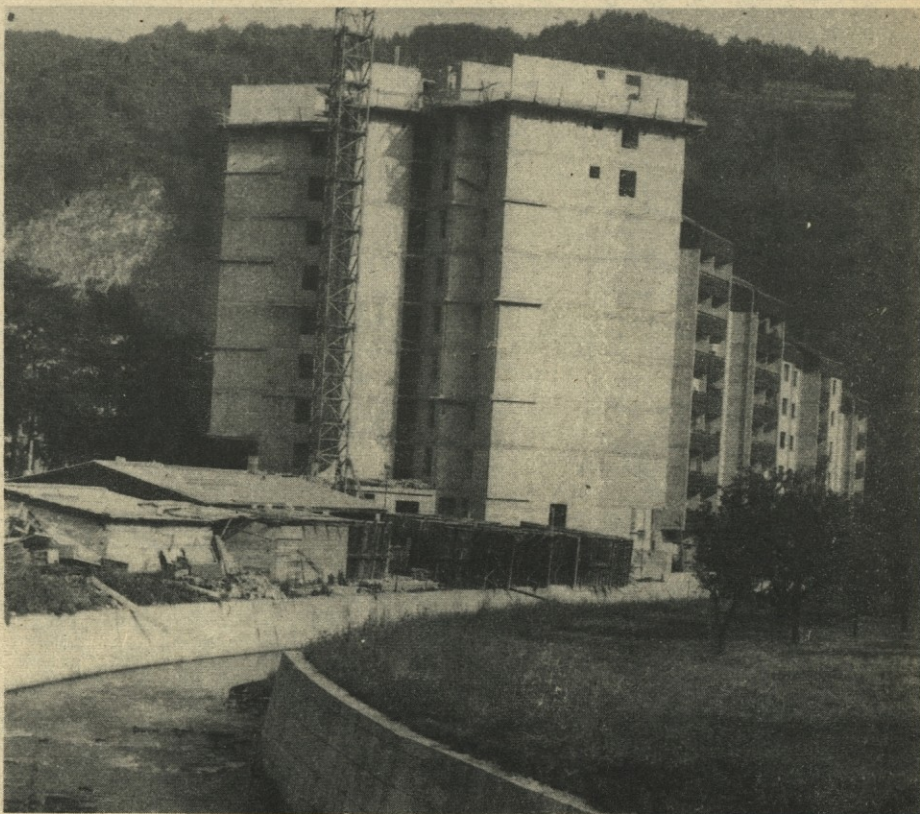
Sanacijska dela pod zalitim 6. obzorjem jame Kotredež nadaljujemo po programu. Nadaljujemo tudi s pretesarbo vznožja vpadnika V-77, ki je zgrajen v morski glini. Ta zaradi nabrekanja močno deformira tesarbo v vpadniku. Izdelava vodne proge na 7. obzorju v P-76 je končana. Izdelujemo sesalni jašek med vodno progo in H-74-0/1.

Smerni hodnik H-74-0/1 je končan, izdelava vpadnika, ki bo povezoval smerni hodnik s prekopom na 4. odkopni etaži. Vpadnik bo končan v nekaj dneh in bo s tem vzpostavljena direktna zračilna zveza preko 4. etaže, polja 74. Na tej etaži je pretesarjen odsek v črni talnini, ki je bil povsem stisnjen v dolžini 25 m, preostalih 50 m pa je v premoгу oziroma krovnem laporju in deformacije niso tolikšne, da bi ovirale direktni pretok zraka. Nadaljujemo s pretesarbo zračilne zveze iz 3. etaže, polje 67 do 6. obzorja. Vrtalnih del trenutno v jami Kotredež ne izvajamo. Nadaljevali bomo, ko bo izgotovljena komora za vrtno garnituro in bomo vrtali odvodnjevalne vrtine iz dolomita proti vodonosni prelomni coni s ciljem, da se zniža nivo vode v triadnem dolomitu do 6. obzorja.

Količina črpane vode na izlivu v Medijo pri Vine rovu je trenutno 9 m³/min.

Nivo podtalnice v piezometru je sedaj na koti — 57,74 m (6. obzorje je na koti — 110).

Anton Prebil



Potek in zaključek remonta v TE Trbovlje

Letošnji remont v TET na bloku 4 (125 MW) je planiran od 1.5. do 18.6.1984. Zauzavitev bloka je bila 16.4.1984, torej blok ne bo obratoval skupno 52 dni. Zauzavitev je bila opravljena predčasno zaradi viškov električne energije, zaradi ugodne hidrologije in seveda praznikov. V času prvomajskih praznikov je obratna posadka čistila naprave, tako da smo po praznikih, to je 3.5.1984, normalno pričeli z remontom.

V letošnjem remontu so bili planirani običajni posegi na napravah, novost je v tem, da so bile planirane profilaktične meritve, ki zajemajo pregled naprav in delov naprav glede na staranje vseh tistih delov, ki so v območju temperatur nad 450°C, in generator v celoti. Cilj teh pregledov je ugotoviti stanje naprav, ki so izpostavljene visokim temperaturam, da pridobimo podatke za izdelavo programa revitalizacije bloka oziroma izdelavo programa obnove in eventualno podaljšanja življenjske dobe bloka. V tem remontu je tudi planirana zamenjava specialnega gumi traku za transport pepela in žilindre na deponijo pepela. Gumi trak je bil dobavljen iz Japonske.

Kakor vsako leto smo tudi letos za izvršitev remonta planirali precej tujih firm.

Po zaustavitvi je bil opravljen pregled celotnega bloka. Opazili smo veliko obrabo na kotlu, predvsem na mlinih, ocevju in dimnih kanalih. Izredno kritično je bilo stanje v prvem vleku kotla, popravilo pa je planirano v letu 1985 od 1.6. do 31.6.1985.

V času remonta je sodelovalo povprečno 322 delavcev, in sicer tujih izvajalcev 138, naših delavcev pa 184.

Dela so se odvijala po planu. Dodatna dela smo opravili le na generatorju, kjer smo morali dodatno izvršiti zamenjavo ležajev in postružiti ščite. Če bo zadnja faza remonta - preizkušanja vseh naprav in sklopov potekala v redu, bomo 18.6.1984 že obratovali. Premoga je na deponiji trenutno 83.000 ton, tudi samo deponiranje smo izvajali v skladu z dogovorom med separacijo in TET. Kvaliteta deponiranega premoga v tem času je bila preko 9,5 MJ/kg, kar nam daje osnovo, da bomo lahko glede tega dobro obratovali.

Da je remont potekal v glavnem brez застоjev, gre velika zasluga našim strokovnjakom, ki organizirajo remont in delavcem, ki

so ga izvajali, seveda pa tudi tujim izvajalcem, ki izredno kvalitetno in terminsko končujejo svoja dela. V bodoče bo potrebno manj angažirati tuje izvajalce in več dela opraviti z našimi ljudmi.

Leopold Jamšek



DO RGD izvaja investicijska dela v DO ZPT

Na podlagi dolgoročnega programa REK EK o medsebojnem sodelovanju DO Zasavski premogovniki Trbovlje kot investitorjem in DO Rudarska gradbena dejavnost Trbovlje kot izvajalcem del izvajata TOZD RIG (Rudarske investicijske gradnje) in TOZD ESMD (Elektrostrojne montažne delavnice) v jamah Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, na podlagi sklenjenih pogodb, investicijska raziskovalna, odpiralna in pripravljalna dela. Takšna dela opravljata tudi v DO Rudniku Laško.

Vsa investicijska dela, ki jih izvaja DO RGD oziroma TOZD RIG in TOZD ESMD, morajo izvajati na podlagi nedvoumni potrdjenih rudarskih projektov in dovoljenj za izvajanje del, ki jih izda pristojni republiški upravni organ ali tehniški vodja investitorja, v skladu z Zakonom o rudarstvu. Pogodba se sklone za vsak objekt posebej oziroma delovišče, v višini odobrenih investicijskih sredstev, največkrat pa je za isti objekt kot celoto potrebno skleniti več pogodb, ker ni na razpolago investicijskih sredstev in garancij LB, ki mora dati k vsaki pogodbi svoje soglasje. Brez soglasja banke del ne smejo izvajati.

Iz posameznih pogodb so razvidne obveznosti izvajalca in investitorja.

Glavne obveznosti izvajalce del iz pogodb so:

zgraditev objekta v določenem roku, izvajanje del v skladu s predloženo tehnično dokumentacijo naročnika in veljavnimi tehničnimi in varnostnimi predpisi pod strokovnim nadzorom odgovornih delavcev gradbišč in DO, vodenje vse potrebne evidence in dokumentacije o izvršenih delih ter da v nepredvidenih spremenjenih pogojih dela takoj strokovno ukrepa, o takšnih spremembah pa obvesti investitorja zaradi skupnega reševanja nastalih problemov.

Kot glavne obveznosti investitorja so, da predloži izvajalcu del pred pričetkom rudarsko gradbenih del kompletno tehnično in preostalo potrebno dokumentacijo, da omogoči nabavo in vskladiščenje eksplozivnih sredstev, da redno skrbi za pravočasen odvoz nakopanine, da redno dostavlja gradbeni material do delovišč in da izvaja vsa jamomerska dela.

V specifikaciji cen vsake pogodbe so vnešeni vsi stroški, ki bremene izdelavo enote jamskega prostora. Stroški izdelave so res sorazmerno visoki, vendar so v tej ceni vključeni tudi stroški investitorja v zvezi z navedenimi obveznostmi prevoza materiala, jamomerske službe, razstreliva ter drugih stroškov katere dobi povrnjene na podlagi pogodbe. Tako je cena enote jamskega objekta skupen strošek izvajalca del in investitorja, kar nekaterim delavcem sestavljene organizacije prav gotovo ni jasno, ker trdijo, kako visoke cene ima RGD in da dosega pri izvajanju del premajhne delovne rezultate z ozirom na cene.

V okviru delovne organizacije Zasavskih premogovnikov Trbovlje ima DO RGD TOZD RIG zaposlenih na gradbišču Hrastnik povprečno 128 delavcev, na gradbišču Trbovlje 65 delavcev in na gradbišču Zagorje 157 delavcev.

Gradbišče Hrastnik:

Na gradbišču Hrastnik izvaja TOZD RIG raziskovalno odpiralna dela v jami Hrastnik in Ojstro. V letu 1983 je bilo težišče del na izgradnji Dolske proge. Pogodba za izdelavo Dolske proge je bila sklenjena do 10.6.1982, in to za 739 m proge po 49.150,00 din/m, s tem da so v ceni predvideni stroški izdelave TOZD RIG in TOZD ESMD v višini 27.818,96 din ali 56,7 % od predvidene vsote, dočim so v ceni stroški investitorja TOZD P Hrastnik in TOZD RESD Hrastnik vključeni v višini 21.331,04 din/m ali 43,3 %. Iz navedenega razmerja je razvidno, da osnovna cena enote jamskega objekta ni samo cena izvajalca, katero bi „pokasiral“ TOZD RIG, ampak so tudi stroški investitorja.

Sredstva po navedeni pogodbi so bila porabljena v letu 1982 v višini 8.402.192,50 din, za izvajanje del v letu 1983 pa je ostalo po tej pogodbi 27.919.657,00 din, kar bi omogočilo pri fiksni ceni izdelave 568 m proge. TOZD RIG je izdelal samo v letu 1983 dejansko 659,85 m Dolske proge, kar predstavlja 16,16 % več, kot je bilo zagotovljenih sredstev po osnovni pogodbi.

Poleg navedene Dolske proge so delavci v TOZD RIG izdelali v jami Hrastnik 1983. leta 313 m proge v kotnem polju na koti 138, izkop ali 59,7 m raziskovalne proge na koti + 48, po predhodno izvršeni montaži transportne mehanizacije. Izkopali so še 106 m in 56,7 m permanizacije transportnega nadkopa med kotama 85 in 145 in obnovili 100 m permanizacije v vpadniku TV 85/0, ki je bil močno deformiran zaradi hribskih pritiskov. Obnova permanizacije zaradi izredno neugodnih delovnih pogojev še ni izvršena. Transportni vpadnik je bil po vsej dolžini do kote 0 močno deformiran, posebno otežkočen pa je bil odvoz nakopanine.

V jami Ojstro so v letu 1983 izkopali 175,5 m nadkopa od kote 120 proti koti 236. Pri izdelavi navedenega nadkopa po apnencu je prišlo dne 28.10.1983 do močnega izločanja metana, tako da z deli dalj časa ni bilo možno nadaljevati.

Izkopali so tudi 212 m jamskih objektov na koti 150, 79,5 m raziskovalnega nadkopa med koto 120 in 160, ki je bil kasneje zaradi vdora mulja pri odkopavanju zabit. Na koti + 120 jame Ojstro so izdelali 71 m hodnika, od katerega je bilo potrebno 34 m permanizacije. Izdelali in betonirali so tudi pristopno križišče transportnega vpadnika na koti 120 in 77,2 m vpadnika proti koti + 20.

V letu 1983 so v jami Hrastnik in Ojstro delavci RGD TOZD RIG izdelali 1787,75 m jamskih investicijskih objektov. 156,7 m jamskih objektov pa so betonirali.

Za navedena dela je bilo porabljenih pri investicijskih delih 14695 delovnih ur ali 46,8 %, 5748 delavnikov ali 18,3 % je bilo porabljenih na vzporednih delih, razhod pa je znašal 10925 delavnikov ali 34,8 %.

Glavni problem, ki se je odražal pri izvajanju rudarskih odpiralnih del na gradbišču Hrastnik v letu 1983 in se nadaljuje tudi v letu 1984, je zelo otežkočen transport materi-

ala oziroma odvoz nakopanine, zlasti v jami Hrastnik.

V kotnem polju, kjer izvajamo dela v zelo trdi krovlini, je odvoz organiziran na etažni progi z enoverižnimi transporterji EVT-120, odvozna pot pa je dolga 370 m. Na tej relaciji obratuje zaporedno že šest transporterjev. Do konca maja je izdelane v letu 1984 zaradi navedenih pogojev le 76,9 m proge oziroma prekopa. Izdelava Dolske proge je bila v januarju 1984 prekinjena, obnovljena pa zopet v maju. V maju so izdelali 60 m proge, v januarju pa 11 m, oziroma skupaj 61 m. Na koti 48 so izdelali 81,4 m proge po apnencu, od tega 59,0 m v januarju, nato pa 39 m jaška od kote + 48 proti koti + 85. Proboj bo izvršen v mesecu juniju. Med koto 85 in 145 je izdelano 72,1 m transportnega nadkopa. V vpadniku med koto 85 in 0 pa je obnovljeno 32,4 m permanizacije. Zaradi neurejenega odvoza in pomanjkanja delavcev so bila dela prekinjena. Potrebna je rekonstrukcija nosilne konstrukcije traku, ki jo že izvajajo. V jami Ojstro je bila izdelana v mesecu januarju transformatorska postaja, nato pa izvršen izkop in delna permanizacija 120,0 m vpadnika proti koti 20 in 116,5 m nadkopa proti vzveznemu obzorju.

Pripomniti moramo, da tudi pri izdelavi teh objektov uporabljajo za odvoz izkopanine večinoma apnenca, do osnovnega odvoznega horizonta transporterja, kar zelo neugodno vpliva na delovne rezultate. Znano je, da so verižni transporterji primerni le za odvoz premoga, nikakor pa ne za odvoz izkopanine. Na delovne rezultate pri izvajanju odpiralnih investicijskih del vplivajo tudi druge okoliščine, na katere izvajalci del ne morejo mnogo vplivati. Ti neugodni vplivi so mnogokrat neustrezen pritisk komprimiranega zraka, neustrezna ali slaba kvaliteta razstreliva, pa tudi neustrezen izbor električnih vžigalnikov. Tovarna Goražde dobavlja v istem zaboju isto število električnih vžigalnikov različnih serij, pri razstreljevanju pri investicijskih delih pa je potrebno znatno manjše število vžigalnikov najnižje serije, ki pa se s številko serije veča.

Delovna organizacija RGD je v zadnjih letih vložila že precej napor in tudi sredstev za modernizacijo in humanizacijo del pri odpiralnih delih zlasti vrtanju in nakladanju, vendar ostajajo vodilni tehnični delavci mnogokrat nemočni, ker ne morejo zagotoviti osnovnih delovnih pogojev pri izvajanju nekaterih faz dela. Z rekonstrukcijami uvoza je onemogočena pravočasna dobava tudi nekaterih opreme, ki je domača industrija ne izdeluje. Tako so obstoječa motala na komprimiran zrak močno iztrošena, rezervnih delov ni, uvoz novih pa tudi onemogočen. Zaradi navedenega se dogaja, da traja prevoz po nadkupu navzgor na določeni razdalji namesto nekaj minut — tudi pol ure, (nadkop Hrastnik 85/145) na drugi strani pa morajo delavci ročno transportirati potreben material po vpadniku navzdol do čela delovišča, ker DO nima ustreznega motala (vpadnik Ojstra 120/20). Nabava domačih električnih motal, ki jih izdeluje ESO v Titovem Velenju, je prav tako otežkočena, ker je

proizvodnja omejena in so dobavni roki izredno dolgi.

Ker izvaja TOZD RIG izključno raziskovalno — odpiralno pripravljala dela, so vsa delovišča prezračevana separatno, kar predstavlja prav tako izredne napore pri zagotavljanju sorazmerno normalnih delovnih pogojev tako v tehničnem kakor tudi v varnostnem smislu. Povedati moramo, da so vsi objekti v metanskem področju III. stopnje in da so veje separatnega zračenja v večini primerov daljše od 300 m. Zaradi sorazmerno majhnih profilov jamskih objektov, ki jih načrtujejo investitorji in projektanti, je v takšne objekte težko ali pa sploh nemogoče vgraditi zračilne cevi večjih profilov ter zagotoviti intenzivno prezračevanje delovišč, kar ima prav tako neugoden vpliv na delovne rezultate. Ovire v tej zvezi nastajajo zlasti v času razstreljevanja.

Zaradi prevelike količine metana, ki se je pojavil v apnencu pri izdelavi nadkopa med V. in zveznim obzorjem jame Ojstro 28. oktobra 1983, je delovišče dalj časa stalo. Pri ponovnem pričetku del v februarju 1984 smo se morali strogo ravnati po tehnično varnostnih ukrepih, da smo zagotovili varno delo delavcem na delovišču in jamo kot celoto. Dovoljeno je bilo uporabljati samo razstreliva metan — kamniktit in trenutne električne metanske vžigalnike. Razstreljevali smo smeli samo v času, ko v jami ni bilo delavcev, to je v medizmenskem času. Nadzorniki so morali osebno kontrolirati morebitno prisotnost metana. Vse to je vplivalo na manjše delovne rezultate.

Tudi nabava ustreznih zračilnih cevi, zlasti plastičnih, ki so cenejše, lažje za transport in omogočajo hitro montažo in prilagajanje jamskim profilom, je otežkočeno oziroma v zadnjem času popolnoma prekinjeno zaradi pomanjkanja ustreznih materialov, dobavitelj pa zahteva participacijo v devizah.

Še nekaj moramo povedati. Reševanju skupnih problemov izvajalca del in investitorja bomo morali posvetiti več pozornosti in jih ažurno reševati, da bomo zagotovili vsem delavcem primerne delovne pogoje, ki naj dajo na posameznem delovišču ustrezne delovne rezultate, ter zagotovijo pravočasno izgradnjo zahtevnih rudarskih objektov.

Tudi pravočasna izdelava potrebne tehnične dokumentacije oziroma projektov pogosto kasni, na drugi strani pa je prilagajanje novim montangeološkim pogojem včasih zelo toga, še zlasti z izbiro nove tehnologije oziroma predgrajevanja ter priznavanjem dejanskih stroškov izdelave pri poslabšanih pogojih in spremenjenem načinu dela.

Eno je gotovo. Idealnih pogojev ne bo nikoli, čudežev ne moremo delati, lahko pa vsi skupaj nekaj storimo za izboljšanje rezultatov dela.

V prihodnji številki bom opisal dela na gradbiščih Trbovlje in Zagorje.

Franc Mlinar

Površinski kopi v Zagorju



Na področju Zagorja odkopavamo ostanke polja Viljemini pod Čolnišami in ga imenujemo Dnevni kop II.

Po prekinitvi odkopavanja v letu 1982 smo ponovno začeli s pridobivanjem premoga aprila letos, točneje 19. aprila, ko smo pridobili prvih 152 ton. Vzrok za tolikšno kasnitev je bila preureditev ceste Zagorje - Čolniše na odseku dnevnega kopa, o čemer smo že pisali v eni prejšnjih števil glasila Srečno.

Od začetka pridobivanja do 11. junija smo nakopali 3406 ton, s tem da je že upoštevan separacijski izplen.

Po mesecih je proizvodnja sledeča:

april	1256 ton
maj	1680 ton
junij	570 ton

V zadnjem času so se pokazale težave pri odkrivanju premoškega sloja, zlasti v območju plazu. Po sledenju premoškega sloja proti zahodu, z izdelovanjem usekov smo

ugotovili, da se sloj tanjša oziroma izklinja po višini in dolžini. Tako govoto ne bomo pridobili pričakovanih 20.000 ton premoga na predvidenem območju.

V načrtu imamo nekaj raziskovalnih vrtin dalje proti zahodu, ki bodo pokazale smiselnost nadaljnega pridobivanja v tem območju.

Sedaj bo potrebno odkopano področje izravnati oziroma pripraviti za pogozdovanje.

Drugi površinski kopi niso v pripravi, je pa izdelana študija za morebitni površinski kop na področju Slačnika oziroma Orleka. Za dokončno odločitev bo potrebno izvesti še nekaj raziskovalnih del.

Razmišljamo tudi o pridobivanju energetskega premoga na področju nad kotredškimi rovom; v okolici kompresorske postaje Ruardi.

O vseh aktivnostih v zvezi s površinskimi kopi bomo sproti poročali.

Anton Koban

Fizični obseg proizvodnje v DO IMD

Pomemben pokazatelj poslovanja je fizični obseg proizvodnje (FOP), ki se za različne dejavnosti proizvodnje prikazuje z ozirom na njeno specifičnost. Enostaven je prikaz fizičnega obsega proizvodnje pri tistih tozd, katerih dejavnost je usmerjena v en sam proizvod, kot je primer pri tozd Premogovniki, katerih celotna dejavnost je usmerjena k pridobivanju premoga.

Pri izdelavi letnih planov imamo v DO IMD velike težave pri določanju FOP, ker se

dejavnost tozd odvija v več različnih dejavnostih, kot so:

- pogodbeni dela za poslovne partnerje izven SOZD REK in v njem samem,
- dela, ki se izvajajo na osnovi sporazuma s tozdi premogovništva;
- storitvena dejavnost, ki ni količinsko, niti časovno opredeljena.



Za pogodbeni dela se FOP določi hitro in razmeroma enostavno. Podobno se določijo stroški proizvodnje in končni finančni uspeh teh proizvodov. Tovrstna proizvodnja se rokovo uspešno planira, kar je zelo pomembno, saj je čas izdelave pomembna funkcija uspeha in ugleda DO. Pogodbenih del izvedemo po vrednosti za cca 40 % od celotnega obsega proizvodnje ter predstavljamo racionalno koriščenje kadra in delovnih sredstev in ne obremenjuje stroškov proizvodnje premoga. Seveda je obseg teh del za posamezen tozd različen in predstavljamo navedeni odstotek povpreček tozd SIMD in tozd EIMD, ki tvorita DO IMD.

Pogodbeni dela opravljamo na osnovi tržnih zakonitosti v izbiri najboljšega. Kljub slabi tehnični opremljenosti dosegamo razmeroma dobre rezultate, zato ker imamo v proizvodnji in tehniških službah dober kader.

Pogodbeni dela izvajamo za različne partnerje po celi Jugoslaviji, najsi bo za področje rudarstva, gradbeništva ali drugih branž. Fizični obseg posameznih pogodbениh vrednosti je različen. Pri večjih vrednostih nas spremlja stalni problem kreditiranja, najsi bo pri izdelavi opreme za potrebe premogovništva ali izven njega. Kljub visoki obrestni meri so krediti za izdelavo investicijske serijske opreme še vedno zanimivi. Bančna sredstva pa so v te namene zelo omejena in dosegljiva tistim, ki izvažajo opremo in storitve.

Na osnovi dogovorjene delitve dela so med DO IMD in TOZD proizvodnje premoga izdelani sporazumi o mesečnem oziroma letnem vzdrževanju nekaterih strojev in naprav. To nam omogoča planiranje FOP in na tem področju dejavnosti, kar v preteklosti s sprotim dogovarjanjem in potrebami ni bilo omogočeno. Ti sporazumi, ki imajo veliko elementov svobodne menjave, ugodno delujejo na racionalizacijo stroškov, skupne odgovornosti za nemoten potek proizvodnje premoga na obsegu del po sporazumih. Skupni FOP na tem področju obsega okoli 20 % celokupne dejavnosti obeh tozd.

Področje storitvene dejavnosti za potrebe predvsem SOZD REK EK pa obsega po vrednosti 40 % fizičnega obsega proizvodnje, ki se ne da vnaprej ugotoviti, ker je razmerje med FOP in živim delom zelo različno. Proizvodnja na tem področju je zelo nenakomerna. To je tipično prilagajanje potrebam, ki se sproti porajajo pri proizvodnji premoga. Vendar tudi te storitve izvajamo na osnovi cenikov, ki jih sprejemamo na samoupravnih organih SOZD, in ponudb. Tako je obračun po vrednotenju ur že skoraj zamrl, kar kaže na težnje po čistejšem tržnem gospodarjenju, pa čeprav se to dogaja v ožjem združenju, kot je SOZD REK EK.

Čeravno nam je razumljivo in objektivno znano, da na področju storitvene dejavnosti ni mogoče vnaprej določati obsega proizvodnje, je treba še v bodoče planirati ta obseg na osnovi izkušenj iz preteklosti. Ob upoštevanju navedenega nihanja po teh potrebah pa prilagoditi službe za izvajanje teh del, ki ne bi smela trpeti zaradi izvajanja pogodbenih del in del po sporazumu.

Mihael Eržen

Otvoritev nadomestnih prostorov montažne hale v tozdu SIMD

V novih nadomestnih proizvodnih prostorih tozda SIMD končujemo zadnja montažna dela ogrevanja in prezračevanja.

Gradbeni del objekta in elektro instalacije so bile končane koncem leta 1983 in po krajši prekinitvi del smo v maju 1984 pričeli z zunanjo zaščito objekta in instalacij za ogrevanje in prezračevanje. Tudi pri teh delih je generalni izvajalec GRADIS Ljubljana, enota Celje. Vsa omenjena dela bodo predvidoma končana do konca junija 1984. Ker je vsa vodovodna instalacija zelo zastarela in nefunkcionalno razporejena, bo potrebna sanacija celotnega vodovodnega hidrantnega omrežja. Trenutno se dogovarjamo s KOP Trbovlje in IBT za izdelavo potrebnih projektov in način same izvedbe. Ker je celotni plato prepreden z različnimi kabli, betonskimi temelji in cevmi, pričakuje-

mo precej težav in dela pri odkopu. Nadalje moramo rešiti še dovod toplotne energije, za kar obstoječa kotlarna nima zadostnih kapacitet. Potrebno bo izdelati projekt sanacije obstoječe kotlarne in izdelati primarni toplovod do novega objekta. Hala je zaenkrat še brez mostnega dvigala, ki je naročen pri Mostovni Ljubljana, vendar bo po zagotovilih končan sredi meseca julija 1984. Po dobavi dvigala bodo nadomestni prostori v popolnosti gotovi in funkcionalno uporabni.

Pri dobavi celotne opreme in končanju vseh del imamo predvideno tudi svečano otvoritev in pričetek redne proizvodnje. S tem bo uresničena dolgoletna želja delavcev tozda SIMD po boljših pogojih dela.

Adi Polak

Stoosemdeset let rudnika Trbovlje

Obdobje pred nastankom rudnika

10. novembra letos slavi Rudnik Trbovlje 180-letnico obstoja. Sledilna in raziskovalna dela so se sicer izvajala že prej, saj je Franc Maurer kot prvi lastnik rudnika najel zemljišča v Lakonci in ob Savi že 24. marca 1802, vendar se kot datum ustanovitve rudnika šteje 10. november 1804, ko je takratna rudarska oblast podelila prvih osem jamskih mer „Rudniku kamenega premoga v Trbovljah“.

Rudarstvo in industrija, ki sta zrasla ob rudniku, sta popolnoma spremenila podobo kraja, ki je iz prvotno izrazito kmetijskega področja prerasel v enega večjih industrijskih centrov Slovenije.

Poizkušajmo najprej obnoviti podobo Trbovelj pred pričetkom rudarjenja. Profesor Janko Orožen je v svoji knjigi „Zgodovina Trbovelj, Hrastnika in Dola“ podal obseden pregled zgodovinskega razvoja tega dela Zasavja. Iz njegovega dela navajam nekaj najbolj zanimivih podatkov.

Verjetno je bilo to področje naseljeno že v kamni dobi, o čemer pričajo kamnite sekire iz Šmarjete pri Rimskih Toplicah, ki jih hranijo v Celjskem muzeju in kamnita sekira, ki so jo našli v Dolu.

V bronasti in železni dobi je bilo na področju Bukove gore in Mrzle Drage prazgodovinsko naselje, o čemer pričajo gomile in temelji stavbe. Ni natančno znano, ali je omenjeno naselje pripadalo narodu Ilirov ali narodu Kelto. Iliri so živeli pri nas v prvi polovici prvega tisočletja pred našim štetjem, Kelti pa so prišli v drugi polovici istega tisočletja.

Na Kelte spominja najdba keltskih novcev, ki jih je našel rudar Jakob Žonta leta 1868 na Širokem nad Dobrno. Novcev je bilo okrog 600, na eni strani so imeli upodobljene konja, na drugi pa moško glavo, ki je verjetno predstavljala kneza ali plemenske-

ga poglavarja. Novci so bili v razbitem loncu med ostanki kamnov in malte, kar kaže na to, da je bila na tem mestu hiša.

Na obdobje Rimljanov spominjajo mnoge najdbe, predvsem v obliki nagrobnih spomenikov, mnoge so vzdane v zidove cerkev, iz njih razberemo, da so v tem obdobju Trbovlje spadale pod upravno področje rimske Klavdije Celeje in so morale biti znatna naselbina.

Pomembni so spomeniki, ki so jih našli na obeh bregovih Save, med tunelom in hrastniško železniško postajo. Na tem mestu naj bi stalo rimsko svetišče, spomeniki pa so votivnega značaja, posvečeni Neptunu — bogu voda, Savusu — božanstvu reke Save in Adsaluti — božanstvu slapov in brzic. Reka Sava je bila že v tem obdobju pomembna plovna pot. Mesto, kjer naj bi bilo svetišče, leži na kraju, kjer se vodni tok Save umiri, spomeniki so bili postavljeni po zaobljubi v zahvalo za srečno vožnjo po Savi med Zagorjem in Hrastnikom, kje je bila vožnja najnevarnejša.

Okrog leta 600 našega štetja so prišli v naše kraje naši predniki — Slovenci. Obdobje slovenske samostojnosti je bilo zelo kratko. Le kakšnih 200 let po naselitvi so prišli pod nemško nadoblast, ki jo je okrog leta 900 prekinila madžarska zasedba. V drugi polovici 10. stoletja so bili Madžari pregnani iz naših krajev, obnovila pa se je nemška nadvlada, ki je trajala vse do konca prve svetovne vojne. Slovenci so postali podložniki — tlačani nemških fevdalcev, le redki — kosezi so ohranili nekaj več pravic. Trbovlje so spadale pod laško gosposčino in so bile sedež enega od štirih šefonotov, na katere je bila gosposčina razdeljena. Pregled naseljenosti v obdobju po letu 1000 je razviden iz Otokarjevega urbarja iz leta 1265, ki za področje, ki ga danes obsega Rudnik Trbovlje, navaja sledeče podatke o številu kmetij in naseljih:



- Retje 5 kmetij in županska
- Lakonca 2 kmetiji in županska
- Vode 1 kmetija in županska
- Dobrna 3 kmetije in županska
- Limbarje 2 kmetiji in županska.

Področje Trbovelj v današnjem obsegu so tvorili posamezni zaselki, ime pa je kraj dobil po zaselku ob cerkvi in verjetno izhaja iz trebiti (izsekati gozd), na starih dokumentih in spomenikih na najstarejšem pokopališču še najdemo ime kraja Trebovlje.

Obseg naselij, ki so ležala na področju, ki ga danes pokriva rudnik, in so zaradi rudarjenja popolnoma ali delno izginila, ali pa jim je urbanizacija popolnoma spremenila prvotno podobo, najlaže ugotovimo iz katastrskih map iz leta 1825, to je iz obdobja, ko se je rudnik šele razvijal.

Retje

Pod popisno občino Retje je spadal tudi zaselek „Na Savi“ s kmetijami:

Južnova, na območju sedanje separacije in elektrarne, ki je bila močno okrnjena z gradnjo Južne železnice (1847) in je propadla z gradnjo separacije in elektrarne;

Bregarjeva, na območju sedanje cementarne;

Savškova, nasproti Bregarjeve na desni strani potoka, ki je propadla z gradnjo rudniške železnice.

Vas Retje neposredno ni bila ogrožena od rudnika, izgubila je le precej zemljišč na zahodni strani. Zaradi rudarjenja je propadla le Jernačeva kmetija, ki je ležala pod Bukovo goro približno 200 m od ventilatorja Lakonca proti jugu.

Lakonca

Lakonca je razpotegnjen zaselek ob Lakonškem potoku, ki je presahnil zaradi rudarjenja in se je izlival v Trboveljščico cca 100 m pod novo halo STT. Ležala je med sedanjim naseljem Nasipi in cesto, ki vodi ob površinskem kopu Lakonca, do Male Bukove gore. Sestavljale so jo kmetije: Očkunova, Kosmova, Kurnikova, Lukmarjeva in Račkova.

Doberna

Doberna je ležala na področju, kjer so danes preostali stanovanjski objekti kolonije Doberna in plato s cesto proti Lakonci pod nasipi sedanjega površinskega kopa Lakonca pod Retjem. Sestavljale so jo kmetije: Krežetova, Čamrova, Kmetova in Petelinškova.

Limbarje

Limbarje so ležale nad sedanjim naseljem Limbarje, kjer so nasipi in plato okrog strelišča. Sestavljale so jih kmetije: Dornikova, Kirnova, Cajhnova in Gaglova.

Vode

Vode so ležale ob spodnjem toku Limbarskega potoka, ki se je izlival v Trboveljščico na sedanjem Trgu revolucije, torej v področje, kjer je sedaj hotel, upravno poslopje REK EK in stanovanjski objekti pod opekarno.

Sestavljale so jih kmetije: Petelinkarjeva, Kraljeva, Martinakova in Švepova.

Razpotje

Razpotje je ležalo nad sedaj opuščenim površinskim kopom Neža na trboveljski strani sedla, kjer je dovoz do površinskega kopa Ojstro. Že samo ime pove, da je bilo tu križišče v preteklosti najpomembnejših poti med Trbovljami in Hrastnikom in med predhodno opisanimi vasi ter Markom in Katarino.

Na Razpotju je bila ena sama velika kmetija — Razpotnik, ki se je proti koncu razdelila v dve kmetiji — Razpotnikovo in Slokanovo.

Za suhoparnim naštevanjem vasi in kmetij, ki so podlegle širjenju rudarskih del, se skrivajo mnoge osebne tragedije kmetov, katerih rodovi so bili stoletja vezani na svojo zemljo in so morali kljub razmeroma visoki odškodnini zapuščati svoje kmetije, včasih po dolgotrajnem odporu, ko jim je rudarsko delo že močno poškodovalo poslopja ali so bila ogrožena od nasipov površinskih kopov. Nekateri so se preselili drugam z nakupom drugih kmetij, nekateri so se zaposlili pri rudniku in opustili kmetijstvo, spet drugi so se pričeli ukvarjati z gostilničarstvom.

Vsako uveljavljanje novega povzroči večji ali manjši konflikt z obstoječim. Kmetijstvo je na velikem področju podleglo hitro razvijajočemu se rudniku, ki pa je prinesel hiter razvoj širšemu področju, dajal in daje kruh, čeprav trdo prislužen, tisočim rudarjem in zaposlenim v industriji, ki je zrasla ob rudniku.

Ob zaključku prvega dela, kjer sem prikazoval prikazati sliko Trbovelj pred pričetkom rudarjenja, je potrebno povedati, da so bili prebivalci trboveljske pokrajine tudi v preteklosti znani po trdoživosti in odporu proti krivicam. To se odraža v sodelovanju pri kmečkih uporih, predvsem v letu 1635, in pa v dolgotrajnem odporu proti povišanju dajatev cerkvene desetine.

Ernest Ščukanec

Vaja jamskih reševalcev slovenskih rudnikov

V soboto, 9. junija t. l., je potekala v sozd REK FLL — Rudnik lignita Velenje v Titovem Velenju vaja jamskih reševalnih moštev iz vseh slovenskih rudnikov. Sodelovale so ekipe jamskih reševalnih moštev iz Hrastnika, Trbovelj, Zagorja, Senovega, Kanizarice, Mežice, Idrije, Črne, Žirovskega vrha in Titovega Velenja. Kot opazovalci so bili navzoči predstavniki istrskih premogovnikov Raša — Labin. Vaje se je udeležilo nad 400 jamskih reševalcev. Prisostvovali pa so ji tudi predstavniki republiškega ru-

darskega inšpektorata ter strokovni delavci vseh rudnikov.

Vaja je potekala v skladu z začrtanim delovnim programom; cilj je bil v celoti dosežen. Jamski reševalci pa so se tudi tokrat izkazali kot zelo usposobljeni rudarji - reševalci ljudskih življenj in družbenega premoženja.

Reševalci rudnika Velenje pa so ob tej priliki proslavili tudi 60-letnico obstoja in delovanja svoje jamske reševalne službe.



Termoelektrarna — toplarna III — bo ali ne bo?

Neštetokrat smo v našem glasilu pisali o tem, kako daleč so priprave za pričetek gradnje TE-TO Trbovlje III. Kljub neštetim oblikam zavlačevanja dokončna odločitev do srede junija t.l. še ni bila sprejeta. Znano je, da naj bi po sklepih pristojnih organov pričeli z gradnjo po takojimenovanem „programu objektov kontinuitete“ vodnih elektrarn. HE Vrhovo naj bi začela obratovati leta 1988, HE Boštanj leta 1989 in HE Blanca 1990. Vse bodo zgrajene na reki Savi. Vsaka bo imela moč 35,4 MW. Na reki Muri pa naj bi zgradili HE Hrustje do leta 1989 in HE Veržaj do leta 1990. Z gradnjami naštetih objektov naj bi pričeli še v tem srednjeročnem obdobju, da bi se turbine lahko zavrtle v naslednjem petletnem obdobju. K tem elektrarnam sodi tudi Ugljevik II, ki naj bi pričela obratovati leta 1988. Slovenija naj bi iz te TE prejela elektriko glede na sovlaganja za 100 MW moči.

Kdaj pa bo dejansko možno pričeti z gradnjo naštetih objektov pa je zelo vprašljivo. Kakor lahko povzamemo iz javnih informacijskih sredstev, ni za te objekte na voljo še nobenih projektov. Kako so se lahko najpristojnejši energetiki v Sloveniji že pred tedni dokončno odločili, katere elektrarne bomo v naši republiki zgradili naj-

prej? Odločali so se brez podrobnejših podatkov, s katerimi bi lahko utemeljili njihovo energetsko, družbeno in gospodarsko upravičenost. Ker gre za velike in drage naložbe, si res ne bi smeli privoščiti napačnih odločitev. Prav iz teh razlogov pa je Republiški komite za energetiko pred mesecem dni zahteval, da elektrogospodarstvo čimprej pripravi vso potrebno dokumentacijo za elektrarne, ki naj bi jih zgradili do leta 1990. Dokler pa ne bodo izdelani in sprejeti načrti ter izdelana številna soglasja oziroma dovoljenja za gradnjo, pa vemo, da z njo ni mogoče začeti. Ker vseh načrtov kot kaže ni, tudi ni dovoljenj. S tem se bo rok za začetek gradnje posameznih objektov odlagal, odlagal pa se bo tudi pričetek gradnje TE-TO III v nedogled.

Pri vsem tem pa se čudno sliši, da so iz „objektov kontinuitete“ zaenkrat izločili le TE-TO III, čeravno ima ta edina zbrane največ dokumentacije in zagotovljen del kredita v znesku 30 milijonov dolarjev, ki ga daje na voljo ZSSR, in je v meddržavnem protokolu ta objekt zajet že nekaj let. Dokazovanja o nujnosti in upravičenosti takojšnjega pričetka gradnje TE-TO III tečejo dolgo, zato z dokončno odločitvijo ne bi smeli odlašati. Zanj imamo v Sloveniji dovolj premo-

ga, da ne govorimo o zanesljivosti oskrbe z elektriko. Zato naj bi bila do konca junija tega leta sprejeta odločitev, ali bomo gradili še kakšno novo elektrarno v Sloveniji ali ne. Če bo ocena potreb po električni energiji v Sloveniji za naslednje obdobje pokazala na zgraditev dodatnih zmogljivosti, bi bila najbrže med prvimi na vrsti TE-TO III z močjo 210 MW, razen tistih, za katere so se pristojni že odločili, to je vodne elektrarne na Savi in Muri ter TE v Ugljeviku.

Upamo, da bo tokrat zmaga la trezna in poštena presoja vseh odgovornih v Sloveniji in gradnjo TE-TO III uvrstila med „objekte kontinuitete“ za to srednjeročno obdobje. Bojimo pa se vprašati, kakšne posledice bi lahko nastale v naslednjih letih, če bi do gradnje ne prišlo že sedaj. Dotrajani TET I in II ne bi mogli pokuriti predvsem manj kaloričnega in drobnih vrst premoga, zato bi težave nastopile tako v TET kakor tudi pri rudnikih. Manj kaloričnega premoga pa drugod ne rabijo, niti ni gospodaren kakršenkoli transport do eventualnega drugega porabnika. Postavilo bi se torej preprosto vprašanje, kam s tovrstnim in drugimi drobnimi vrstami premoga.

(t.l.)

Prizadevanja za zmanjšanje odsotnosti z dela na hrastniškem področju

Na zasedanju delavskega sveta koncem maja letos so razpravljali tudi o visoki odsotnosti z dela. Ta je najvišja v Premogovniku Hrustnik 28,9 % in Premogovniku Ojstro 26,1 %. Delegati s hrastniškega področja so povedali, da si v socialni službi zelo prizadevajo, da bi ustanovili prednostno ambulanto. Koliko so uspeli in na kakšne probleme so pri svojem delu naleteli, smo vprašali Alojza Senegačnika — socialnega delavca za omenjeno področje. To delo opravlja že deset let. Takoj ob začetku razgovora je poudaril, da se za prednostno ambulanto zelo zavzema tudi varnostna služba in družbenopolitične organizacije, predvsem sindikati, premalo pa odbor za varstvo pri delu. V razgovoru je sodelovali tudi Franc Špajzer, predsednik izvršilnega odbora v Premogovniku Hrustnik, ki je tudi koordinator sindikata.

Kdaj se bo odsotnost z dela na vašem področju zmanjšala?

— Ko bomo imeli stalnega zdravnika, pravi tovariš Senegačnik, in seže po debeli mapi, na kateri mi je obvisel pogled. V njej je zbrana vsa dokumentacija. — Že leta 1981 smo podpisali samoupravni sporazum med REK EK in Zasavskim zdravstvenim centrom TOZD ZD Hrustnik o formiranju prednostne ambulante. Ker ni bilo vidnih rezultatov, so poleg služb za varstvo pri delu in

socialne službe to problematiko obravnavali tudi samoupravni organi tozgov PO in PH v mesecu decembru 1982 in februarju 1983. Sprejeli smo sklepe o organiziranju obratne ambulante, dislocirane v zdravstvenem domu Hrustnik. Po več kratkih posvetih s predstavniki zdravstvenega doma nismo prišli do enotnih stališč. Na seji občinske zdravstvene skupnosti, ki je bila marca 1984, je skupščina sprejela sklep, da rudnik Hrustnik izpolnjuje pogoje za formiranje prednostne ambulante, s pripombo, naj posredujemo podatke o realnem staležu zaposlenih. To smo tudi storili. Po večkratnih razgovorih smo podpisali samoupravni sporazum in ga posredovali zdravstvenemu domu Hrustnik.

Kakšno je trenutno stanje?

— Že po prvem samoupravnem sporazumu naj bi le stalni zdravnik prednostne ambulante odobril stalež zaposlenim.

Danes hodijo naši delavci v dvanajst ambulant in nimamo nad bolniškimi dopusti nobenega pregleda. Iz obratnih ambulant — Laško, Krmelj, Rimske Toplice, ne dobimo podatkov o delavcih, ki so v bolniškem staležu, čeprav bi jih morali dobivati dnevno. V ambulant, namenjeni našim delavcem, je stanje nemogoče. Zdravniki se vsak dan menjaajo, ljudje čakajo na pregled po štiri ure, ali pa niso sprejeti, ker zdravniki, ki

nadomeščajo, ne uspejo pregledati preko sto ljudi, kolikor jih čaka v ambulanti.

31. maja letos je bilo na področju rudnika Hrustnik od 1024 zaposlenih kar 133 ljudi na bolniškem dopustu, neopravičeno izostalih je bilo 34, vseh izostalih pa 265. V TOZD PH od 446 zaposlenih 67 bolanih. V mesecu maju je bilo v omenjenem tozdu kar 30 % izostalih. Je še kje drugje vzrok za tako veliko odsotnost?

— Na odsotnost vpliva nedvomno tudi struktura delavcev. Za sprejemanje novih delavcev bi morali kriterije poostrižiti. Pri zdravniškem pregledu zdravniki spregledajo ljudi, ki imajo okvaro hrbtnice, tabletomane, alkoholike. Tako se dogaja, da imamo med novozaposlenimi ljudi, ki so po nekaj mesecih odšli v bolniško, sedaj so pa že eno leto v staležu in čakajo na invalidsko upokožitev. V zadnjem času smo pogoje pri sprejemanju novih delavcev poostrižili. Tistih, ki ne predložijo ustrezne dokumentacije in nimajo izpolnjenega zdravstvenega kartona, me sprejememo. Vsak kandidat mora odgovoriti tudi na poseben vprašalnik. Če hočemo stanje izboljšati, moramo več storiti tudi za preprečevanje bolezni, s tem da poskrbimo za preventivno zdravljenje, saj rudarji delajo v težkih delovnih pogojih, kar povzroča revmatske bolezni, boleznih dihal... Več bi jih morali pošiljati v ustre-

zna zdravilišča. Ničesar ne storimo za počutje delavcev po opravljenem delu. Ljudje se ne moremo dobro počutiti v prahu in slabem zraku, v katerem živimo. Izboljšanje okolja bi morali reševati v republiškem okviru. Sem spada tudi skrb za družbeni standard in zdravstveno varstvo. Zdravnik ne more uspešno pregledati več kot sto bolnikov v enem dopoldnevu, ker je preobremenjen. Trideset do štirideset odstotkov časa naj bi namreč posvetil preventivnim pregledom. K izostankom pripomorejo tudi težki pogoji v jami.

Menite, da bo prednostna ambulantna priče-la s 1. julijem 1984 res delovati tako, kot si zamišljate?

— Dolgo časa z zdravstvenimi delavci na našem področju nismo našli skupnega jezika. Menili so, da imamo premalo zaposlenih, da bi lahko zahtevali svojega zdravnika — trenutno je zaposlenih okoli 1464 ljudi, ob zaključku leta pa računamo na 1698. Če bi imeli manj bolniških izostankov, potem tudi ne bi potrebovali toliko novih delavcev. Na republiškem zavodu za zdravstveno varstvo, kjer smo se pozanimali, če smo upravičeni do svojega zdravnika, so nam pozitivno odgovorili. V posebni pogodbi pa je zapisano, da bomo plačali finančno razliko glede na manjše število pacientov, če bo potrebno. Prepričan sem, da bo imel zdravnik, ki nam bo dodeljen, dovolj dela, saj naj bi s sodelovanjem socialne, kadrovske službe, sindikata in ostalih ne skrbel samo za kurativo, pač pa tudi za preventivo.

Sklepov delavskih svetov in ostalih samoupravnih organov, sprejetih v zvezi s prednostno ambulanto, ne nameravam preklicati. Ker je z naše strani vse urejeno, in če delo v zdravstvenem domu ne bo steklo tako, kot si zamišljamo, bomo morali poklicati revizijsko komisijo iz Ljubljane.

Naj ob zaključku še enkrat ponovim, pravi tovariš Senegačnik, — ne zahtevamo ničesar drugega kot svojega stalnega zdravnika in medsebojno sodelovanje.

Dragica Bregant

Udarniška akcija v Senovem

V soboto, 26. maja, so rudarji in drugi delavci rudnika Senovo vnovič izpeljali prostovoljno udarniško delo. Kolektiv se bori z večjimi težavami in se boji, da iz mnogih objektivnih razlogov ne bodo mogli izpolniti letošnjega proizvodnega načrta, ki znaša 120.000 ton. Rudarjem so se tudi ob tej akciji pridružili drugi delavci, pa tudi nekateri poslovni znanzi iz Brežic in Ljubljane. S prostovoljnim delom so pridobili 350 ton premoga, opravili pa so tudi razna dela pri čiščenju prog, transporterjev itn. Ko je bila akcija končana, je udeležencem ob prihodu iz jame zaigrala domača pihalna godba. Akcijo bi veljalo posnemati tudi drugod.

Bennes - Marrel - Blanzzy - Lorraine

(drugo nadaljevanje)

Premogovniki bazena Lorraine

Pridobivalni prostor črnih premogov bazena Lorraine ima površino okrog 500 km² in leži na severo-vzhodu Francije ob francosko-nemški meji. Slojišča segajo tudi v Nemčijo.

Pridobivalni prostor je naseljen, preko njega so speljane ceste kakor tudi avtocesta, poleg rudarskih objektov stojijo še energetski objekti, kot so termoelektrarne, koksarne in drugo. Temu so prilagojene odkopne metode, da ni prevelikega vpliva na površino.

V bližini leži večje mesto Saarbrücken, ki je v Nemčiji in Metz v Franciji. Pomembnejša mesta v pridobivalnem prostoru so Creutzwald, Freyming-Merlebach in Forbach. Imena teh mest so Zasavčanom poznana, kajti več rudarjev z družinami se je iz naših dolin zaposlilo tudi v teh jamah v križnih obdobjih med zadnjima vojnoma.

Zgodovina

Lorraine-ski bazen je najmlajši od ostalih francoskih. Začetki rudarjenja segajo v leto 1856. To ozemlje je bilo pod nemško upravo v letih od 1871 do 1919. V letu 1913 so v bazenu dosegli najvišjo proizvodnjo, 3,8 milijona ton. Potem je bil bazen pod francosko oblastjo do leta 1938, ko so dosegli proizvodnjo 6,8 milijona ton (l. 1938).

Leta 1945, ko je bazen zopet pripadal Franciji, je proizvodnja premoga padla na 2,2 milijona ton. Leta 1964 so bili tudi ti premogovniki nacionalizirani in proizvodnja se je pričela dvigati.

V letu 1964 je dosegla proizvodnja kulminacijo s 15,6 milijona ton premoga. Po letu 1973 so zaradi „petrolejskega šoka“ in drugih cenejših energetskih virov omejili letno proizvodnjo na okrog 10 milijonov ton.

Rudniki in ostale naprave

Bazen z dnevno proizvodnjo 45.000 do 50.000 ton premoga je razdeljen v dve grupi eksploatacije, in sicer: severno in južno grupo, od katere ima vsaka po tri izvozne naprave za premog.

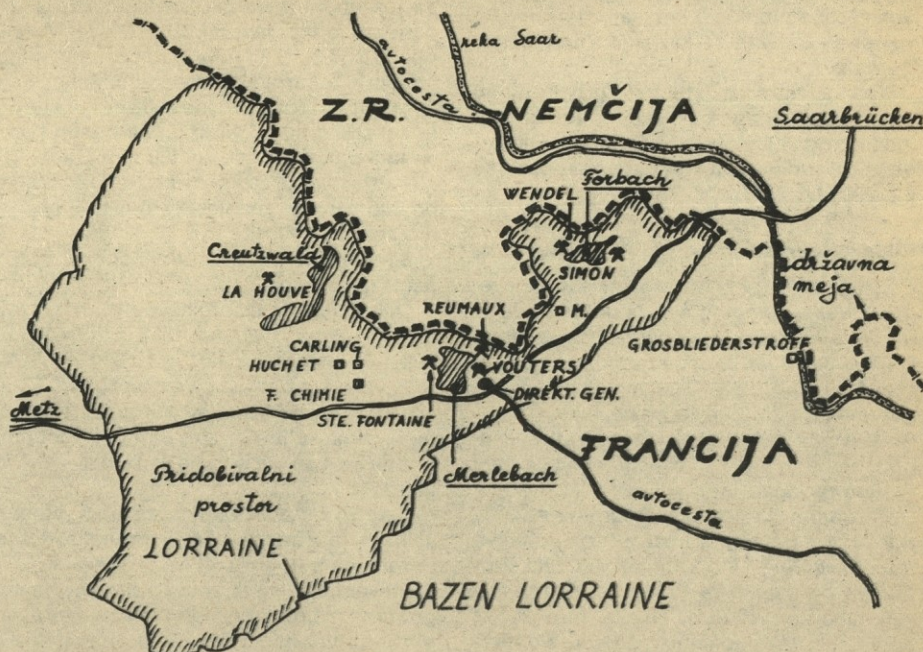
Severna grupa obsega:

- rudnik Simon (9.000 do 11.000 ton na dan), ki eksploatira premog v srednje strmih in strmih slojih, odličen črn premog v urbani coni Forbacha;
- rudnik Wendel (9.000 do 11.000 ton na dan) pridobiva mastne premoge v slojih, ki so srednje strmi in tudi vodoravni, in to v bližini Forbacha;
- rudnik La Houve (6.000 do 8.000 ton na dan) — odkopavajo trenutno puste premoge v vodoravnih slojih okrog Creutzwalda.

Južno grupo sestavljajo:

- rudnik Vouters (9.000 ton na dan), v katerem odkopavajo mastne premoge v strmih slojih pod gosto naseljenimi predeli Freyming-Merlebacha;
- rudnik Reumaux (7.000 ton na dan) — odkopavajo premog na severu na nemški strani s širokimi čeli z različnim naklonom;
- rudnik Sainte-Fontaine (3.000 ton na dan) — pričeli z eksploatacijo premoga leta 1978 in danes odkopavajo premogove sloje, ki so precej vodoravni.

V naštetih rudnikih odkopavajo premog v istih slojiščih kot v prejšnjih letih, le v večjih globinah, delno pa tudi v drugih revirjih. Zato so za dostavo materiala v jame zgradili nove jaške do globin 1000 m. Novi jaški so železobetonski, izvozni stroji pa so na vrhu stolpov. Starejše jame, pa tudi jaške iz prejšnjega stoletja, so delno remontirali in služijo dalje svojemu namenu. Po svoji žele-



zni konstrukciji in objektih, kjer so izvozni stroji na višini dovozišča na površini, se močno ločijo od novih.

To vsakdo takoj opazi. Obenem pa lahko zaključimo, da zavezniki v zadnji vojni niso močnejše bombardirali lorenskega bazena, kajti poleg starih rudniških objektov tudi naselja sestavljajo večinoma starejše nizke hiše in zgradbe, novogradenj pa je malo.

Separacije

Severna grupa rudnikov ima več separacij, južna pa eno samo v Freymingu. Izvozni jaški za rovni premog so blizu in zato je umestno separiranje na eni veliki separaciji. Separirajo v težkotekočinski separaciji PIC v Drew-boy-ih kot pri nas v Trbovljah. Vse drobne frakcije in vmesne produkte pomešajo z boljšim premogom, homogenizirajo in ta kompozit uporabijo za kurjenje termoelektrarn.

Del drobnih frakcij mastnega premoga tudi briketirajo.

Površinski kopi za zasip

Količine peska, ki ga potrebujejo za zasipavanje odkopov v srednje strmih in strmih slojih (25.000 ton na dan), pridobivajo na treh površinskih kopih, in to pri Merlbachu, rudniku Simon in na Centralnem kopu. Trdne voisgienske peščenjake pridobivajo z odstreljevanjem, ostale peščenjake in peske pa z različnimi bagri. Tem peskom pomešajo za zasip tudi separacijsko jalovino. Pri položnejših čelih uporabljajo, kot smo potem videli v jami Reumaux, tudi samo separacijsko jalovino.

Koksarne

Ker imajo ustrezen premog, ga tudi koksajo za domačo uporabo in metalurgijo. Ena koksarna je v Carlingu s kapaciteto do 6.300 ton na dan, druga pa v Marienau-ju s 3.900 ton na dan.

Termoelektrarne

V zadnjih petdesetih letih z napredkom tehnike s pridom uporabljajo tudi manjvredne drobne premoge, pomešane z jalovino, in vmesne produkte za kurjenje v termoelektrarnah.

Termoelektrarne Huchet pri Carlingu imajo z večimi agregati skupno instalirano moč okrog 2.000 MW. TE Grosbliederstroff ob reki Saar ima dva agregata s skupno močjo 220 MW.

Rudnik Reumaux

Dne 5. aprila smo se ob 8. uri javili v generalni direkciji premogovnega bazena Lorraine, ki je na robu Merlebacha. To je impozantna desettadstropna zgradba, ki so jo zgradili v letih 1962 - 1964, in kolikor smo videli mesto samo, je to edina taka stavba. Sprejel nas je inženir iz te direkcije Jungblut, ki nas je ves čas našega obhoda vodil in nam razlagal.

Po naprej določenem programu smo se odpeljali v rudnik Reumaux, ki je oddaljen dober kilometer. V obratni ali rudniški stavbi, kjer so kopalnice in vse kar spada zraven, smo se javili divizijskemu inženirju in pomočniku, brigadnemu inženirju. Po naše se to reče obratovodja jame in pomočnik.

Brigadni inženir odgovarja za dodeljeni revir, in teh je v Reumaux-ju več, divizijski pa pokriva cel rudnik ali jamo do površine z nekaterimi rudniškimi objekti.

Večina teh ljudi govori poleg francoščine tudi nemško in zato smo se lažje sporazumevali.

Francози imajo, sodeč po teh imenih, v rudarstvu nekakšno vojaško organiziranost. Divizija je v armadah najvišja taktična enota in ji poveljuje divizionar, poveljnik divizije, ki razpolaga z določenim številom ljudi in opreme. Njegova naloga je, da s tem doseže najboljše rezultate. V kolikor se zahteva več, mu generalna direkcija (korpus) dodeli potrebno dodatno opremo in ljudi.

Tu smo se preoblekli in z ostalim nadzorim osebjem, poleg divizionarja in dveh brigadirjev, štirinajst po številu, odpeljali z malim avtobusom preko državne meje v Nemčijo. Ljudi in material za Reumaux prevažajo po jašku v Nemčijo. Divizionar je pojasnjeval, da ta rudnik odkopava premog v Nemčiji, ker ga imajo v zakupu in meja sega do reke Saar. Sam stanuje v Nemčiji in se vozi na delo v Francijo. Tu vlada maloobmejni režim in državne meje praktično ni.

Točno ob 9. uri, kot to določa red vožnje po jašku za nadzorno osebje, smo se odpeljali na horizont, ki je na globini 826 metrov. Tu smo se dobesedno zbasali v jamske vozičke za prevoz ljudi in z Aku-lok vleko odpeljali. Jamski vozički za prevoz ljudi so podobni našim v Zasavju, le da so ožji, kajti tir je širok le 570 mm.

Na nekem križišču smo se ustavili in peš nadaljevali pot. Proga proti čelu, kamor smo bili namenjeni, je bila zgrajena v trdnih peščenjakih, podkvastega profila, preseka 40 do 50 m². Proga, po kateri smo šli, je izhodna zračna proga za to čelo in dostavna za material z vozički po tiru. Strop in stene so bile zavarovane z mrežami in sidri.

Po kakih 700 m hoje smo prišli po prej omenjeni progi na široko čelo, ki ima približno 20° pada in je dolgo okrog 200 m. Spodnja transportna proga je torej 70 m nižje od dostavne. Debelina črnega premoga znaša skoraj 3 m. Premog pridobivajo strojno, zadaj pa uporabljajo pnevmatski zasip. Podporje, ki je vgrajeno, je SHP Marrel-Mines, tipa MB 17-36 B, in to je ščitno lemniskatno podporje s šarnirsko stropnico. Sekcije so uporabljive tudi do višine 3600 mm, v stropu je sekcija dolga 6840 mm, šarnirsko kopo se lahko podaljša še za 480 mm. Za lovljenje stropa nad zaspiom ima še izvlačljivo prožno pero, ki je dolgo 3170 mm. Ena sekcija tehta 24.400 kg.

Sistem zasipavanja je podoben kot v nemških jamah.

Odkopni stroj je opremljen z dvema rezalnima valjema, premera 1650 mm in širino 825 mm. Instalirana moč je 2 x 300 kW, 1000 V, skupna teža stroja pa okrog 40 ton. To je eden najnovejših strojev, kar priča tudi širina rezalnih valjev. Z večjo širino, ob dobrem stropu seveda, se doseže večje napredke in storitve.

Čelo in ostala delovna mesta v progah so, kot je sedaj običaj v Franciji, dobro osvetljena s fluoro svetilnimi telesi.

Preventivne mere zoper nevaren premogov prah in prosti kremen v teh črnih premogih in prihrbini so vezane na napajanje z vodo in obrizgavanjem s finimi prhami. Ku-

rilnost premoga v jami Reumaux znaša okrog 35 MJ/kg in volatilnih delcev je okrog 38 %. Kljub predhodnemu razplinjevanju je na tem čelu znašala količina metana do 50 m³ na eno tono pridobljenega premoga.

Zanimiva je pa kontrola metana na čelu. V progi na vrhu čela, v zadnjem delu je ustje, začetek plastičnih žlot, premera 1.2 m, in s pomočjo blagega kolena se žlota konča v progi cca 50 m pred čelom. V žloti je montiran močan ventilator, ki sesa zrak s čela in ga na koncu žlot piha v merilni instrument metana, ki je 1.5 m oddaljen od žlote. Tako zajemajo največje možne koncentracije metana v zraku. Merilni instrument metana izklopi el. instalacijo na čelu pri koncentraciji 1.5 % metana.

Metan kontrolirajo tudi z ročnimi baterijskimi metanometri - Cherchar, ki jih imajo precej in metan pogosto indicirajo.

Filtrskih samoreševalcev za CO nismo videli. Rudarji samoreševalcev ne nosijo s seboj, na deloviščih jih pa hranijo v zabojih. Tam, kjer pričakujejo kako nevarnost zaradi vdora plinov, imajo samoreševalce, izolacijske dihalne aparate na kalijev peroksid ali manjše izolacijske aparate na komprimiran kisik. Tudi te aparate hranijo v jami ne deloviščih.

V francoskih metanskih jamah je dovoljena visoka napetost do 5000 V, in to transformirajo na 1000 V za pogon el. motorjev. Ker suhi transformatorji stanejo, prehajajo na el. motorje na 5000 V. Eno tako čelo imajo že opremljeno z napetostjo 5000 V.

Te in druge stvari je razlagal M. Jungblut, ki me je peljal k zasipni postaji, ostale kolege pa je vodil divizionar dalje po čelu.

Briedenov stroj za pnevmatski zasip je bil v progi postavljen ob steni kakih 80 m pred čelom. Doziranje zasipnega materiala je potekalo direktno z gumijastega traku. Količina doziranja se je regulirala z različno hitrostjo gumijastega traku, ker je trak pogajal el. motor na istosmerni tok. Če je zasipalec potreboval več materiala in je bil trak bolj prazen, je pogajal trak hitreje in obratno. To je zelo praktično, ker odpade bunkiranje in z zasipnim strojem upravlja samo en zasipalec, ki ima telefonsko zvezo s čelom. Kratek transport zasipnega materiala po ceveh, od stroja naprej, torej skupno kakih 300 m, omogoča dobre storitve, tudi do 200 m³/h.

Strojno odkopavanje premoga na čelu in zasipavanje poteka istočasno in neprekinjeno, le da se zasipava na drugem mestu kot pa odkopava. Faze dela so sinhronizirane.

Razložili so mi, da dobavljajo zasipni material, separacijsko jalovino, granulacije izpod 60 mm s površine po šahtu po dveh ceveh premera 300 mm do I. horizonta, torej 600 m globoko in od tam dalje po gumijastih trakovih do zasipnega stroja. Ker vsebuje zasipni material prosti kremenov prah, prihaja že v jamo moker, pred izstopom iz cevi na čelu ga pa še dodatno obrizgavajo z vodo.

Zasipavanje

V jamah bazena odkope pretežno zasipavajo. Pri zelo strmih slojih dosegajo skoraj 100 % zapolnitev, pri srednje strmih in položnih nekoliko manjšo. Povprečno znaša po-

raba zasipnega materiala 0.8 m³ na 1 tono premoga.

Dostava zasipnega materiala je povsod enaka. Po ceveh po šahtih spuščajo granuliran zasipni material v bunker. Od tu ga transportirajo z gumijastimi trakovi do zasipnih postaj, ki so čim bližje odkopanim prostorom.

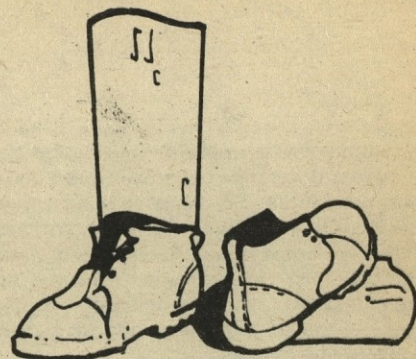
S splavnim zasipom zasipavajo odkope v strmih in zelo strmih slojih. Zelo strme sloje odkopavajo v horizontalnih odkopih. Za tak

zasip uporabljajo granuliran prod in peščenjake. Povprečno porabijo 0.5 m³ vode na 1 m³ zasipnega materiala.

Splavni zasip uporabljajo tudi na širokih čelih, ki so podprta s samohodnim hidravličnim podporjem. Za podpiranje nekaterih odkopov v strmih slojih je v rabi tudi leseno podporje.

(Nadaljevanje sledi)

Peter Schneider



Dolgoročni program gospodarske stabilizacije v Revirjih

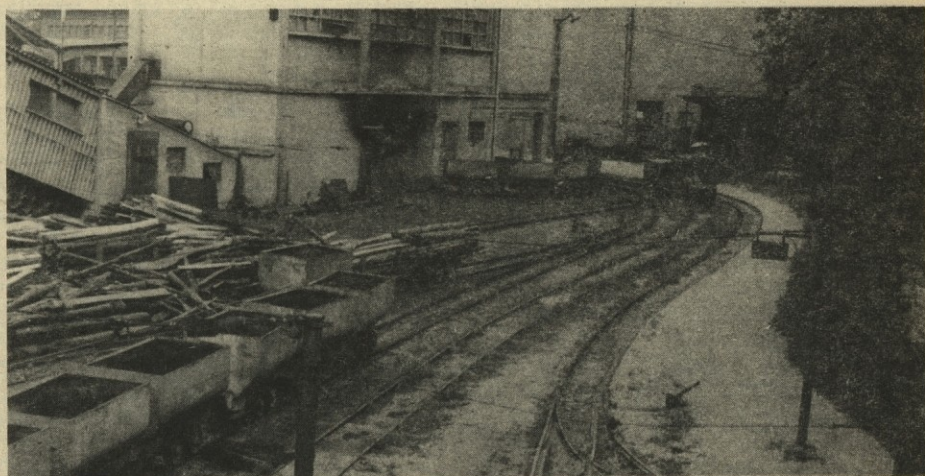
Skupščina Skupnosti revirskih občin Trbovlje je sklenila, da pripravi programsko nalogo za uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v revirjih oziroma revirskih občinah Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Predsedstvo skupnosti je te naloge oblikovalo že 9. maja letos in jih pripravo v sprejetje Skupščini te skupnosti. Pri izdelavi programskih nalog je sodelovala tudi medobčinska gospodarska zbornica revirskih občin Trbovlje.

Program v začetku določa naloge, po katerih mora združeno delo v revirskih občinah usmeriti napore v prihodnjem obdobju, zagotoviti čvrstejši izvozni položaj v slovenskem in jugoslovanskem gospodarstvu. Do leta 1990 je treba doseči 35 % udeležbo izvoza blaga in storitev v družbenem proizvodu. Zato se mora še močneje vključevati v izvozna prizadevanja in v letu 1984 in 1985 povečati izvoz v okviru resolucijskih prizadevanj. Naloge v zvezi z izvozom, ki jih bodo izpeljali delavci v OZD ob podpori subjektivnih sil v samoupravnih organih, so predvsem naslednje:

- OZD, ki imajo manjši izvoz od povprečja panoge si bodo letos in prihodnje leto prizadevale, da se temu povprečju čim bolj približajo ali ga celo presežejo;
- v izvoz se vključijo vse tiste OZD, ki še ne izvažajo in imajo izvozne uporabne programe;
- OZD, ki že izvažajo, bodo izvoz še povečale z izkoriščanjem notranjih rezerv, večjo produktivnostjo, specializacijo, višjo stopnjo obdelave itd.
- OZD, ki izvažajo, bodo krepile dohodkovno povezanost na vsem jugoslovanskem prostoru, s tem da pravočasno zagotavljajo surovine in reprodukcijski material;
- pripraviti morajo programe za najnujnejšo obnovo dotrajane in zastarele opreme za odpravo ozkih grl pri proizvodnji z namenom, da zagotovijo čimvečji izvoz;
- iskati je treba nove kakovostne programe, predvsem na temelju lastnega znanja in tehnologije, ob sodelovanju znanstveno-raziskovalnih in strokovnih institucij z namenom, da bi dosegli boljše in večje učinke na tujem trgu.

Naloge so dolžne izpeljati organizacije združenega dela, izvršni sveti skupščin revirskih občin, koordinator pa je medobčinska gospodarska zbornica revirskih občin.

Programske naloge pa nadalje vsebujejo poglavja s posameznimi nalogami. Tako so v pogledu razvoja politike zadolženi izvršni



sveti revirskih občin, da organizirajo projektne svete, pri OZD pa delovne skupine, ki bodo delale na razvoju. Projektni sveti bodo usmerjali delo teh skupin. Na temelju izkušenj je treba vzpodbujati ustanavljanje krožkov za izboljšanje proizvodnje v združenem delu.

Področje premogovništva in energetike bo, kot določajo programske naloge, tudi v prihodnje veljalo kot dejavnost posebnega družbenega pomena in bo deležno ustrezne pozornosti odgovornih dejavnikov v naši družbi. Še letos bo v naši republiki izdelana strategija razvoja energetike v Sloveniji. V njej mora biti opredeljen tudi razvoj premogovništva in energetike v revirjih. Nosilca te naloge za revirske občine sta SOZD REK Edvarda Kardelja in revirski družbeni svet za energetiko. V tekočem poslovanju bodo DO, TOZD in DS v našem kombinatu usmerile prizadevanja za doseganje načrtovanega fizičnega obsega proizvodnje premoga in električne energije, zmanjševanje materialnih in drugih stroškov ter investicijskih in sanacijskih del v rudnikih. V okviru celotne energetike in ISEP je potrebno doseči takšna cenovna in dohodkovna razmerja, da bo pri doseganju planskih ciljev pokrita enostavna reprodukcija. Ustvarjeni skupni prihodek se bo prerezporedil na tozde na podlagi dogovorjenih internih cen. Čimprej se mora uresničiti dogovor o kvalitnem pokrivanju nastale izgube po zaključnem računu za leto 1983. Programske naloge nadalje določajo, da je treba v prvi polovici letos sprejeti samoupravne sporazume o dograjevanju dohodkovnih odnosov in samoupravne organiziranosti v SOZD REK EK. V

predlogih teh sporazumov morajo upoštevati sprejeta stališča iz javne razprave, republiški zakon o energetiki in družbeni dogovor. Te naloge mora oziroma je moral izpeljati naš kombinat.

Nadalje je treba opraviti vse potrebne aktivnosti, da pričnejo z izgradnjo termoelektrarne-toplarnne Trbovlje III in toplifikacijo v revirskih občinah. Predvsem moramo v prvi polovici priti do vrstnega reda izgradnje energetskih objektov v Sloveniji. Ta naloga je dana našemu kombinatu s posebno odgovornostjo DO TET.

Dogovorjeno je bilo in poenoteno stališče, da se teoretični del rudarskega šolskega centra vključi v Zasavski srednješolski center. Izpeljati je treba vse postopke in aktivnosti, tako da bo ta naloga opravljena z novim šolskim letom, to je s 1.9.1984. Naloge sta dolžni izpeljati DO ZPT in Zasavski srednješolski center do 1. septembra letos.

Podobne programske naloge so določene tudi za področja strojegradije, gradbeništva in industrije gradbenega materiala, proizvodnje hrane in preskrbo, promet in zveze, gostinstvo in turizem, drobno gospodarstvo, področje finančnega poslovanja, vzgojo in izobraževanje, zdravstveno varstvo, informatiko in računalništvo ter pridobivanje in razporejanje dohodka.

Programske naloge pri uresničevanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije bodo uresničene oziroma izpeljane ob hkratni aktivnosti vseh nosilcev, družbenopolitičnih organizacij, delegatskih skupščin in izvršnih svetov vseh treh občin.

(I.I.)

Premogovnik Vremski Britof — Timav

V začetku junija 1984 je Rudis inženiring v Ljubljani v okviru dvoletne študije o ponovnem odpiranju opuščeni premogovnikov na območju SR Slovenije končal študijo za opuščeni premogovnik črnega premoga Vremski Britof. Ker je ta opuščeni premogovnik zlasti mlajšim manj poznan, bo v tem sestavku uvodoma opisana v skrajšani obliki zgodovina oziroma rudarjenje na njegovem območju.

Rudarjenje na območju Britof-Škofije se je pričelo leta 1756. O raziskovalnih in rudarskih delih, ki so potekala do leta 1894, je ohranjenih le nekaj skic, vemo pa, da so se raziskave vršile v pasu med Pivko in Sežano.

V tem obdobju so, v času Ilirije, Francozi raziskovali premogovni sloj, ki je imel svoje izdanke na levem bregu reke Timava z dvema progama po premogu. Francozi so postavili že tudi prvi raziskovalni jašek, ki so ga leta 1893 Avstrijci ponovno odprli kot jašek Adria I. V jašku so že na globini 42 m odkrili v medsebojni razdalji 1,20 m dva sloja premoga, debeline 0,4 in 0,7 m. Ugotovili so, da se spodnji sloj odebeli na 1,3 m.

Jašek se je v začetku leta 1898 zaradi pomankanja črpalnih kapacitet potopil in so šele po letu 1945 obnovili in odkopali od Francozov še neodkopane ostanke premogovega sloja. V tem času so že poglobili novi jašek Adria II., ki naj bi služil v času odkopavanja sosednjega predela.

Ker je bil dotok vode iz starih del in Timave premočan, je ob velikem deževju v aprilu 1900 voda zalila II. obzor in nato v decembru tudi ta jašek. Za časa Avstrije pred I. svetovno vojno je bil zgrajen še jašek Adria III na mestu, kjer je bil že leta 1860 zgrajen raziskovalni jašek. S tem jaškom je bilo ugotovljenih kar pet premogovnih slojev, vendar so vsi tanki in precej porušeni. V tem predelu so sloje v zgornjem horizontu začeli odkopavati Avstrijci, nadaljevali Italijani in tudi mi v novi Jugoslaviji in ga imenovali severni predel jame Zavrhek. Jašek Adria III je še za časa Avstrije stisnilo, porušilo in so ga zasuli. Italijani so leta 1930 zgradili v južnem predelu ležišča, v samem centru, novi jašek Adria IV — Italia.

Tu so v zahodnem predelu odkopavali sloj, ki je imel debelino preko 1 m. Precejšnje zaloge premoga morajo obstojati med jaškom Adria II in Adria IV, kjer je bilo dokazano z raziskovalnimi deli največ najbolj debelih slojev. Ves čas obstoja rudnika so potekala obsežna raziskovalna dela v jami po sistemu iz znanega v neznanu. Z vrtinami so površine raziskovali Italijani v letih 1936-1938 (14 vrtin), v letu 1955 pa Geološki zavod Slovenije (tri vrtine).

Jama Zavrhek je bila v letu 1955 izčrpana in pričeli so z obnavljanjem jaška Jadran IV na desni strani reke Reke. Na tem območju so rudarili že pred prvo svetovno vojno, poseben pa še za časa Italije do leta 1931. Na

željo premogovnika je Geološki zavod v letu 1960 površinsko obdelal teren, jamsko pa v maju 1961.

Premogišče Vremski Britof pripada severnem krilu reške terciarne sinklinala. Premogove sloje vsebujejo liburnijske plasti, to je predhodne tvorbe med kredo in terciarjem. Vsebujejo do pet premogovnih horizontov, od katerih sta v Vremskem okolišju najbolj produktivna najnižja dva. Spodnji horizont je vseboval premogove sloje v jamah Jadran I, Jadran II in Jadran IV. V jamah Zavrhek in deloma tudi Jadran III pa so odkopavali premogovni sloj drugega premogovnega horizonta. Premogišče pripada tipu konkordantnih slojev in se loči od Sečovlj in Raše.

Premogovni horizont predstavlja plast bituminoznih apnenec s sloji, žilami ali vključki premoga. Ekonomski pomen imata samo spodnja dva horizonta, kjer je več tankih slojev premoga skupaj. Premog ni skoraj nikjer čist in se povsod prepleta z vložki in žilicami apnenca, ki na nekaterih mestih v celoti nadomešča premogovni sloj. Spodnji sloj je sestavljen iz dveh glavnih slojev, vsak pa je sestavljen iz več tankih slojev. Skupna debelina spodnjega sloja je od 0,25 do 1,50 m. V smeri proti reki Reki se debelina premogovnih slojev poveča, proti vzhodu pa je postopno tanjša. Z globino se kvaliteta premoga izboljšuje in postaja sloj po debelini enakomernjši. Kot primarna prikamenina premoga nastopa izključno apnenec.

Po kvaliteti odgovarja vremski premog običajnim koksni premogom z 20-30 % hlapnih snovi. V večini primerov je premog zdrobljen in skrilav, zato kot sortiment prevladuje oreh, zdrob in prah. Z globino se kvaliteta izboljša, premog je bolj trd in ima svetel sijaj. Svež premog ima dobre koksne sposobnosti. Swelling indeks je 8. Če pa je premog oksidiran (v porušeni conah) ni uporaben za koksanje. Vsebnost žvepla — celokupno 8,23 %, je sicer visoka, vendar nižja kot v Sečovljah ali Raši. Povprečna analiza črnega vremskega premoga v vlažnem stanju je naslednja: vlaga 2,7, pepel 12,1, koksni ostanek 74,4, gorljivi del 85,2, žveplo v pepelu 12,5, celokupni ogljik 70,4, vodik 3,7 in zgornja toplotna vrednost 29.800 MJ/kg, spodnja pa 28.687 MJ/kg. Premoga niso separirali in so prodajali rovni premog. Jalovino so odbirali na odkopih in z njo zasipali odkopane predele. Premog so s kamionom odvažali na 7 km oddaljeno postajo Divača. Jamski prevoz se je vršil z vozički za 1 tono. Jašek je bil opremljen z izvažalno napravo na protitež. Premog so pridobivali nadkopno po metodi odprtih nadkopov. Iz vpadnikov so po smeri sloja gnali priprave in potem zastavili odkope v širini cca 6 m. Odkopavanje je potekalo z odkopnimi in vrtnalnimi kladivi na komprimiran zrak. Gorskih udorov ves čas obstoja rudnika ni bilo. Tudi podpiranje oz. podgrajevanje odkopov so vršili le poredko, in to s stojko in krajnikom v stropu, zato je bila letna poraba jamskega lesa le 70-80 m³. Zaradi

pritislov vode v jami v količini 1-2 m³/min je bil glavni strošek poraba električne energije za pogon črpalk. Na rudniku je bilo v letih 1960-1964 zaposlenih cca 80 ljudi. V letu 1964 so z odkopavanjem prenehali in premogovnik je bil v likvidacijskem postopku.

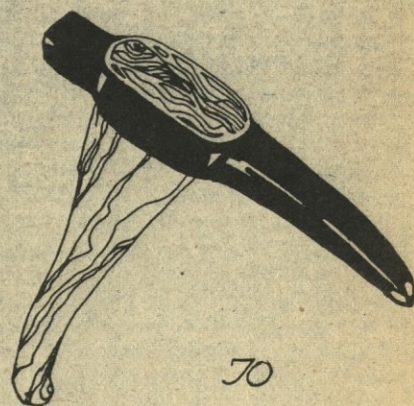
Študija je ugotovila, da bi bilo ponovno odpiranje jame Jadran IV manj rizično kot odpiranje novega jamskega obrata Draga v Sečovljah, ker bi bili potrebni nižji investicijski stroški, ker bi bili dotoki vode manjši, nekdanji jamski objekti pa še neuporabni. Proizvodnja bi bila le okoli 10.000 ton letno. Za ponovno odkopavanje bi bilo možno pripraviti tudi predel na levem bregu Reke, vendar tu predhodno izvrtati vsaj dve verifikacijski vrtini, ki bi morali ugotoviti še hidrološke pogoje.

Tudi na vzhodnem področju jame Jadran IV, to je na desnem bregu Reke, se po analogiji še obetajo zaloge premoga. Pred odločitvijo o ponovnem odpiranju bi bilo v tem območju potrebno zavrtati vsaj še tri raziskovalne vrtine in s speleologi proučiti tudi možne posledice ponora Reke, ki je v letu 1982 na dolžini 6 km izginila.

Premog je zaradi visokokalorične kvalitete interesanten. V jami ni bilo pojavov meta-niti samovžigov. Tudi vzdrževanje jame je bilo malenkostno. Nevarno je le nekontrolirano približevanje opuščeni jamskim prostorom ali pa kraškimi kavernam. Če bi bile potrjene predvidene zaloge premoga, bi lahko premogovnik obratoval še 30 let. Nerodnost je v tem, ker debelina premogovnih slojev ne dopušča uvedbe mehanizacije na odkopih, ampak le delno na transportu. Zato bodo storitve še vedno nizke. V prvi fazi bi bil velik strošek izčrpanja okoli 100.000 m³ vode ob stalnem dotoku še 800 do 1500 l/min.

V študiji so podani tudi predvideni stroški za ponovno odpiranje, in to za opremo, obratno infrastrukturo in jamska dela. Predvidena je tudi ekonomika poslovanja in tri variante ponovnega odpiranja.

A.J.



Maja manjša proizvodnja premoga v Jugoslaviji

Meseca maja letos so jugoslovanski premogovniki nakopali le 4.516.486 ton premoga — črnega, rjavega in lignita. Ta proizvodnja je za 324.615 ton ali 7,7 % manjša napram proizvodnji, dosežni maja preteklo leto.

V primerjavi s prejšnjimi meseci (decembra lani so ga nakopali 5.664.323 ton in marca letos 5.738.464 ton) je bila majska proizvodnja precej nižja. Nakopali so ga manj zaradi manjših potreb termoelektrarn. Več je bilo padavin in zato večja proizvodnja v hidroelektrarnah, po drugi strani pa je bilo več termoelektrarn v remontu, med temi tudi naša TE v Trbovljah. Kljub temu morajo rudarji jugoslovanskih premogovnikov letos nakopati skupno 64 milijonov ton premoga, da bodo lahko zadovoljili vse kupce. Takšen je namreč proizvodni načrt po energetski bilanci. (t. l.)

Koncem maja letos je potekalo v Opatiji jugoslovansko posvetovanje o energetiki.

Udeležilo se ga je veliko število strokovnjakov energetskega področja iz vse države, med njimi tudi predstavniki našega kombinata. Osrednji referat na tem posvetovanju je imel Sergej Kraigher, član CK ZKJ.

V svojem govoru je poudaril, da moramo v celotni družbi, in tako tudi v energetiki, premagati v bistvu etatiistične družbeno-ekonomske odnose ter etatiistično birokratsko in tehnokratsko prakso. To moramo storiti z nenehnim izpopolnjevanjem samoupravnih elementov v naši večnacionalni skupnosti ter z usmerjanjem razvoja k obvladovanju s samoupravnim družbenim načrtovanjem. Omenil je, da smo se z dolgo-

ročnim programom opredelili tako, da moramo vsako energijo v procesu reprodukcije smatrati kot vlogo, da mora biti cena energije ekonomsko realna in da jo moramo oblikovati izhajajoč iz načel, zapisanih v zakonu o temeljnih sistema cen in družbenem nadzoru cen.

Na posvetovanju so poudarili, da je glavna strateška naloga, ki je zdaj pred energetiki, uresničevanje programa dolgoročnega razvoja energetike Jugoslavije. To bi morali storiti s čimmanjšimi omejitvami porabe in drugimi administrativnimi ukrepi.

Nešteto se je namreč že pokazalo, da so ti ukrepi najmanj zaželeni, pa tudi najdražji. Udeleženci opatijskega posvetovanja so pripravili 52 referatov in 13 sporočil, od tega pet iz tujine.

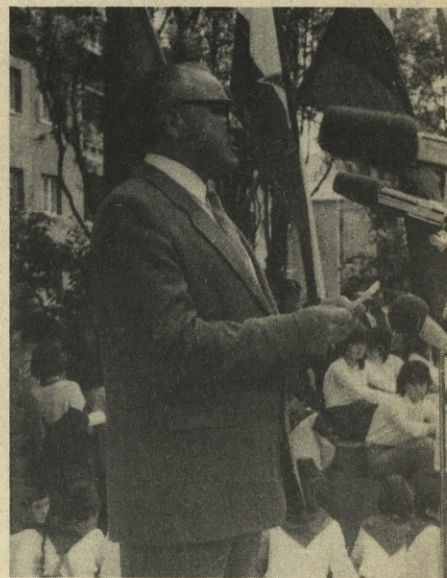
60 let spopada z Orjuno

V petek, 1. junija ob 17. uri, je bilo na trgu pred Delavskim domom v Trbovljah zborovanje v počastitev spomina spopada trboveljskih in drugih revirskih rudarjev in drugih delavcev z Orjuno. Prvega junija leta 1924 so se delavci rdečih revirjev pogumno postavili po robu pripadnikom fašistične Orjune. Ti so namreč prišli v Trbovlje izzivalno razviti svoj prapor.

Zborovanja se je udeležilo nad 3000 udeležencev. Slavnostni govornik je bil France Popit, predsednik predsedstva SR Slovenije. Med gosti so bili Sergej Kraigher, član CK ZKJ in sveta federacije, Lidija Šentjurs, članica sveta federacije, Stane Dolanc, član predsedstva SFRJ, Andrej Marinc, predsednik CK ZKS, Vinko Hafner, predsednik slovenske skupščine, Marjan Orožen, predsednik slovenskih sindikatov, Božena Ostrovršnik in številni drugi gostje. Med temi so bili še živeči udeleženci spopada z Orjuno — France Klopčič, Janko Čič, Jože Sitar in Srečko Zore. Zborovanje je pričel Henrik Pušnik, predsednik medobčinskega sveta SZDL revirskih občin in predsednik pripravljalnega odbora.

France Popit je v svojem slavnostnem govoru omenil, da je bil 1. junij 1924 v Trbovljah oziroma zasavskih revirjih velik dogodek. Tega dne so namreč napredni delavci pod vodstvom komunistične partije zadali usoden poraz Orjuni in zaustavili njen pohod. Orjuna je, po besedah govornika, namenoma izbrala revirje oziroma Trbovlje za preverjanje svoje moči, ker se je zavedala vpliva naprednih idej slovenskega razreda. KP Jugoslavije je bila namreč tedaj potisnjena v ilegalo in podvržena brutalnemu terorju buržoaznega režima, vendar je pravočasno in pravilno ocenila vlogo in delovanje Orjune. Ta je s parolami v nacionalni veličini Jugoslavije zagovarjala unitaristične interese finančnega kapitala. Z oboroženim nasiljem je buržoazija hotela zavarovati

svoje interese pred vedno odločnejšimi demokracičnimi zahtevami delovnih ljudi in narodov. Orjuna je nastopala s socialnimi in nacionalnimi demagoškimi gesli, ki so bila pobarvana s fašistično miselnostjo in prakso, presajeno iz Mussolinijeve Italije. KP, čeprav maloštevilna, se je spustila v boj proti fašističnim težnjam in reakcionarnim pritiskom. Pri tem se je opirala na napredno množico, posebno še, ker je bilo delovno ljudstvo zaradi svoje idejne zrelosti v stanju slediti partiji in dati Orjuni dostojen odgovor. Podporo pa je imela, ker je s svojim političnim programom odpirala perspektivo reševanja njihovih resničnih življenjskih interesov, reševanje nakopičenih ekonomskih, socialnih, nacionalnih in drugih protislovij, ki jih vladajoči kapitalistični razred in njegove politične stranke niso mogle rešiti. KP je bila edina organizirana družbena sila, ki se ni bojevala le z gesli razrednega boja za spremembo družbenih odnosov, temveč tudi z gesli nacionalnega boja, ki je pritegoval širše ljudske plasti. V nadaljevanju svojega govora se je France Popit dotaknil osvobodilnega boja naših narodov in fašistične agresije leta 1941 na naše narode in izvedbo revolucije, pri čemer je dejal, da ne bomo dovolili, da bi kdorkoli podcenjeval dosežke revolucije. Poudaril je, da je to, kar smo ustvarili, rezultat dela in znanja našega delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Dotaknil se je tudi današnjega časa. Vsi se jezimo, ker se gospodarske razmere prepočasi spreminjajo kljub sprejetim programom in sprejetim dogovorom. Vsi se moramo zavzemati za to, da bomo dogovorjeno tudi dosegli. Posebej je poudaril, da moramo z naslonitvijo na lastne sile izkoristiti proizvodne zmogljivosti, dvigniti produktivnost dela in disciplino ter zmanjšati proizvodne stroške. V sleherni organizaciji združenega dela je potrebno hitreje uveljavljati dosežke znanosti in raziskovalnega



dela. Govornik je nadalje govoril tudi o nekaterih, ki žele zanikati vodilno vlogo delavskega razreda in KP v NOB itd., pa tudi o socialistični demokraciji.

V kulturnem delu programa so sodelovali Delavska godba Trbovlje, Mladinski pevski zbor Trbovlje, vezalci-recitatorji iz vseh treh revirskih občin, vokalno-instrumentalni ansambel Mladi upi, pionirji trboveljskih osnovnih šol in udeleženci zbora pionirjev Jugoslavije. Scenarij za proslavo je pripravil Jani Kužnik.

Letošnja proslava je potekala ob lepem in sončnem vremenu. Poleg številnih občanov in gostov so na zborovanju ob 60-letnici zmage naprednih delavcev nad Orjuno sodelovali tudi številni rudarji v svečanih uniformah in nosilci sindikalnih in mladinskih praporov. Celotna prireditev je bila dobro organizirana in izplejana v skladu s stabilizacijskimi prizadevanji.

Ob petdesetletnici gladovne stavke v trboveljskih revirjih

Prav v teh dneh se delavstvo spominja dogodka svojega velikega bojavnega nastopa, prve gladovne stavke. V spomin na te dogodke praznujemo slovenski rudarji vsako leto 3. julija svoj praznik. Prav zato ga proslavljamo z vso tradicionalno zvestobo in ponosom, saj ta praznik simbolizira tisoče trpljenj in zmag naših rudarjev.

Ta članek podaja samo nekaj karakterističnih primerov takratnega dogajanja. Takoj na začetku moram poudariti, da so bile rdeče Trbovlje, kakor so krstili naše premogovne revirje, že pred desetletji najhujši trn v peti slovenski gospodi, vozal najhujšega družbenega nasprotja na Slovenskem. Tu sta si stala nasproti najmočnejša kapitalistična družba, takratna Trboveljska premogokopna družba, ki je predstavljala v tem času eno izmed največjih koncentracij kapitala oziroma najmočnejšo delniško družbo v teh krajih na eni strani in množica brezpravnih proletarcev na drugi strani. Po letu 1929 je prišlo premogovništvo v hudo krizo. Število rudarjev se je zmanjšalo in zaposleni so morali praznovati, to se pravi delati, v zmanjšanem obsegu, po petnajst, deset ali še manj dni v mesecu, zraven pa pozabljati na lakoto in pomanjkanje. Prišli so dnevi, meseci in leta najtežjega trpljenja, pomanjkanja, gladu. Da je bila mera polna, pa je hotela takratna Trboveljska premogokopna družba znižati že tako nizke mezde. Strokovna organizacija rudarjev, ki je po šestojanuarski diktaturi močno oslabela, tudi ni znala pravilno zastopati teženj rudarjev. V organizacijo pa so se vrinili tudi razni oportunisti, ki niso dopuščali nobenih večjih akcij. Našli so se tedaj pridigarji, ki so trdili, da so rudarji demoralizirani, da so postali brezbržni za svobodo. Toda iz te sive brezupnosti je mahoma leta 1933 nastalo mogočno gibanje rudarskih žena, ki so ustavile delo v rudniku, ki so s svojim protestom zavzele trboveljske ceste in pokazale reakciji, da so borbene energije rudarjev neuničljive celo tedaj, ko jih pusti na cedilu celo njihova lastna organizacija. Ta spontana akcija, ki



je razburila duhove po vsej Sloveniji, je bila jasen znak za organizacijo, da bi bilo treba nekaj ukreniti, kar naj bi rešilo rudarje vsaj deloma obupnega položaja. Toda tedanji voditelji rudarske organizacije so bili gluhi za take nasvete zavednih rudarjev.

Kaj je bilo, kar je vzdignilo na noge zagorske, trboveljske in hrastniške knape? Konec junija 1934. leta je Trboveljska premogokopna družba nameravala znova poslabšati že tako težko življenje rudarjev. Ko se je zvedelo, da jim misli družba okrniti še tistih nekaj pravic, ki so si jih priborili v prejšnjih težkih bojih, je ogorčenje privrelo do vrhunca. To pa je bila voda na razbeljeno železo. Tako se je zgodilo, da je prišlo mimo organizacije do stavke v vseh trboveljskih revirjih, globoko pod zemljo v strupenem vzdušju podzemeljskih rovov, ki so jih rudarji zasedli. Stavko so vodili komunisti ter drugi odločni in pošteni rudarji. Po tretjem dnevu stavke so se pod hudim pritiskom s strani

takratnih delodajalcev rudarji vendarle vдали, kajti glad in lakota sta jih popolnoma izčrpala. Stavka je le delno uspela, tako da so rudarji obdržali le tisto, kar so dosegli že v prejšnjih težkih bojih. Tako se je končala ena najhujših stavk v trboveljskem revirju.

Podatki o poteku stavke so v tedanjih časnikih bili skrajno pičli, ker režim ni dopuščal o njej nobenega obveščanja in razpravljanja. Konkretnějšíh podatkov o nasilju ni najti v časnikih niti po končani stavki. Zaradi tega so nam potrebni opisi vseh delavskih bojov, da bodo pred očmi potomcem, ki danes po zmagi nad tujimi in domačimi zatiralci gradijo z vsemi silami svoj socialistični dom, ostale žive postave pozabljenih očetov in mater, ki so se dvignili iz temnega suženjstva v težavno, a svetlo borbo za svojo pravico, za pravico hlapca Jerneja.

Janez Levičar

Praznik občine Trbovlje — podeljene Prvojunjske nagrade

Občani občine Trbovelj so svoj letošnji občinski praznik proslavili 1. junija v skladu s sprejetim programom. Že v prejšnji izdaji našega glasila smo navedli v grobem program proslave in našli vse prireditve, ki so sodile v ta okvir. Ob tej priložnosti pa na kratko omenjamo potek slavnostne seje vseh treh zborov občine Trbovlje, ki je bila 31. maja ob 17. uri v gledališki dvorani Delavskega doma Trbovlje. Seji so prisostvovali tudi France Popit, predsednik predsedstva SR Slovenije, Lidija Šentjurs, članica sveta federacije, Miha Ravnik, sekretar predsedstva CK ZKS, še živeči udeleženci

spopada z Orjuno Zinka Weinberger, Janko Čič, Srečko Zore in Jože Sitár, predstavniki pobratenih občin z Jesenic, Lazarevca in Valandova, /mesto Sallaumines iz Francije je poslalo pozdravno brzojavko/, prvoborci, predstavniki združenega dela in organizacij ter sosednjih občin, delegati združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora. Pred začetkom seje je Delavska godba Trbovlje ustvarila pred Delavskim domom slavnostno vzdušje z igranjem delavskih in borbenih skladb.

Polni dvorani je govoril o delu in uspehih, predvsem na stabilizacijskem področju,

predsednik skupščine občine Trbovlje Franc Perme. V svojem govoru je omenil, da letos beleži trboveljska občina relativno ugodne gospodarske rezultate. Do konca aprila se je industrijska proizvodnja povečala za 26 %, izvoz pa je znašal 2,7 milijona dolarjev in je za četrtno večji kot leta 1983. Pozna se boljša oskrba s surovinami in drugim materialom. Različne višine cen surovin in reprodukcijskega materiala in na drugi strani izdelkov oziroma storitev pa so povzročile izgubo v višini okoli 100 milijonov dinarjev. Trboveljska občina je po višini narodnega dohodka na prebivalca na tre-

tjem mestu med slovenskimi občinami. Lansko leto je bila načrtovana rast količinskega obsega proizvodnje v višini 2,5 % presežena za 5,5 %. Tudi v bodoče se obeta zaposlitev dodatnih delovnih moči bodisi v rudarstvu, strojni industriji, Iskri, Peku in drugih ozdih. V svojem govoru je navedel še vrsto podatkov o uspešnosti gospodarjenja in stabilizacijskih prizadevanjih trboveljskih organizacij združenega dela in drugih organizacij.

Za njim pa je spregovoril France Klopčič, udeleženec spopada z Orjuno. Orisal je takratni čas in težave, s katerimi se je ubijal delavski razred, predvsem še revirski rudarji. Ko je omenil epilog zmagovitega spopada na sodni razpravi v Celju zoper udeleženca spopada z Orjuno, je dejal, da gre največ zaslug za dober potek sodne razprave v korist obtoženih udeležencev spopada z Orjuno prav Trboveljčanom, ki so kot priče sodelovali na procesu. Niti ena ni pričala proti obtoženim udeležencem. Govornik je takratno vzdušje, spopad in začetek konca Orjune orisal res temeljito in plastično.

Zatem je predstavnik žirije za podelitev Prvojunjskih nagrad občine Trbovlje obrazložil delo žirije in njen sklep o podelitvi letošnjih najvišjih občinskih priznanj s podrobnimi utemeljitvami. Predsednik občinske skupščine Franc Perme pa je nato podelil Prvojunjske nagrade občine Trbovlje za leto 1984.

Prejeli so jih naslednji:

- **Ivo Vozelj**, predsednik poslovnega odbora Doma upokoјencev Franca Salamona, za uspehe na gospodarskem področju;



- **dr. Ludvik Kramberger**, primarij, šef pediatričnega oddelka Splošne bolnišnice Trbovlje, za dosežene uspehe na področju otroškega zdravstva;
- **Anton Sterniša**, predsednik Planinskega društva Trbovlje, za uspehe na področju športa in telesno-kulturne dejavnosti;
- **Franč Nučič**, predsednik Temeljnega sodišča v Ljubljani — enota v Trbovljah, za dolgoletno delo in uspehe na družbeno-političnem področju;
- **Glasbena šola Trbovlje** za dosežene uspehe na kulturno-prosvetnem področju.

V okvir Prvojunjske nagrade sodi listina, miniaturni spomenik spopada z Orjuno, delo akademskega kiparja Stojana Batiča in denarni del priznanja 6.000 dinarjev. Zatem je v kulturnem delu slavnostne seje nastopil moški pevski zbor Zarja pod vodstvom Riharda Majcna s priložnostnim koncertom. Sodelovali pa so tudi učenci OŠT PE Alojza Hohkrauta.

Po končani slavnostni seji so se vsi navzoči za kratek čas pomudili v avli Delavskega doma na tovariškem razgovoru.

Pred pričetkom proslave je bila v likovni galeriji v Delavskem domu odprta v počastitev občinskega praznika likovna razstava del članov kluba DOLIK z Jesenic in likovne sekcije RELIK iz Trbovelj. Člani obeh sekcij pripravljajo ob vsakokratnem občinskem prazniku pobratenih občin razstave, bodisi na Jesenicah ali v Trbovljah. Te razstave so tradicionalne in pomenijo trden kamen medsebojnih kulturnih izmenjav.

Revirski muzej ljudske revolucije Trbovlje pa je pripravil za letošnje praznovanje občinskega praznika 60-letnice spopada z Orjuno in 50-letnice gladovne stavke revirskih rudarjev posebno razstavo v avli Delavskega doma.

Naslednji dan, t. j. v petek, 1. junija popoldan, pa je bila pred Delavskim domom osrednja proslava ob 60-letnici spopada rudarjev in drugih delavcev z Orjuno. (t. l.)



CK ZKS — program slovenske energetike se uresničuje prepočasi

Dne 8. junija t. l. je predsedstvo problemske konference CK ZKS v energetiki ponovno obravnavalo vzroke za zastoje akcijskega programa za izvedbo nalog, ki so bile samoupravno opredeljene z referendumom. Na seji so bili navzoči tudi predsedniki poslovnih organov sozda slovenskih energetskih dejavnosti.

Na seji so ugotovili, da samoupravna preobrazba in reorganizacija, ki sta bili pred pol leta sprejeti z veliko večino vseh delavcev slovenskih premovalnikov, elektrogo-

spodarstva in drugih energetskih dejavnosti, ne potekata v načrtani smeri. Poudarili so, da za ta zaostanek niso krivi delavci v neposredni proizvodnji, pač pa, da se zadeve ustavljajo pri nekaterih poslovnih in strokovnih delavcih v posameznih energetskih delovnih organizacijah. Marsikje so vprašanja v zvezi z reorganizacijo in novimi dohodkovnimi povezavami razčistili, ponekod pa tudi ne, ker je prihajalo hote ali ne hote do različnih mnenj in stališč nekaterih strokovnih delavcev, ali pa pri tem niso ho-

teli sodelovati. Navzoči so bili enotni v tem, da gre za velike vsebinske spremembe in za prekinitev s starimi navadami. Nejasnosti je treba sproti odpravljati, hkrati pa ne rušiti tistega, kar je bilo že usklajeno, razčiščeno in dogovorjeno. V tem smislu je bil sprejet sklep, ki vključuje tudi vprašanje interne cene. Sklepi, kot poudarjajo, so jasni in odločni. Z reorganizacijo in preobrazbo slovenske energetike je treba pohiteti in delo opraviti v skladu s sprejetimi smernicami in roki.

Spominske vaze revolucionarjem — jubilantom

Po končani slavnostni seji vseh treh zborov občinske skupščine Trbovlje ob letošnjem občinskem prazniku so se v večernih urah zbrali revolucionarji — jubilanti v domu Tončke Čeč v Kleku nad Trbovljami. Na srečanje jih je povabil okrožni odbor aktivistov Osvobodilne fronte za revirje.

Predsednik tega odbora Lojze Ribič je ob priložnostnem govoru čestital k življenjskemu jubileju petnajstim revirskim revolucionarjem in jim izročil steklene spominske vaze, ki jih je izdelala Steklarna — Sijaj Hrastnik, opremljene pa so bile z grafiko Jožeta Horvata — Jakija. Med jubilanti je bil tudi Sergej Kraigher, član CK ZKJ. Revolucionarji, ki so praznovali svoje življenjske jubileje, izvirajo iz revirjev ali pa so večino časa prebili v revirjih. Ob tej priliki so bili navzoči tudi France Popit, predsednik predsedstva SR Slovenije, Lidija Šentjurg, članica sveta federacije, Marjan Orožen, predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Miha Ravnik, sekretar predsedstva CK ZKS in nekateri drugi družbeno-politični delavci iz revirjev. V imenu revirskih občin in organizacij je revolucionarje — jubilate in goste pozdravil Karel Vukovič, predsednik medobčinskega sveta ZKS revirskih občin. Jubilantom čestitke tudi z naše strani.



CK ZKJ in CK ZKS o aktualnih problemih

V času od 11. do 13. junija je potekala v Beogradu 13. seja CK ZKJ. Na dnevnem redu je bila razprava o vodilni vlogi ZKJ v družbi in o krepitvi idejne in akcijske enotnosti. Uvodni referat je imel član predsedstva Ali Šukrija. Po dvodnevni razpravi niso sprejeli sklepov, ker bodo o teh vprašanih razpravljali v organizacijah zveze komunistov. O stališčih, ki jih bodo zavzeli, pa bo CK ZKJ znova razpravljali in sklepal najbrže v jeseni. Sicer pa je bilo s strani razpravljalcev izrečenih precej kritičnih misli. Razlike v mnenjih, različno gledanje na posamezna odprta vprašanja in svobodna razprava v okvirih osnovnih programskih opredelitev so in morajo biti naraven proces v partijskem življenju. Poudarili so, da je notranja partijska demokracija le nenehen proces, ki vodi k dinamični enotnosti akcije. Gradivo bodo obravnavali v vseh Osnovnih organizacijah ZKJ.

Dne 14. junija pa je bila v Ljubljani problemska konferenca CK ZKS. Govorili so o inovacijah. Uvodni referat je imel član predsedstva SR Slovenije Janez Stanovnik. Opozoril je, da pomen krepitve inovacijske (izumiteljske itd.) dejavnosti presega neposredne potrebe današnjega časa, ker se dotika samih temeljev nadaljnjega razvoja socialističnega samoupravljanja. V referatu je navedel precej otipljivih podatkov, predvsem o boljši opremljenosti delovnih organi-

zacij, pa manjšem naraščanju produktivnosti. Začarani krog pritiska z nezadostno akumulacijo in slabo učinkovitostjo izkoriščanja osnovnih sredstev za zunanje bilance, kar povzroča pomanjkanje sredstev za potreben uvoz. Ta stiska pa povzroča ozka grla ali celo stagnacijo v proizvodnji, kar zopet zmanjšuje akumulacijo. Začarani krog pa lahko presekamo le z večjo inovativno dejavnostjo ter z večjo produktivnostjo, zlasti pa z učinkovitim upravljanjem narodnega gospodarstva. Naša produktivnost, z redkimi izjemami, znaša le dve petini produktivnosti razvitejših zahodnih držav ali tretjino ameriške produktivnosti.

V razpravi so ugotovili, da inovatorjev pri nas ne manjka, vendar ni povsod dovolj posluha za to dejavnost. Mnenja so bili, da bi na tem področju morali sestaviti enotna merila s sodelovanjem sindikalne organizacije ter zbrati poklicno skupino za ocenjevanje inovacijskih načrtov, ne glede na to, ali gre za inovatorja posameznika ali pa inovatorja, ki naj bi glede na svoje delovno mesto prispeval k izboljšanju proizvodnje. Nagradjevanje inovatorjev pa je trenutno med najbolj perečimi problemi inovacijske dejavnosti. Naša družba naj se ne boji bogatenja inovatorjev. Moralnim in gmočnim vzpodbudam moramo dati tisti pomen in mesto, ki jim gre.

Volilno programska seja koordinacijske konference OO ZSMS SOZD REK EK

V četrtek, 31. maja 1984, je bila volilno-programaska seja koordinacijske konference OO ZSMS SOZD REK EK. Najprej so delegati razpravljali o poročilu dela konference v preteklem mandatnem obdobju ter o finančnem poročilu. Potem so razrešili staro predsedstvo in izvolili novo. Za predsednika je bil izvoljen Peter Prosenc — RESD Hrastnik, za njegovega namestnika pa Zoran Tomše — RESD Trbovlje. Člani predsedstva pa so: Jakob Tomšič — DO IMD, Peter Romih — Premogovnik Hrastnik, Milivoj Madžarevič — Premogovnik Ojstro, Zdravko Rebernak — Premogovnik Kotredež, Štefan Gorza — Premogovnik Trbovlje, Darko Planinc — DS TSO, Smilja Mravljje — DO RGD, Jože Kovačič — DO TET, Miran Bombek — Separacija Trbovlje, Josip Simunovič — RŠC Zagorje, Silvester Kajbič — Separacija Zagorje.

Nova blagajničarka je Marjeta Žuža — DS ZPT. Sprejet je bil tudi nov akcijski program.

O delu koordinacijske konference SOZD REK Edvarda Kardelja od junija 1983 do maja 1984

Ko ocenjujemo delovanje mladinske organizacije SOZD REK Edvarda Kardelja v tem preteklem enoletnem obdobju, ne smemo mimo dejstev, da smo praktično začeli iz nič in da je bilo potrebno postaviti šele temelje.

Ocenjujem, da smo v tem uspeli ter na ta način zagotovili možnost ne samo za uspešno delovanje, ampak tudi za kontinuiteto v delovanju mladinske organizacije. In prav zaradi tega menim, da je bil storjen precejšen korak.

Pri svojem delovanju smo izhajali iz akcijskega programa občinskih konferenc, usmeritev in stališč mladinskega kongresa.

Najprej smo sprejeli naše notranje akte, uredili ostale formalnosti (žig) in pomenili višino mladinske članarine. Izoblikovali in sprejeli smo tudi način formiranja skupnih akcij, ki se je pokazal v tem obdobju kot dober in sprejemljiv in ni razloga, da se ga ne

bi držali tudi v bodoče. Zavedajoč se, da lahko mladi le pravilno uresničujemo svojo družbeno vlogo, smo vse mlade v kombinatu vključili v organizacijske oblike. Ustanovili smo osnovno organizacijo v rudniku Laško.

V zvezi s prostovoljnimi delom naj omenim, da so mladi v kombinatu sodelovali tako v zveznih, republiških in lokalnih delovnih akcijah, Mladinska delovna brigada Edvarda Kardelja pa je že po tradiciji delala na Rabu. V septembru smo sodelovali na delovni akciji v KS Center Trbovlje.

V istem mesecu smo organizirali srečanje s štipendisti našega kombinata. V novembru smo organizirali športne igre mladih SOZD REK EK ob počastitvi dneva republike. V februarju 1984, smo obeležili spomin na revolucionarja Edvarda Kardelja. Ob slovenskem kulturnem prazniku smo organizirali razstavo Jožeta Naglava v upravni

zgradbi SOZD REK EK. Smučarski izlet na Roglo smo izvedli v marcu.

Vključili smo se v solidarno pomoč ob rudarski nesreči v Aleksincu in Resavici.

Ob vseh teh aktivnostih pa nismo v celoti realizirali zamisli o ustanovitvi aktiva štipendistov in idejno-političnega usposabljanja mladih v okviru REK EK.

Ker je bila, je in bo še naprej vloga mladine v našem kombinatu odvisna od njenega vpliva na odločanje, lahko ugotavljamo, da je ta vpliv še premajhen. Tako gre reševanje problemov mladih še vse prevečkrat mimo njih. Potrebna bo še večja predanost in vztrajnost mladih seveda le ob zagotovitvi možnosti za uveljavitev mladih.

Na koncu bi se rad zahvalil dosedanjim članom predsedstva, ki so v večini pokazali dosti dobre volje, naporov in truda ter želje, da se naredi čimveč.

Novemu predsedstvu pa želim mnogo uspehov pri njegovem delu.

Končana je ureditev novih muzejskih prostorov

Želja vseh borcev NOV občine Zagorje se bo izpolnila. Točno po dvajsetih letih bomo odprli nove muzejske prostore v preurejeni stavbi na Cesti 9. avgusta, nekdanji Weinbergerjevi hiši. Otvoritev teh prostorov bo na praznik borcev 4. julija ob 9. uri. Muzejska zbirka bo obsegala predvno delavsko gibanje, ustanavljanje odborov OF, razvoj narodnoosvobodilnega gibanja in ustanavljanje ljudske oblasti v naši občini.

Kot sem že napisal, je bil pobudnik te dejavnosti takratna krajevna organizacija ZZB NOV Zagorje-center, katere predsednik je bil Jože Žohar, meni pa je bilo poverjeno nadaljnje vodenje muzejske zbirke s komisijo, katere predsednik je bil pokojni Tone Leskovšek. To zbirko sem vodil pod težkimi pogoji do letošnjega leta. Prostori so postali preskromni za nadaljnji razvoj in tako smo zbirko prestavili v Delavski dom, v katerem smo postavljali le občasne razstave in naprej zbirali muzejsko dokumentacijo.

Z odkupom hiše se nam je odprla možnost, da Zagorjani dokončno uredimo prostorske pogoje za nadaljnji razvoj in ohranitev zbranega muzejskega gradiva.

Z nastajanjem zasnove muzejske zbirke NOV je bil posredovan predlog, da bi tej zbirki dodali še poučni prikaz razvoja rudarjenja v Zagorju in naši občini. Obrnili smo se na samoupravne organe REK, ki so našo pobudo tudi sprejeli. REK EK tozdr Rudnik Zagorje so se finančno in strokovno takoj vključili v adaptacijo prostorov in tako bodo urejeni tudi prostori za rudarski oddelek muzejske zbirke. Čez čas nameravamo omenjenima oddelkoma dodati še spominsko literarno sobo, saj je znano, da so iz naše občine izšli številni književniki in drugi umetniki.

Z otvoritvijo muzejskih prostorov se bo muzejska dejavnost strokovno in vsebinsko smiselno vključila v kulturni utrip našega kraja, saj ima za to dobre pogoje — prostorske in kadrovske. Strokovno vodstvo bo v bodoče v rokah zgodovinarja Branka Omahneteta, ki je že zaposlen v Revirskem muzeju revolucije v Trbovljah, kamor bo organizacijsko vključena tudi naša muzejska zbirka. Vsi občani Zagorja mu želimo mnogo uspehov pri nadaljnjem uveljavljanju muzejske dejavnosti.

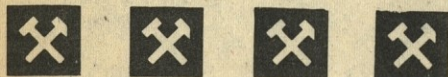
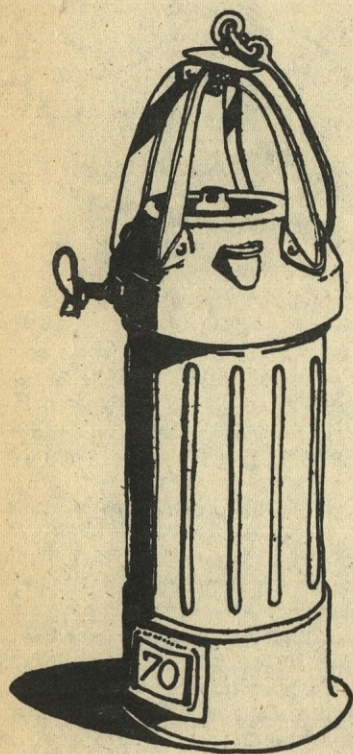
V doglednem času naj bi okolico obogatili z doprskimi kipi naših predvornih revolucionarjev in narodnih herojev, ki so s svojimi deli dali močan pečat razvoju delavskega gibanja v Zagorju in celotni Sloveniji: Engelbertu Weinbergerju, Francu Farčniku, Jožetu Marnu, Poldetu Eberlu, Miletu Klopčiču, obema herojema in drugim, saj seznam še ni dokončno določen. Tako bi bil kompleks Batičevega spomenika, muzejske zbirke in okolice urejen in bi nudil obiskovalcem v vsakem trenutku vpogled v revolucionarno dogajanje nekdanjega Zagorja.

Ob otvoritvi novih muzejskih prostorov bomo občani odkrili prvi doprski kip narodnemu heroju Okrogar Tonetu - Nestlu. Našega heroja je upodobil akademski kipar Stojan Batič.

Zasnovo programa so Občinski zbor ZZB NOV in naši rudarji zaupali prof. Nandetu Razboršku. Pri otvoritvi muzejskih prostorov in odkritju doprsnega kipa bodo sodelovali Delavski pihalni orkester, Loški glas, recitatorji in drugi.

Zagorjani in rudarji revirjev bomo s svojo navzočnostjo na slavnostni otvoritvi muzejskih prostorov izkazali pripadnost naši revoluciji in našim žrtvam.

Ivan Krautberger, l. r.



Meritve onesnaženosti zraka v Trbovljah

V okviru svoje dejavnosti izvaja Hidrometeorološki zavod SRS meritve onesnaženosti zraka v Sloveniji na vseh območjih, ki so uvrščena v četrto stopnjo onesnaženosti. Te meritve izvajajo že vrsto let. Trbovlje, Hrastnik in Zagorje sodijo med najbolj onesnažena mesta v Sloveniji.

Rezultati meritev, ki jih je izvajal HMZ SRS, so pokazali, da je onesnaženost zraka najbolj kritična v kurilnih sezonah.

Tabela II: Razvrstitev krajev v SR Sloveniji po povprečnih koncentracijah dima v kurilni sezoni (oktober 83 — marec 84) in pripadajoče maksimalne vrednosti:

Merilno mesto	Ck (mg/m ³)	Cmax (mg/m ³)
Zagorje	0,12	0,54
Trbovlje	0,09	0,30
Ljubljana	0,08	0,39
Domžale	0,07	0,31
Celje	0,07	0,19
Maribor	0,07	0,18
Idrija	0,06	0,24
Žalec	0,06	0,18
Škofja Loka	0,06	0,16
Vrhnika	0,05	0,24
Medvode	0,05	0,18

Meritve onesnaženosti ozračja izvajajo v 42 mestih na najbolj ogroženih področjih Slovenije.

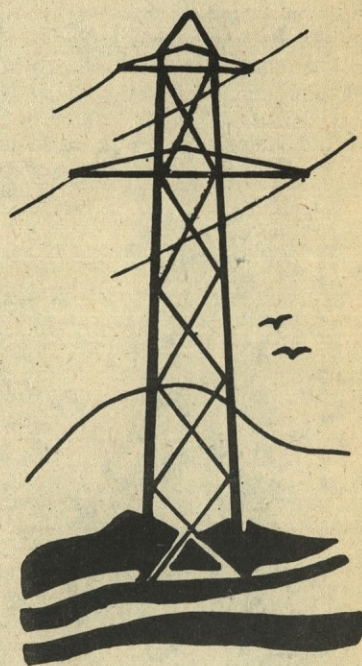
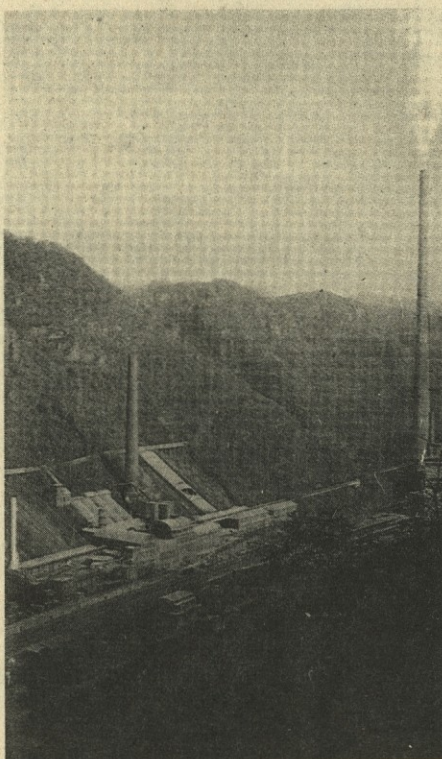
Tabela III

Prikazuje stanje onesnaženosti zraka s SO₂ v kurilnih sezonah in očitno je, da se stanje onesnaženosti ne izboljšuje, ampak ostaja na istem nivoju ali pa se zelo slabša.

Mesto	1980/81		1981/82		1982/83		1983/84	
	Uvr.	Konc.	Uvr.	Konc.	Uvr.	Konc.	Uvr.	Konc.
Trbovlje	1	0,46	1	0,39	1	0,39	1	0,42
Črna	5	0,26	5	0,23	3	0,27	2	0,25
Hrastnik	2	0,34	2	0,36	2	0,31	3	0,25
Celje	4	0,27	4	0,23	7	0,23	4	0,24
Ljubljana	3	0,29	3	0,24	5	0,21	5	0,23
Maribor	6	0,20	9	0,17	8	0,15	6	0,20
Zagorje	17	0,13	12	0,14	9	0,15	7	0,18
Mežica	9	0,18	6	0,21	6	0,19	8	0,17
Žerjav	7	0,20	8	0,18	4	0,22	9	0,16
Kamnik	10	0,17	10	0,15	10	0,13	11	0,14
Krško	11	0,17	14	0,13	14	0,11	12	0,13
Škofja Loka	25	0,10	22	0,11	25	0,06	13	0,13
Kranj	15	0,13	12	0,13	12	0,12	14	0,11
Šentjur	22	0,11	24	0,10	19	0,09	15	0,10
Domžale	18	0,12	20	0,11	16	0,09	16	0,10
Štore	12	0,17	18	0,12	13	0,12	17	0,10
Slovenj Gradec	19	0,12	11	0,14	18	0,09	18	0,10
Medvode	16	0,13	19	0,11	17	0,09	19	0,10
Radeče pri ZM	21	0,11	22	0,10	20	0,08	20	0,09

Tabela I: razvrstitev krajev v SR Sloveniji po povprečnih koncentracijah SO₂ v kurilni sezoni (oktober 83 — marec 84), pripadajoče maksimalne vrednosti in povprečne koncentracije SO₂ v nekurilni sezoni (april 83 — september 83):

Merilno mesto	Ck (mg/m ³)	Cmax (mg/m ³)	Cnk (mg/m ³)
Trbovlje	0,42	1,25	0,05
Črna	0,25	0,95	0,06
Hrastnik	0,25	0,77	0,04
Celje	0,24	1,05	0,02
Ljubljana	0,23	0,99	0,04
Maribor	0,20	0,63	0,01
Zagorje	0,18	0,67	0,03
Mežica	0,17	0,57	0,05



Glede na kritičnost onesnaževanja ozračja v Trbovljah se je pričelo aktivnejše delo na tem področju v okviru Skupščine občine Trbovlje. Na pobudo družbenega sveta za varstvo okolja Raziskovalne skupnosti SKIS, Cementarne in Termoelektrarne Trbovlje bo Hidrometeorološki zavod izdelal program ukrepov za izboljšanje stanja ozračja v Trbovljah. V ta namen izvajajo tudi meritve onesnaženosti z merilnimi postajami v sklopu Alarmno nadzornega analitskega sistema, bolj znanega pod imenom ANAS. Merilne postaje so locirane na petih mestih, in sicer: na spodnji bencinski črpalki, Rudis, Neža, kopališče, križišče pred Komunalo. Delni rezultati meritev so že znani in potrjujejo predhodne meritve, celotno poročilo pa bo izdelano v tem letu.

Podobne meritve bodo v naslednjem letu opravljene v Zagorju in Hrastniku. S tem bo podana osnova za poenoten program reševanja problematike onesnaženosti ozračja v Revirjih, pri katerem naj bi odločilno vlogo odigrala izgradnja TE-TO v Trbovljah.

19. zbor pionirjev Jugoslavije uspel

V dneh od 31. maja do 2. junija letos je bilo v Trbovljah še posebno živahno. Poleg prireditve, ki so potekale v okviru občinskega praznika in proslave ob 60-letnici zmage naprednih delavcev nad Orjuno, je bil v soboto, 2. junija, ob nadvse lepem, sončnem vremenu izpeljan 19. zbor pionirjev Jugoslavije. Udeležilo se ga je okoli 3000 pionirjev iz vseh republik in pokrajin, prišla pa je tudi slovenska mladina iz Celovca, Porabja, iz pobratenih občin Lazarevac in drugih občin. Zbor je potekal pod geslom „Rastemo pod Titovo zastavo — pionirji — veselo na delo“. Zbor je bil del letošnjih jugoslovanskih pionirskih iger.

Na zboru se je končala pot letošnje kurirčkov pošte iz petih slovenskih območij. Mladim gostom in drugim občanom je spregovoril Andrej Brvar, predsednik republiške konference ZSMS. Pohodna enota pionirjev je prispela na zbor s pesmijo Hej, brigade. Narodni heroj Anton Vratinar - Antonesko je sprejel raport mladega komandanta Jožeta Hermana. Enota, ki je šela preko dvesto pionirjev, je prišla s poti revirskih revolucionarjev. Ob Kekčevi pesmi so zadnji kurirji prinesli pred Delavski dom kurirčkov torbe po 82 dneh hoje po partizanskih kurirskih poteh iz Ptuja, Kranja, Nove Gorice, Brežic in Raven na Koroškem. Z raportom so torbice za RK SZDL predali Francu Šetincu, predsedniku republiške konference SZDL Slovenije.

Prireditve je povezovala pionirka Polona Siter, program so izvajali pionirji-kulturniki,

sodelovala pa je tudi Delavska godba Trbovlje.

Andrej Brvar je med drugim dejal v svojem govoru: „Delo in ustvarjanje preteklih rodov morata postati naše izkušnje, vrednote, ki so se kovale v bitkah, porazih in trdem delu ter morajo postati izročilo krepko zadržano v nas.“

Organizacijski odbor, ki je nekaj mesecev pripravljal to veliko srečanje jugoslovanskih pionirjev, je opravil veliko delo. Opravil ga je tudi uspešno ob sodelovanju številnih sodelavcev. Za to priložnost je izšla brošura Revirji skozi čas, v nakladi 7000 izvodov, izdajatelj je Zveza prijateljev mladine Slovenije — svet Zveze prijateljev Slovenije. Organizatorja zbora sta bila ZPM Slovenije — svet Zveze pionirjev Slovenije, občinska Zveza prijateljev mladine Trbovlje in občinska konferenca SZDL Trbovlje. Pokrovitelj zbora: Združeno delo Trbovlje. Uredili so jo člani uredniškega odbora A. Čerin, M. Kavšek, M. Kočar, F. Kralj-Cink, A. Naraglav in sodelavci Revirskega muzeja ljudske revolucije Trbovlje. V posebnem biltenu so pionirji predstavili Trbovlje t. j. svoj kraj. Izdana je bila posebna nalepka, značka, pisemska kuverta, plakat, poštna štampiljka, skica Trbovelj z najpomembnejšimi točkami oziroma prireditvenimi mesti. Organizatorji so pravočasno poskrbeli za prenočišča, predvsem pri starših domačih pionirjev, za prehrano, vodiče za vodenje skupin po Trbovljah itd. Vse kaže, da so svoje delo opravili dobro in v zadovoljstvo številnih mladih obiskovalcev in njihovih mentorjev. (t. l.)

Pokojnine bodo povišali

Dne 30. maja je Skupščina skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije sklenila, da bo zvišala pokojnine, s tem da bodo zvišane pokojnine za 7 % izplačali pri pokojnini 1. junija, vendar za čas od 1. 1. 1984 dalje.

Tokratno usklajevanje pokojnin z rastjo osebnih dohodkov bo nekoliko drugačno. Najnižje pokojnine bodo zvišane bolj kot višje. Najprej bodo ponovno odmerili pokojnine od nove najnižje pokojninske osnove, določili nove zneske varstvenega dodatka, nato pa uskladili tudi te pokojnine v predlagani višini. Po takem sistemu je torej določena nova pokojninska osnova v višini 12.888,70 dinarjev, kar je za 8,6 % več od dosedanje. Najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo, t. j. 85 % najnižje pokojninske osnove, ki je hkrati tudi zajamčena borčevska pokojnina, znaša tako 11.772,26 dinarjev. Tako se bodo v bistvu pokojnine, ki so bile do sedaj odmerjene od najnižje pokojninske osnove, povečale za 16,2 %, za enak odstotek pa se povečajo pokojnine z varstvenim dodatkom. Pokojnine, ki bodo na novo odmerjene od najnižje pokojninske osnove, se bodo povečale za 7,1 do 16,1 %, vse ostale pa za 7 %. Pokojnine bodo zvišali tudi v drugih republikah z različnimi odstotki in to od 1. 7. 1984 dalje.

Odslej Zasavski srednješolski center Mihe Marinka



Na dan občinskega praznika občine Trbovlje, dne 1. junija t.l., je bila slovesnost ob poimenovanju Zasavskega srednješolskega centra Trbovlje po Mihi Marinku. Ob 12. uri se je na prostoru med osnovno šolo Trbovlje in šolo matematično-naravoslovne smeri, bivša gimnazija, zbralo veliko število učencev tega centra, drugih občanov in gostov.

Po uvodnem govoru direktorja Zasavskega šolskega centra Draga Sotlerja je imela slavnostni govor Lidija Šentjerc. V svojem govoru je orisala življenje in delo našega rojaka, dolgoletnega komunista, revolucionarja, narodnega heroja, najtesnejšega sodelavca Tita in Kardelja, Mihe Marinka. Poimenovanje je potekalo v okviru letošnjega praznovanja 60-letnice zloma Orjune.

Po slovesnosti je bila odprta razstava o delu in življenju Mihe Marinka, ki jo je pripravil Revirski muzej ljudske revolucije Trbovlje, in to v prostorih centra.

Proslave so se udeležili tudi Sergej Kraigher, član CK ZKJ, Miloš Prosenc, član predsedstva CK ZKS, Martin Mlinar, predsednik zbora združenega dela skupščine SRS in drugi gostje.

Poravnava pokojnin za rudarje

Republiški, medobčinski in občinski sindikati na našem območju si že dalj časa prizadevajo skupno s področnimi društvi upokojencev v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju in drugih slovenskih rudarskih krajih, da bi popravili pokojnine rudarjem, ki so bili upokojeni po letih 1973 do 1976. Znano je, da so bili upokojeni rudarji zaradi določenih okoliščin zelo prizadeti pri pokojninah. Dne 30. maja je skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije obravnavala in sprejemala na seji svoje skupščine predlog o uskladitvi pokojnine tistim rudarjem-upokojencem, ki so delali najmanj deset let pred upokojitvijo pri neposredni proizvodnji premoga in ki so uveljavljali pravico do pokojnine do 31.12.1976. S predlogom se je predhodno strinjal tudi republiški izvršni svet in ga potrdil.

Na podlagi ugotovljenih razlik v ravneh pokojnin določenih kategorij rudarjev bodo uskladili — povečali, pokojnine, uveljavljene v letu 1973 za 9 %; pokojnine, uveljavljene v letu 1974 za 13 %; pokojnine, uveljavljene v letu 1975 za 14 % in pokojnine uveljavljene v letu 1976 za 8 %. Skupnost bo usklajene zneske pokojnin po tem predlogu pričela izplačevati s 1. 1. 1984. Uskladitev bo izvedla po imenskem seznamu upokojenih rudarjev.

In še to: Po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v SR Sloveniji (Ur. l. SRS 27/83) se od 1.1.1984 dalje ne priznava več pravica povečanja pokojninske osnove za 1 % za vsako leto preko polne zavarovalne dobe (40 let). Tako pravico pa še lahko uveljavijo tisti delavci, ki so imeli do 31.12.1983 skupno 41 ali več let zavarovalne dobe, če bodo do 30.6.1984 vložili pri strokovni službi SPIZ zahtevo, da se jim to prizna. Vsi zamudniki bodo izgubili to pravico. Republiški odbor sindikata delavcev je mnenja, da so dosegli 41 ali več let zavarovalne dobe rudarji z daljšim delovnim stažem v jami, ki bi letos ali bi v prihodnjem letu izpolnili pogoj starostne upokojitve. Zavarovalna doba se je povečala zaradi povečane stopnje zavarovalne dobe (benefikacija), ker se rudarjem pri delu pod zemljo poveča zavarovalna doba za čas od 16. maja 1945 dalje, bodo tudi nekateri upokojenci po novem stanju imeli 41 ali več let zavarovalne dobe.

Zato seznanjamo vse upravičence — rudarje, da pri najbližji območni delovni enoti oziroma izpostavi skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS do 30. junija 1984 formalno vložijo zahtevo, da se jim prizna višja pokojninska osnova zaradi povečanega štetja zavarovalne dobe. Potr-

dila o povečani zavarovalni dobi za benefikirano delovno dobo bodo izdajale socialne in kadrovske službe v rudnikih, tozdlj oz. delovnih skupnostih, kjer je upokojenec delal oziroma uveljavil pokojnino. Rudarski upravičenci, ki bodo formalni zahteve za ponovno določitev pokojninske osnove vložili do 30.6.1984, bodo lahko zbrana potrdila poslali na isti naslov tudi po 30.6.1984.

Opozorila republiških sindikatov, po katerih povzemamo to obvestilo, velja tudi še za sedaj zaposlene rudarje, ki izpolnjujejo navedene pogoje, da morajo v enakem roku in po istem postopku vložiti in uveljaviti zahtevo. S tem si bodo zavarovali pridobljene pravice do 31.12.1984; delajo pa lahko tudi še v prihodnjem letu ali celo naprej, seveda če bo tak tudi interes delovne organizacije.

Podrobnejše informacije bodo o tej zadevi lahko posredovale kadrovske službe posameznih rudniških tozdov oziroma delovnih organizacij; časa je malo, vendar upamo, da so upokojeni rudarji in še aktivni rudarji, na katere se poravnava pokojnin nanaša, prebrali javno objavljeno opozorilo v dnevnem časopisju oziroma se seznanili s tem pri pristojnih kadrovskih službah in društvi upokojencev.

(t.l.)

Ob prazniku v Krškem — priznanja

Dne 7. junija so v Krškem proslavili občinski praznik. Namesto običajnega slavnostnega zasedanja občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij so v Delavskem domu Edvarda Kardelja izpeljali slovesnost v počastitev spomina krških borcev in vrnitve izgnancev. Ob kulturnem programu so podelili letošnja občinska priznanja. Veliki znak občine Krško je prejel Jože Peterkoč, znak občine Krško pa Roman Jankovič in Franc Strgar, občinska priznanja pa tozd Celuloza, tovarna Djuro Salaj, rokometni klub Krško in Alojz Plirc. Ciril Plut je dobil red zaslug za narod s srebrnimi žarki. Čestitamo!

Ob letošnjem prazniku je tudi Agrokombinat odprl v Brestanici prodajalno raznega materiala.

Nova zazidalna območja



Zbora združenega dela in krajevnih skupnosti občine Trbovlje sta na svojih sejah, dne 12. junija t.l., obravnavala in sprejemala odloke o zazidalnih območjih v Trbovljah. Sprejemali so zazidalni načrt širšega območja Trga Franca Fakina, zazidalnega načrta športnega centra Partizan — Rudar in idejno zasnovo nove tržnice v Trbovljah.

Širše območje Trga Franca Fakina meri okoli 15 ha in zajema del Trbovelj od „Gimnazije“ do križišča pri Komunalni in tvori zaključen kompleks glede na razpoložljivi prostor doline. Z določenimi omejitvami (nezazidljivo staro pokopališče, srednješolski center) na severu od omenjenega obmo-

čja pa stoje industrijski obrati. Po mnenju arhitektov, urbanistov in predlagateljev gre za predel mesta, ki naj bi prevzel funkcijo severnega mestnega središča. Osrednji del zavzema staro mešno jedro z župno cerkvijo. Zaradi nameravane gradnje, predvsem stanovanjskih objektov, cest in preložitve dela potoka je po tem zazidalnem načrtu predvidena rušitev nekaterih objektov. V stanovanjskih blokih bo precejšen del površin namenjen tudi trgovini, obrti, gostinstvu, družbenim in družabnim prostorom in druge namene, vse to v okviru procesa urbanizacije trboveljske doline v smeri proti severu. Sedanje število prebivalcev je 70 na



ha, v bodoče pa naj bi na tem območju znašala gostota okoli 300 prebivalcev na ha.

Območje je po tem načrtu razdeljeno na sedem zaključenih karejev. Kare 1 obsega kompleks IBT, Kare 2 kompleks OR-75 (bivša gostilna Tratnik), Kare 3 kompleks Elektro-Vrtnarija (za in južno od doma Svobode II), Kare 4 obsega staro mestno jedro, Kare 5 kompleks „Iledenica“ (za Dolinškovo hišo), Kare 6 kompleks „Špančevina“ (gostilna Španec) in Kare 7 kompleks Kovinarsko naselje - Savinjska cesta. Za vsakega od naštetih karejev zazidalni načrt predvideva rušenje, zazidavo in prestavitev cest in potokov, pa tudi obnovo revitalizacijo obstoječih hiš, predvsem v starem mestnem jedru. Ko je bil lansko leto zazidalni načrt v javni obravnavi, je bilo nanj več pripomb. Morda bo del teh pripomb upoštevanih, najbrže pa del teh tudi ne.

Zazidalni kompleks športnega centra Partizan — Rudar zajema območje med Rudarsko cesto, Trgom Svobode in Keše teren. Obsega torej v glavnem dosedanje športne objekte oziroma površine, namenjene za telesno kulturo — štadion Rudarja in telovadišče Partizan. Oba športna kompleksa Partizana in Rudarja sta ločena s prečno cesto med Rudarsko cesto in Trgom svobode. Vsi dosednji objekti ohranijo svojo dosednjo funkcijo (klubski prostori, tribune, garderobe, gostinski prostori). Obe površini bosta zrušeni in razdeljeni na hrup-

no cono, namenjeno treningu oziroma vadbi na prostem.

Prečka ceste bo ukinjena. Zato so načrtovalci predlagali za to območje posebno prometno ureditev, vključno s peš potmi. Predvidene so tudi nove zelene, peskovno urejene površine. V prvi fazi naj bi ukinili prečno cesto, prestavili komunalne vode, zgradili oporni zid ter uredili zunanja igrišča in parkirne površine. V drugi fazi pa bi zgradili športno halo v velikosti „trojne telovadnice“. Namenjena bo treningu in tekmovanju v rokometu, košarki, odbojki, tenisu, orodni telovadbi itd. Za rekreacijske potrebe bo možno halo predelati v tri ločene enote z lastnimi garderobami, umivalnicami in sanitarijami. Omogočala pa bo tudi organiziranje sejmov, razstav in podobno. Predvidena pa je tudi ureditev zunanjih igrišč, povezava hale z zunanjimi površinami in ureditev drugih objektov (n.pr. čistilna naprava Splošne bolnice itd.).

Nova tržnica naj bi po sprejeti idejni zasnovi stala na mestu stare tržnice, ki je bila pred leti porušena zaradi gradnje potoka in

nove vzporedne ceste tu začasno premeščena za Delavski dom. Stala bo torej nasproti Godbenega doma Delavske godbe in hiše Klenovšek. V vzhodnem delu namenjajo postaviti kontejnerje, za prodajo (rib, zelenjave, jajc, sadja itd.), trgovino osnovne preskrbe, mesnico in drugo (upravni prostori, sanitarije). To naj bi bila začasna rešitev za osnovno preskrbo območja Njiva — Trg Svobode. Ostali del bo namenjen stojnicam in bo prekrit z nadstrešnico iz jeklene konstrukcije in prosojno kritino. Skupna pokrita površina bo merila 940 m², skupna dolžina stojnice pa bi znašala 170 m. Južni del tržnice bo odprta večnamenska površina za parkiranje dostavnih vozil. Namenjen pa bo tudi za prodajo ozimnice, dodaten program v času sejmov, tržnih dnevih. Vsa površina tržnice bo asfaltirana. Predvideno je, da bo obstoječa peš pot mimo bivše Klavnice in Dalmatinsko kletjo ostala tudi vnaprej.

Kdaj in kako bo potekala uresničitev sprejetih odlokov posameznih zazidalnih območij, pa bo odvisno od mnogih razlogov, predvsem denarnih.



Osebni dohodki v Sloveniji

V zadnjih letih so znašali povprečni mesečni čisti osebni dohodki zaposlenih v Sloveniji (po podatkih Zavoda SR Slovenije za statistiko):

Leto	OD din
1979	7.393
1980	8.767
1981	11.404
1982	14.365
1983	18.259
Januar 1984	21.364
Februar 1984	23.050
Marec 1984	22.600

Osebni dohodki se zneskovno povečujejo, vendar je kupna moč zelo različna zaradi spreminjanja naraščanja cen. V zadnjih letih smo doživeli naglo rast življenjskih stroškov.

V petih letih so se realni čisti osebni dohodki zmanjšali v vseh republikah in pokrajinah — v Črni gori za 29,3 %, v Makedoniji za 28,2 %, v Sloveniji za 26,6 %, v ožji Srbiji za 23,6 %, na Kosovu za 22,7 %, na Hrvaškem za 22,2 %, v Bosni in Hercegovini za 17,8 % in v Vojvodini za 16,1 % — primerjava za leto 1983 napram letu 1979. Z znižanjem realnih osebnih dohodkov pa se nadaljuje tudi letos. V Sloveniji so bili osebni dohodki marca v primerjavi z decembrom 1983 realno za 7,2 % nižji.

Izvolitve in imenovanja

Dne 15. maja je bil razglašen nov sestav predsedstva SFRJ za naslednje petletno mandatno obdobje. Iz Slovenije je bil izvoljen v ta najvišji organ Stane Dolanc, dotodanji zvezni sekretar za notranje zadeve. Predsednik predsedstva SFRJ v enoletnem obdobju je Veselin Djuranović, član predsedstva SFRJ iz SR Črna gora.

Hkrati sta bila ob rekonstrukciji Zveznega izvršnega sveta izvoljena v ta organ dva nova člana iz SR Slovenije, in to Janez Zemljarič, dosednji predsednik izvršnega sveta SR Slovenije in Jernej Jan, član IS SRS. Janez Zemljarič je bil izvoljen na mesto podpredsednika Zveznega izvršnega sveta. V ZIS pa je prenehal mandat Stanetu Dolancu, Zvonetu Draganu in Janku Smoletu.

Za novega predsednika izvršnega sveta SR Slovenije je republiška skupščina zatem izvolila Dušana Šinigoja, dosedanjega podpredsednika IS SRS. Sestav Republiškega izvršnega sveta se ob tej priliki ni v ničemer spremenil.

Aprila letos je bil imenovan France Nučič, dosednji dolgoletni (20-letni) predsednik občinskega sodišča Trbovlje in nazadnje Temeljnega sodišča v Ljubljani - enota v Trbovljah, za sodnika Višjega sodišča v Ljubljani. Za vršilca dolžnosti predsednika TSL - enote v Trbovljah je bil imenovan Iztok Šubara.

V začetku junija pa je zbor republik in pokrajin skupščine Jugoslavije sprejel predlog predsedstva SFRJ za imenovanje novih članov sveta federacije. Iz Slovenije so bili v ta organ izvoljeni Viktor Avbelj, Sergej Kraigher in Janez Vipotnik.

Koncem maja letos se je upokojila dr. Olga Škerbec - Kerstain, dolgoletni vodja internega oddelka Splošne bolnišnice Trbovlje. Odslej bo vodil ta oddelek dr. Štefan Brvar.

Za predsednika Zvezne konference SZDLJ je bil pred kratkim izvoljen z enoletnim mandatom dr. Marjan Rožič.

40-letnica odhoda udeležencev rudarske godbe Hrastnik v NOV

Letos mineva 40 let od dne, ko je v vrste NOV kolektivno vstopila Rudarska godba.

Godbeniki so že ob vdoru okupatorja pokazali visoko narodno zavest in politično pripadnost, značilno za rdeče revirje. Prvi so začeli zbirati denarna sredstva kot pomoč borcem, a kljub konspiraciji so tej akciji sledile aretacije treh članov. Dali so tudi štiri prvoborce.

Višek svoje razredne pripadnosti, enotnosti, tovarištva in odlične organiziranosti pa je dokazala godba v noči med 11. in 12. julijem 1944, ko je vseh 30 godbenikov odšlo v partizane. Vodil jih je rojak — znan kulturni delavec — Jože Brun. Naporov vajeni godbeniki-rudarji so vse težke in nevarne premike z razumevanjem prenašali. Nepopisni so vtisi, ki so jih že same pojave godbenikov v odročnih hribovskih zaselkih naredile na preproste kmečke ljudi. Nepozabni so trenutki moči, ko so se med prebojem preko Save sredi žvižganja svinčenk oglasile trobente z bojno koračnico.

19. julija 1944 je bila godba sprejeta v sestav VII. korpusa v majhni dolnjski vasi

Jama in tako postala prva slovenska partizanska godba.

Delovala je po Dolnjski, Beli Krajini, Notranjski in gostovala celo v sosednji Hrvatski.

Sodelovala je na vseh vojaških in kulturnih prireditvah, obiskovala je šole in bolnice. Dr. Janez Milčinski, tedaj partizanski zdravnik v Beli krajini, se spominja, da je ranjence med vsemi gostujočimi skupinami najbolj ogrela godba VII. korpusa in da je imelo to zdravilo močan učinek.

Med žrtvami težke, a veličastne NOV je bilo 12 godbenikov, šest jih je padlo v oboroženem boju, štirje so bili ustreljeni kot talci, dva pa sta umrla v taborišču. Vsem žrtvam je bila na godbenem domu leta 1955 odkrita spominska plošča.

V sestavu VII. korpusa so tako godbeniki prehodili zmagovalne poti naših borbenih in udarnih brigad ter ob osvoboditvi vkorakali na čelu teh brigad v slovensko prestolnico — belo Ljubljano, nato pa so se vrnili v črne revirje, kjer so puške zamenjali za rudarski kramp in lopato, niso pa odložili ins-

trumentov, temveč so v svoji tradiciji neumorno utrjevali zavest in opravili pomembno kulturno prosvetno delo.

Od tridesetih godbenikov, ki so bili v partizanih, je danes živih še dvanajst, od teh so Avgust Bratuša, Franc Zdovc in Franc Grebenšek še aktivni, ostali godbeniki partizani pa so: Franc Sihur, Aloj Perc, Srečko Klenovšek, Jože Zdovc, Ivan Pokleka, Stane Kirn, Ivan Skaza, Franc Salamon in Ernest Ačkun, mlajši.

Avgust Šketako

Revirji skozi čas

Za letošnji zbor pionirjev Jugoslavije v Trbovljah dne 2. junija, ki je sovpadal s proslavo ob 60-letnici spopada revirskih delavcev z Orjuno, je Zveza prijateljev Mladine Slovenije pod pokroviteljstvom združenega dela Trbovelj izdala brošuro Revirji skozi čas. Izšla je v nakladi 7.000 izvodov, uredil pa jo je uredniški odbor s člani Ančko Čerin, Miranom Kalškom, Manco Kočar, Francem Kraljem-Cinkom, Adom Naglavom in sodelavci Revirskega muzeja ljudske revolucije. Oblikoval jo je Dušan Kirbiš.

V brošuri je na 72 straneh objavljeno pismo predsedstvu RK SZDL Slovenije, pozdravno pismo Lidije Šentjurg pionirjem, pismo Jožeta Božiča: Pionirji, veselo na delo, Martine Djokič, pozdravno pismo v imenu občine Trbovlje, Miran Kalšek pa je prispeval kratek zgodovinski oris Trbovelj, delavsko gibanje v Revirjih, ustanovni kongres KPS na Čebinah, Revirji v NOV 1941 - 1945, heroji iz Revirjev in pregled povojne izgradnje. Manca Kočar je napisala prispevek o pionirjih v trboveljskih odredih. Dodan je še pregled pomembnejših objektov kulturne dediščine in spomeniki v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju ter skice revirskih krajev, pot delegatov ustanovnega kongresa KPS ter Kurirčkova pošta 1984. Med gradivom so objavljene številne fotografije.

Udeleženci zbora pionirjev so s to knjižico dobili kratek, a jedrnat pregled o revirskih krajih v preteklosti in sedanjosti. Dobili pa so tudi kratek pregled o delavskem gibanju in narodnoosvobodilnem boju v Revirjih.

Poleg te knjižice je Osnovna šola Trbovlje izdala ob zboru pionirjev Jugoslavije ciklostiran opis Trbovelj in osnovne šole Trbovlje. Bilten je izšel v nakladi 1.100 izvodov, pripravila pa ga je skupina za informiranje in propagando pri odboru za pripravo Zbora pionirjev Jugoslavije: M. Kočar, M. Benetek, L. Hočevnar, H. Kamnikar, R. Blažič, J. Bec, B. Gracar, T. Lenarčič poleg drugih raznih oblik obveščanja.

Udeleženci zbora so bili tako dobro seznanjeni z raznimi oblikami, ki se razvijajo in delujejo v tem kraju, opisom delovnih organizacij itn. (t. l.)

Stara mama mi je pripovedovala

22. decembra 1944 je prišel v Čeeče VDV bataljon. Tu se je sestal z enoto Mika Hafnerja in terenskimi obveščevalci in aktivisti. Ker so bili borci VDV bataljona slabo opremljeni in oblečeni, so začeli akcijo, kjer bi si pridobili potrebno obutev, obleko, orožje in municijo.

Zbrali so podatke in sklenili, da napadejo močno nemško patruljo, ki je prihajala vsak dan iz Hrastnika okrog 8. ure in onemogočala gibanje partizanom, obenem pa stražila prebivalstvo. Istočasno pa je prihajala patrulja tudi iz Trbovelj proti Sv. Marku.

Tako se je 23. decembra v zgodnjih urah zbrala kolona s 73 borci in se razdelila v dva dela. Ena kolona je šla v Boben, druga na Ojstro v zasedo.

V snegu v gozdu med gostilno Rinaldo in bivšo Kovačevo hišo se je ugneznila Dušanova enota s 33 borci. Nemške patrulje ni bilo vse do 9. ure, tako so jih partizani čakali cele tri ure v zimskem mrazu. Medtem pa so padli strelji na Ojstrem. Tam se je izvidnica, preden je prišla do zasede, obrnila in odhitela nazaj proti Trbovljam. Strelji jih niso dosegli. Ko so borci v Bobnu že skoraj izgubili sleherno upanje, so se Nemci le prikazali.

Nesreča je bila v tem, da je mitraljez, ki bi prvi moral naznaniti ogenj, zaradi mraza odpovedal. To je začutila nemška izvidnica in s prvim strelom zadela pomočnika mitraljeza v glavo.

S tem pa se je pričel hud boj z obeh strani. Bilo je kot v peklu. Nemci so se trdovratno branili z dobrim orožjem, pa kljub temu padali in se borili za življenje. Dva Nemca sta se skrila v bližnji svinjak, kar pa ni ušlo partizanski bolničarki Vidi. Skočila je za nji-

ma in zavpila: „Hände hoch!“ Ko sta prilezla iz svinjaka z dvignjenimi rokami in zagledala še tri borce z naperjenim orožjem, se še zavedala nista, kdaj ju je partizanka razorožila in odpeljala kot ujetnika.

Zadnji trije Nemci so se najbolj trdovratno borili. Ko so partizani jurišali nanje, je četovodja Ciril dobil rafal v prsi. Nastala je tišina. Vsi Nemci od dvaindvajsetih, razen enega, ki se je skril pod mostom in pozneje ušel nazaj v Hrastnik, so padli.

Partizani so pobrali bogat plen orožja, municije, obleke, obutev, nahrbtnikov in druge opreme ter se odpravili v hribe proti Durnikovim kmetiji na zborna mesto.

Akcija je uspela, vendar sta umrla tudi oba zadeta partizana, domačin Julij Gorenc (Ciril) in Karlo Ograjenšek, pomočnik mitraljeza. Oba so še isto noč pokopali terenci v grapi pod Kajtnatom.

Mladi iz Čeeč so imeli pripravljenega pecej peciva in potic. Vse so sami zbrali in spekli, da bi za praznike obdarili partizansko bolnišnico. Slaščice je sekretarka mladine odnesla borcem VDV, naslednji dan pa so mladi aktivisti pekli pecivo za bolnišnico.

Ujeta Nemca so zaslišali, ju preoblekli v ušive in raztrgane cunje in ju spustili v dolino.

Nemci so prišli iskat svoje vojake. Ker so videli, da se sami ne bodo več vrnili, so šele na večer prišli s kamioni, jih naložili in odpeljali.

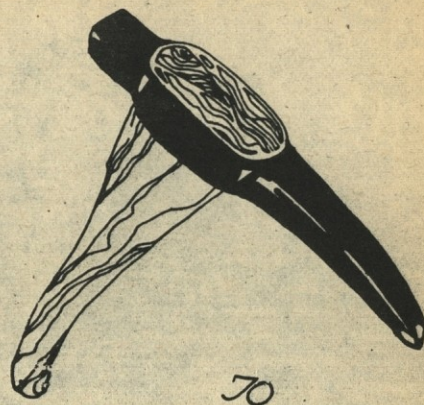
Od tistega dne ni bilo v Bobnu več nemških patrulj.

Sabina Šivec, 6.b
OŠ NH Rajka Hrastnik

Izšla zbrana dela Mihe Marinka — III. del

Sredi junija je založba slovenske izdaje Komunistična izdala III. knjigo izbranih del Mihe Marinka. Knjiga zajema njegovo dejavnost od začetka leta 1953 do konca leta 1958. Jugoslavija se je naglo razvijala in se uspešno uveljavljala v mednarodnem življenju. V tem času so bile napetosti zaradi Trsta in zato sprejet londonski sporazum glede naše zahodne meje. Sklenjena je bila avstrijska državna pogodba, videmski sporazum glede obmejnega sodelovanja. Vsebuje pa tudi nekaj gradiva o prvih poveljih težavah, ki so se pojavile med državo in sa-

moupravljanjem. Miha Marinko je bil v tem času predsednik Ljudske skupščine SR Slovenije, sekretar izvršnega komiteja CK ZKS in predsednik glavnega odbora SZDL Slovenije, torej najvidnejši predstavnik slovenskega družbenopolitičnega življenja. Iz objavljenega gradiva bomo lahko razbrali, kako se je razvijala socialistična Jugoslavija in Slovenija, kaj je omogočalo in kaj oviralo graditev naše socialistične družbe. Javno sta knjigo predstavila Lidija Šentjura v imenu založniškega odbora in Roman Zupan kot urednik publikacije. (t. l.)



Bogastvo domače besede in glasbe

V zadnjem obdobju so kulturna društva v krajih, kjer deluje naš kombinat, pripravila vrsto gledaliških predstav, koncertov vokalnih in instrumentalnih ansamblov, likovnih razstav in drugih prireditvev. Nekaj smo jih zabeležili. Dejavnost je namreč tako pestra in bogata, da ne moremo mimo nje. Če jih že podrobneje ne moremo opisati in oceniti, jih moramo vsaj na kratko zabeležiti.

Gledališke predstave

Dne 24. 5. je gledališče Svoboda Center Trbovlje izvedlo v domu Svobode II Mušičevo enodejanko — Analfabet. Dne 25. 5. pa je omenjeno gledališče s tem delom nastopilo na republiški reviji slovenskih gledaliških amaterjev v Bohinjski Bistrici v Ažmanovem domu. Dobilo je posebno priznanje za učinkovit nastop.

Koncerti

26. 4. 1984 je Me PZ Slavček pod vodstvom Jožeta Skrinarja pel oskrbovancem Doma upokoencev Fr. Salamona v počastitev predstoječih praznikov.

V dneh od 30. 4. do 1. 5. je Trboveljski oktet sodeloval v Poreču na proslavah v organizaciji združenih podjetij strojegradnje; priložnostni koncert za tuje goste.

Dne 10. 5. je Trboveljski oktet zapel v predavalnici Delavskega doma Trbovlje na proslavi ob dnevu varnosti. Naslednji dan, 11. 5. je oktet nastopil ob „okrogli mizi“ v OŠ PE Ivana Cankarja.

Teden dni kasneje, 18. 5., je pel v Ljubljani na skupščini združenih podjetij strojegradnje in ob otvoritvi razstave ZPS v hotelu Kompas.

Dne 24. 5. ob dnevu mladosti so izvedli koncert v Delavskem domu v Trbovljah ansambel Mladi upi (Božo Hvala), Mladinski pevski zbor Trbovlje (Ida Virt), solisti Karmen Štefanec in dve pionirki.

Na 9. reviji otroških in mladinskih pevskih zborov v Zagorju v dneh od 17. do 18.

maja sta dobila mladinski pevski zbor Trbovlje in mladinski pevski zbor Vesna iz Zagorja priporočilo, da se skupno z ostalimi šestimi pevskimi zbori udeleže mednarodnega mladinskega pevskega festivala v Celju v prihodnjem letu. Skupno je nastopilo v Zagorju 46 otroških in mladinskih zborov.

Dne 18. 5. je srednješolsko kulturno društvo Trbovlje proslavilo svoj 10-letni jubilej. Nastop so pripravile vse stopnje v telovadnici OŠ Trbovlje — dekliški pevski zbor (dirigent Jože Skrinar), plesalci, mladi literati, tamburaši, mažoretke, discoplesalci itn. Vseh članov SKD je 145 in vsi so aktivni.

Dne 17. 6. se je udeležilo več pevskih zborov iz naših območij XV. pevskega tabora v Šentvidu pri Stični. Vseh pevcev je bilo 8500 iz 268 pevskih zborov. Govornik je bil Vinko Hafner, predsednik slovenske skupščine. Geslo tabora: Mir, bratstvo in sožitje med narodi.

Dne 9. 6. je imel mladinski pevski zbor iz Zagreba celovečerni koncert v Delavskem domu v Zagorju. V gosteh je bil pri MPZ Vesna.

Dne 16. 6. je pripravil v Delavskem domu v Zagorju koncert mladinski pevski zbor skupno s folkloro iz Nestbacha — Avstrija. Pozdravil jih je Zagorski oktet in del ženskega zbora. Sodil je v program medsebojnih izmenjav gostovanj z Vesno.

Dne 24. 6. je odpotovala Vesna iz Zagorja na šestdnevno gostovanje v ČSSR. Pod vodstvom Riharda Beuermana je zbor koncertiral v Pragi, Brnu in drugih mestih.

Dne 25. maja je zasavska pevska skupnost pripravila na Stavbah v Litiji dva koncerta v okviru 16. revije zborov iz Zasavja. Nastopilo je 16. pevskih zborov ob 15-letnici delovanja te zveze.

Dne 9. 6. so se srečali na Bogenšperku pri Litiji Savski pevski zbori in rogisti. Sodelovalo je 23 skupin, nastop pa je bil povezan s tretjim lovskim taborom, ki ga je priredila lovska družina Šmartno pri Litiji ob svoji 30-letnici. Sodeloval je tudi lovski pevski zbor iz Trbovelj pod vodstvom Jožeta Skrinarja.

Dne 2. 6. je Zagorski oktet pel na Blejski Dobravi narodne in umetne pesmi. Povabilo jih je pevsko društvo Vintgar.

Likovne razstave

Dne 29. 5. je bila odprta ob trboveljskem občinskem prazniku skupna likovna razstava dveh pobratenih sekcij iz Jesenic in Trbovelj — Dolika in Relika. Odprta je bila do 10. 6. 1984. Ob otvoritvi je zapel Me PZ Slavček p. v. Jožeta Skrinarja. Razstavljenih je bilo 60 del v raznih tehnikah ter umetno oblikovano steklo.

Franja Grčar, članica likovne sekcije Relik, je pripravila dve samostojni razstavi. Prvo v počastitev občinskega praznika od 30. 5. do 10. 6. v tovarni Iskra v Trbovljah, drugo pa od 16. do 30. 6. 1984 (10 del), v likovnem kotičku knjižnice T. Seliškarja.

Akademski slikar Franc Kopitar iz Zagorja je pred kratkim dokončal večje delo na novem sakralnem objektu v Lokah pri Zagorju. Na desetih oknih je motiv Križavega pota obdelal v imitaciji vitraž. Delo je izdelal s kontur pasto in prozorno barvo za steklo. Umetnino je ustvarjal pol leta. Naročnik je bilo župnišče Loke pri Zagorju.

Ostale prireditve

Dne 19. 5. je v KS Dol pri Hrastniku Društvo prijateljev mladine Hrastnik pripravilo otroško veselico „Rožnati vrtljak“. Sodelovali so Mito Trefalt, Nace Simončič (lutkar), Aleksander Jež (harmonikar) in številni drugi.

Dne 19. 5. je srednješolsko kulturno društvo Trbovlje organiziralo v telovadnici OŠ Trbovlje državno tekmovanje v športnih pleših — posameznikov in parov. Prireditvev je sodila v okvir 10-letnega jubileja SKD.

V Črnomlju so pripravili 9. in 10. junija kresovanje in jurjevanje. Nastopilo je več kot 400 folkloristov. Z zelenim Jurijem so naznanili prihod pomladi. Ljudi je bilo blizu 10.000. (t. l.)



Ni te več

Jože Sevljak

*Z domačih hribov
si odšel v svet,
kruha in sreče iskat.*

*Plankačo si zamenjal
za rudarski kramp,
po bosanskih rudnikih
si se gnal,
dokler v Zagorju
nisi za zmeraj končal
svoj šiht.*

*Ne najdem te več,
moj stric,
v zelenem parku,
na belih stezicah,
v nedeljskih opoldnevih,
da pozobljeva žalost,
da pokopljeva bolečino
in se vrneva domov.*

*Kako bela je naša reber
vsako opoldne,
kako tenko kleplje zvon,
ko v črno dno stolpa
navpično kot slap
pada vrv.*

*Na njivi žanjice
omamno
pojo.*

Spomini ostarelelega rudarja

Marica Grešak — Jakopič

*Bil sem mlad, a nikdar lenuh,
vzljubil sem rudnik, ki dal mi je kruh,
nesreče in štrajke vse sem dal skoz,
povsod sem utikal mladi svoj nos.*

*Moja ukrivljena hrbtenica,
to je zdaj slika mojega poklica.
In revma v sklepih in udih, povsod,
a vendar, kot knap sem bil velik gospod.*

*Mlado Mičko sem plaval za špas,
me je vabila, naj pridem k njej v vas,
a če bi k Micki v vas šel,
bi pa k Uršk' več ne smel.*

*Urška je bila moje dekle,
pri njej sem ostajal do belega dne.
Večkrat do šihla spančakal sem z njo,
potem mi je ženka postala zato.*

*Če bi bil spet mlad, bi se vrnil nazaj,
h knapom, globoko v podzemeljski raj.
Po šihlu s tovariši zapel bi glasno,
zavriskal presrečen bi v modro nebo!*

*Zdaj tukaj pod lip'co osamljen sedim,
zakriviljeno fajfco tobaka kadim
in mislim na dneve, ki jih davno več ni,
po licih uvelih mi solza drsi.*

Izposojeni trenutki resnice

Druženje s slabimi knjigami je često nevarnejše od druženja s slabimi ljudmi.

Hanff

Bolje je orati globoko, kakor pa široko.

Indijski pregovor

Lastnost človeka je, da se vara, vendar ostane le nevednež pri svoji napaki.

Cicreón

Edina razlika med trmoglavostjo in življenjsko starostjo je v tem, da traja trmoglavost nekoliko dlje.

Wilde

Za smeh je zmeraj potrebno malce duha; žival se ne smeje.

Keller

Nikar ne stokaj zaradi majhne bolečine! Usoda jo utegne ozdraviti z veliko.

Hebbel

Utopisti so srečni ljudje, ki nikoli ne bodo doživeli uresničenja svojih sanj.

Lanb

Z navadno kostjo lahko podkupiš le navadnega psa.

Gile

Vsaka lepota je dogodek.

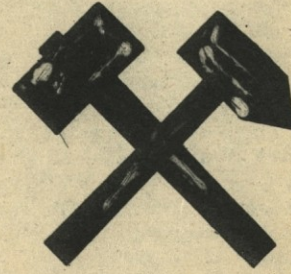
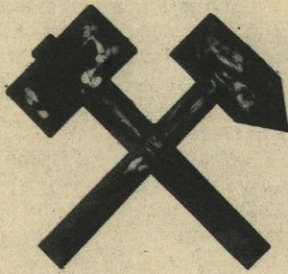
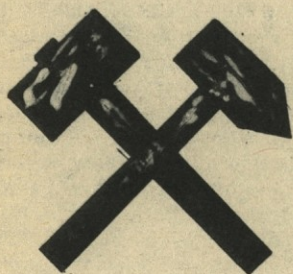
Kessel

Ljubosumnost je ali nepotrebna ali nekoristna.

Weinder

Kolikor je na obali školjk, toliko je v ljubezni bolečin.

Ovid



Rudarstvo in energetika doma in po svetu

V Ljubljani energetika ne dohiteva mesta

Naše glavno mesto Ljubljana se hitreje razvija kot druge regije in zato tudi prehiteva načrtana prizadevanja energetikov. Ta ugotovitev velja za razvoj električnega omrežja, razdelilnik transformatorskih postaj, pa tudi daljinsko ogrevanje. Predvidoma bo začela 1. julija obratovati druga faza toplotarne s 100 MW toplote in 50 MW električne moči. Po pričakovani stopnji rasti za 3 do 4 % novih priključkov letno bo treba do leta 2000 zgraditi nove vire in razširiti vodovodno omrežje. Da bi tem potrebam lahko zadostili, bo treba zbrati precej denarja.

Na Dolu jama za mlade rudarje

V našem glasilu smo že poročali, da učenci tozdr RŠC v DO ZPT urejajo vse potrebno za ureditev učnega revirja na bivšem obratu Dol (pri Hrastniku). Tu si pridobivajo svoje praktično znanje in izkušnje mladi rudarji. Lahko pa si učni revir v jami ogledajo tudi ostali občani po predhodnem soglasju odgovornih. Tudi za ogled tega učnega poligona velja določilo, da si ga vsak kljub dobrenemu predhodnemu soglasju lahko ogleda na svojo odgovornost.

Energija iz magme

Zemeljsko skorjo prekrivajo žepi stopljene magme v globini, ki jo že lahko dosežejo s sodobno tehnologijo. Lahko bi jo izkoriščali za pridobivanje energije. Po študiji ameriškega urada za energijo so opravili preizkuse za pridobivanje vodne pare pri temperaturi 1100°C. Navrtali so namreč enega havajskih vulkanov. Ugotovili pa so, da je največji problem ohranjanje stalne vrtilne. Tudi to so rešili z ohlajanjem magme na robu vrtilne s curkom mrzle vode. Pridobljena para lahko poganja energetski sistem in odda 950 KW na m².

Nove elektrarne v Indoneziji

Indonezija pospešeno gradi razne elektroenergetske objekte. Tako so na otoku Java začeli graditi vodno elektrarno, ki naj bi jo dokončali do leta 1989. V petletnem obdobju bodo na tem otoku zgradili še po eno termo in vodno elektrarno. Postaviti pa nameravajo tudi jedrsko elektrarno. Zgradili naj bi jo do leta 2000.

Slovenske elektrarne v gradnji

V zadnjih mesecih mnogo govorimo in pišemo o novih elektrarnah, ki naj bi jih gradili v bodoče na Savi in Muri ter v Ugljeviku. Trenutno pa je v gradnji v Sloveniji le malo elektroenergetskih objektov. Že letos sta pričeli obratovati Termoelektrarna — Toplarna Ljubljana II z močjo 50 MW in vodna elektrarna Solkan z močjo 31 MW. Poleg teh dveh objektov pa sta v gradnji še termoelektrarna Ugljevik I (v BiH) u močjo 100 MW, ki jo financira Slovenija in vodna oziroma hidroelektrarna Mavčice na Savi z 38 MW.

Nove elektrarne na Drini in Morači

Predstavniki Srbije, Bosne in Hercegovine ter Črne gore so se po dolгих letih končno sporazumeli o nameravani gradnji novih elektrarn na Drini in Morači. Spori glede tega so bili med tremi republikami kar precejšnji, vendar so jih sedaj zgladili in sprejeli dokumente o bodočem izkoriščanju ogromnih zmogljivosti, predvsem reke Drine. Zgradili naj bi dve hidroelektrarni, od katerih bi akumulacijsko jezero za HE Bijeli brijeg (ta naj bi letno dajala 758 milijonov KWh električne energije), potopilo najlepši in najprivlačnejši kanjon Tare, v dolžini 52 km. Pod vodo bi bil ves kanjon reke, ki je dolga okoli 150 km. Ta reka pa uživa poleg naše domače tudi dvojno mednarodno zaščito (po UNESCO). V okviru narodnega parka Durmitor je Tara uvrščena v seznam svetovne naravne dediščine. UNESCO pa ima kanjon Tare proglašen za del mednarodne mreže rezervatov biosfere. Če bodo kanjon Tare kljub vsemu potopili za energetske potrebe, bo to prvi primer, da neka članica UNESCO sama uniči naravno bogastvo, ki so ga na njen predlog uvrstili v popis svetovne dediščine.

V načrtu pa imajo tudi zgraditev malih hidroelektrarn na večjih potokih in rečicah, ki se izlivajo v reko Drino. V njenem zgornjem toku naj bi zgradili 64 majhnih vodnih elektrarn z močjo od 0,5 do 10 megavatov. Ko bodo zgrajene, bodo po predvidevanjih proizvajale več kot 650 milijonov KWh električne energije na leto. Gradnja minielektrarn na tem območju bo rentabilna, kar so potrdili vodnogospodarski in elektrogospodarski strokovnjaki.

Malo vagonov za prevoz blaga

Slovenski premogovniki tudi letošnje prve mesece nakopijejo več premoga kot določa plan za to razdobje. Vendar pa trgovska podjetja ne morejo dobiti dovolj premoga, ker ni na voljo zadostno število železniških vagonov za prevoz od premogovnikov do nameravanih mest. Potrošniki bi se radi že v pomladnih in poletnih mesecih oskrbeli s premogom za naslednjo hladno oziroma zimsko obdobje, vendar so nastopile ovire tam, kjer bi najmanj pričakovali — pri železniškem prevozu.

TE Kosovo B/II že julija

V Obiliču potekajo še zadnje priprave na začetek obratovanja drugega bloka nove termoelektrarne Kosovo B z močjo 339 megavatov. Prvi blok z enako močjo so priključili v omrežje koncem lanskega leta. Računajo, da bodo novi agregat pognali prej, kot so to napovedali oziroma pred 17. julijem. Objekt bo eden najpomembnejših na Kosovu v zadnjem obdobju.

Balon za zapiranje jam

Tovarna gumijastih izdelkov Sava — Kranj je v sodelovanju s strokovnjaki rudnika Mežica izdelala napihljiv balon iz gume, ki je namenjen za zapiranje rudniških rovov in drugih jam. Njegova koristnost se bo pokazala v primerih, ko bo treba jama hitro zapreti in s tem preprečiti dostop zraka ob požaru, preusmeriti strupene pline ob razstreljevanju, zaščititi rudarje pred vdorom vode ali rušenjem materiala ter v podobnih primerih. Balon je možno napihniti v nekaj minutah s stisnjenim (kompimiranim) zrakom iz napeljave v jami ali iz kisikove bombe. Izdelan je iz negorljive gume, ojačane s tekstilom. Ko je napihnjen, ima prostornino 12,5 m³. Tako lahko zapre rov običajne velikosti. Material je upogljiv in se dobro prilaga naravnim površinam rova. Balon je možno večkrat uporabiti. Preizkušnjo je pred tedni dobro preстал v jami mežiškega rudnika.

Premog — konkurenčno gorivo

Mednarodna agencija za energijo — IEA je priporočila industrijsko razvitim državam, naj uporabljajo več premoga kot doslej. Po oceni strokovnjakov te agencije je mogoče stroške za izkop in prevoz premoga ohraniti na sedanji ravni in jih celo nekoliko znižati, tako da bi lahko v prihodnjih letih premog uspešno nadomeščal uporabo naftnih derivatov v industriji in termoelektrarnah.

Manj energije z uporabo izmenjevalcev toplote

Z izmenjevalci toplote je mogoče prihraniti najmanj 20 % ogrevalne energije. Takšne izmenjevalce toplote so pričeli sedaj izdelovati tudi v Idriji. Po vsej verjetnosti bo kmalu izšel predpis o obvezni opremljenosti javnih prostorov z „rekuperatorji toplote“. Čez nekaj let bi lahko prihranili s temi izmenjevalci toplote toliko energije, kolikor je sicer porabi mesto s 40.000 prebivalci. V tem podjetju — IMP Idrija pa se pripravljajo na izdelavo tudi „dimnih rekuperatorjev“, s katerimi naj bi z „zajetimi“ dimnimi plini predgrevali surovine za predelavo.

Plin iz Alžirije tudi za Slovenijo

V drugi polovici maja tega leta je obiskal Alžirijo predsednik Zveznega komiteja za industrijo in energetiko Rade Pavlovič. Z alžirskimi predstavniki se je načeloma dogovoril, da bo Jugoslavija do konca leta 1986 kupovala alžirski plin. V začetku naj bi kupovali po 500 milijonov m³ zemeljskega plina, leta 1990 pa naj bi uvoz znašal že milijardo m³ plina, kasneje pa tudi več.

Plin bodo Alžirci dobavljali naši državi preko Italije, in to predvsem za potrebe industrije v Sloveniji, manjši del pa Hrvaški. Pogodbo bodo sklenili, ko se bodo o tem podrobneje dogovorili predstavniki obeh držav v Beogradu.

Hkrati so se naši predstavniki dogovorili z Alžirci za nakup pol milijona ton nafte v letošnjem letu. Kasneje bi Alžirci radi te količine povečali.

Jamomerci so se sestali

V soboto 19. maja so se sestali domači vsi jamomerci slovenskih rudnikov. Sestanek so organizirali jamomeri REK EK — DO ZPT, tozdr Premogovnik Trbovlje z namenom, da se seznani z najnovejšimi geodetskimi aparati, opremljenimi z računalniki in laserjem. Seznanili pa so se tudi z načinom dela. Cilj delovnega posvetovanja je bil, da bi z nakupom novejših aparatov pospešili geodetske meritve in s tem povečali intenzivnost in produktivnost dela bodisi pri čistih jamomerskih opravilih, kakor tudi pri odkopavanju premoga, pripravi, investicijah in drugih opravilih v jami in na površini.

Prva geološka transverzala

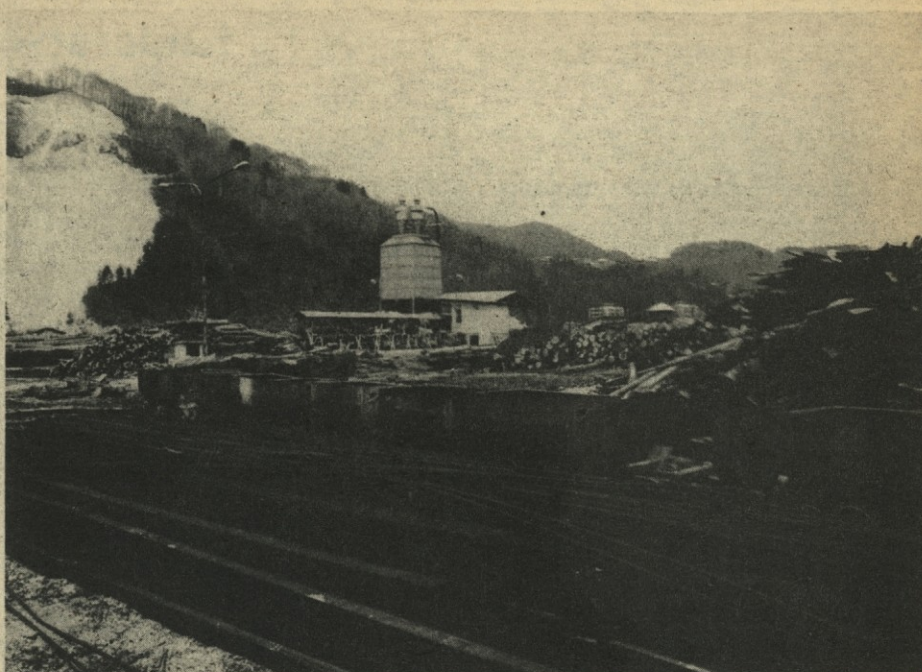
V Dovžanovi soseski pri Trzinu je bila 12. maja tega leta slovesno odprta prva slovenska, jugoslovanska geološka transverzala. Ta je obenem tudi prva te vrste v Evropi. Trasa poti transverzale, ki vodi od Jezerskega po pobočjih Košute in Begunjske do doline Drage ter mimo Završnice do Jesenice, in ima nad 30 točk, ki so na terenu označene in opisane, je posebej označena tudi v novi izdaji zemljevida Karavanke, ki ga je založila Planinska založba. Svojevrstna zanimivost, čeprav ni neposredno povezana z energetiko, pač pa z geologijo.

Kupci že naročajo premog

Čeprav se je zima uradno poslovila po koledarju že marca, pa je sneg z dežjem v prvi polovici maja dokazal, da prave pomladi še ni. Marsikje se je zavoljo tega podaljšala kurilna sezona. Izpraznile so se drvarnice in kleti. Zavoljo tega so se kupci odločili, da bodo svoja domača skladišča premoga čimprej obnovili, predvsem, tako računajo, zaradi nameravane podražitve premoga, pa tudi druge kurjave.

Pri nakupovanju premoga pa nastopajo težave zaradi dodatnih vlaganj za razvoj premogovnikov v drugih republikah. Kupci iz Ljubljane že nekaj časa pri nakupu premoga plačujejo po 300,00 dinarjev prispevka na tono premoga. V zadnjem času plačujejo enake zneske tudi Mariborčani, Kranjčani pa plačujejo po 500,00 dinarjev za tono kupljenega premoga. Sedaj pa si trgovska podjetja s kurivom prizadevajo, da bi po tej poti zbrali denar tudi za razvoj slovenskih premogovnikov.

V zadnjem času pa rudniki Breza, Banoviči in Djurdjevik iz SR BiH zahtevajo dodatna sredstva za sovlaganje, in to 1.000,00 dinarjev za tono dobavljenega premoga. Svoje zahtevke utemeljujejo z velikimi izgubami v rudnikih in pomanjkanjem denarja za razvoj. Tega dodatnega bremena pa trgovina in kupci ne bodo zmogli, čeprav vedo, da bo denar treba zbrati, če hočemo, da bo Slovenija dobila vsaj toliko premoga iz drugih republik kot doslej. Te dodatne prispevke bo torej treba dobro pretehtati, zadostne količine premoga bo treba pravočasno zagotoviti, da v naslednji zimi ne bo težav. Sicer pa



Slovenija že več let sovloga precejšnja sredstva v premogovnike drugih republik.

HE Solkan do jeseni letos

Vodno oz. hidroelektrarno Solkan grade že nekaj let. Gradnjo so večkrat upočasnili zaradi pomanjkanja denarja. Vendar kljub vsemu računajo, da se bo prvi generator zavrtel do 9. septembra letos. Mesec dni pozneje bo začel obratovati drugi generator, tretji generator pa bo nared sredi prihodnjega leta. Prva dva generatorja bosta dajala letno 100 do 120 milijonov kWh električne energije, vsi trije pa bodo proizvedli do 150 milijard kWh. Obratovanje nove HE Solkan bodo vodili iz dispečerskega centra v Novi Gorici. Vsa vgrajena oprema je domača. Dokončanje nove vodne elektrarne pa je povezano z graditvijo črpališča pitne vode Mrzlek, od koder dobivajo Nova Gorica in del stare Gorice v Italiji pitno vodo. Šele nato bodo lahko začeli polniti 9 km dolgo akumulacijsko jezero.

V Prekmurju naravni plin

V Petišovcih blizu Lendave, znanega slovenskega nahajališča nafte in plina, bomo letos nadaljevali z izdelavo vrtin na nafto in plin.

Vrtino bodo navrtali v murskem gozdu, kjer je najbolj obetavno nahajališče zemeljskega plina. Vrtina naj bi bila globoka 4.000 m. Zanj imajo na voljo vso potrebno uvoženo opremo. Čim bo več denarja, pa bodo vrtali tudi na Ptujskem polju. V okolici Bukovcev so še leta 1958 in 1959 izvrtali dve vrtini do 1800 m globoko, ki sta pokazali pozitivne rezultate.

V Kakanju grade visok dimnik

Za potrebe nove termoelektrarne Kakanj 5 so pričeli graditi nov 300 m visok dimnik. Občina Visoko je zahtevala od izvršnega sveta SR BiH, da gradnjo dimnika ustavijo, ker so ga pričeli graditi brez dovoljenja in da gradnja iz naravovarstvenih pogledov ni ustrezna. V TE Kakanj pa vse očitke zavra-

čajo in pravijo, da so dimnik pričeli graditi na temelju projekta, hkrati pa zavračajo možnost večjega onesnaževanja širše okolice.

Britanski rudarji nadaljujejo z bojem

Sredi junija je poteklo že 14 tednov, odkar so se poslužili britanski rudarji v veliki večini stavke v boju za doseg svojega cilja. Med stavko je večkrat prišlo do nemirov in zapiranja rudarjev. Gre za preprečitev zapiranja rudnikov in odpuščanja rudarjev. Vlada podpira lastnike rudnikov v tem boju in jim daje podporo pri vztrajanju v svojih odločitvah. Pogajanjem ni videti konca, ker nobena stran ne popusti.

Energetski prstan okoli Jugoslavije

Dne 14. junija letos so v Titogradu slovesno obeležili konec gradnje enega največjih in najdražjih tehničnih, gradbenih in gospodarskih objektov v naši zgodovini. Dograjevala je mreža visokonapetostnih 400 kilovoltnih daljnovodov z ustreznimi transformatorskimi postajami velike moči in visokih napetosti. V dolžini 3700 km visokonapetostni daljnovodi omrežja Nikole Tesla kot močan energetski prstan povezujejo vso Jugoslavijo v tehnološko enotni elektroenergetski sistem. Nova mreža daljnovodov povezuje najpomembnejše in največje proizvodne in potrošniške centre: HE Džerdap, Beograd, Obrenovac, Djakovo, Zagreb, Krško, Maribor, Ljubljana, Reka, Split, Mostar, Titograd, Kosovo, Niš, Bor in zopet Džerdap. Noč in dan se pretakajo velike količine električne energije z enega konca Jugoslavije na drugi konec. Tako bomo odslej v Jugoslaviji vsak trenutek oskrbovali z elektriko velike porabnike. Gradili smo ta sistem deset let in zanj porabili 340 milijard dinarjev. Celotna investicija je veljala milijardo dolarjev, vključno z dinarji. Dobili pa smo enega najsodobnejših visokonapetostnih prenosnih elektroenergetskih sistemov v Evropi. Z njim smo povezani tudi z elektroenergetskimi sistemi Romunije, Grčije in Italije. 95 % del so opravile domače delovne organizacije.

Elektrike bo do jeseni dovolj

Izvršni odbor Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva je sredi junija tega leta ugotovil, da do pozne jeseni ne bo pomajhkanja električne energije. Hkrati pa so javnost seznanili, da se elektrika do 1. septembra letos ne bo podražila. Do tega časa pa naj bi odpravili neskladje cen med republikami.

Blok B-1 v Obrenovcu obratuje

Po uspešnem polletnem poskusnem obratovanju je v začetku maja letos pričel redno obratovati blok B-1 termoelektrarne Nikole Tesle v Obrenovcu. Med poskusnim obratovanjem, to je od 3. novembra 1983 dalje, je elektrarna proizvedla 1,32 milijarde kWh električne energije. Njegova dnevna proizvodnja znaša okoli 14 milijonov kWh elektrike, kar je enako povprečni dnevni proizvodnji hidroelektrarne Djerdap v preteklem letu.

Največja jama na svetu

Med zahodnonemškim Kölnom in Aachnom kopljejo z ogromnimi mehaniziranimi napravami največjo jama na svetu. Dolga bo 5 km, široka 1,8 km in globoka 160 m. Skopali bodo 700 milijonov m³ jalovine, tako da bodo prišli do velikanskih zalog rjavega premoga, ki se raztezajo v globini od 160 do 295 m, pod sedanjo površino zemlje. Pri polni zmogljivosti dnevnega kopa bodo nakopali letno 50 milijonov ton premoga, kar se bo zgodilo leta 1995. Premog bodo uporabljale bližnje termoelektrarne.

Rast YU - 84 na Reki

Jugoslovanska razstava izumov, tehničnih izboljšav in inovacij pod imenom RAST YU - 84 je bila letos od 31. maja do 8. junija na Reki.

Hkrati z razstavo so potekala razna posvetovanja. Med temi je bilo tudi posvetovanje o energiji, ki je bilo od 30. maja do 1. junija, nadalje posvetovanje o inovacijski dejavnosti, o malem gospodarstvu, mednarodno posvetovanje o uporabi mikroprocesorjev.

Na posvetovanju o energiji so bile obravnavane tri teme:

- racionalizacija porabe in proizvodnje energije,
- energije in varstvo človekovega okolja in
- novi oziroma obnovljivi viri energije.

Ureditev rudniškega jezera v Kočevju

Leta 1978 je pričelo nastajati v opuščnem dnevnem kopu rudnika Kočevje umetno jezero. Okolica jezera je bila doslej v glavnem neurejena. Njegova površina znaša več kot kvadratni kilometer. Odslej odvečna voda odteka skozi kanal v nižje ležeče Kočevje. Ureditev okolice ima sedaj na skrbi podjetje Oprema. V prihodnjih letih naj bi jezero postalo lokalno turistično središče.

T. L.

Nove cene komunalnim storitvam in stanarini

Izvršni svet skupščine občine Trbovlje je izdal odredbe o določitvi novih cen za nekatere komunalne storitve in stanarine.

Od 1. julija 1984 dalje se bodo dosedanje cene na področju Trbovelj dvignile: za črpanje in distribucijo vode za 44 %, prečiščevanje in odvajanje odplak za 29 %, odvoz smeti za 31 %, stanarine za 35 % (glede na december 1983), proizvodnja in distribucija toplote v povprečju za 42 %, od tega za stanovanja in ustanove 38 %, za poslovne prostore pa 46 %. Slednje povišanje velja oziroma se uporablja od 1. junija 1984 dalje.

Teden ugodnega nakupa

V času od 13. do 19. maja letos je Trgovsko podjetje Prvi junij v Trbovljah organiziralo tradicionalni Teden ugodnega nakupa. Del blaga so razstavili tudi na ploščadi med blagovnico in pošto. V tem tednu so nudili kupcem manjše popuste in ugodno kreditiranje.

Obisk upokojencev iz Gorice

Dne 17. maja so upokojenci iz stare Gorice vrnili obisk trboveljskim upokojencem. V organizaciji Društva upokojencev Trbovlje so si ogledali Čebine, Muzej ljudske revolucije, Trbovlje, v Delavskem domu pa so prisostvovali kulturnemu programu, v katerem sta sodelovala Moški pevski zbor Zarja p. v. Riharda Majcna in mešani pevski zbor Slavček p. v. Jožeta Skrinarja. Gostje so se organizatorjem, t. j. Društvu upokojencev Trbovlje toplo zahvalili za sprejem in gostoljubje.

Akcija „očistimo naše mesto“

V času od 21. do 28. maja je v Trbovljah potekala akcija „Očistimo naše mesto“. Postala je že tradicionalna, pobudo zanjo pa je dala občinska konferenca SZDL — svet za varstvo okolja. Doseženi so bili vzpodbudni rezultati. V tej akciji so se pozivu odzvali učenci in prosvetni delavci vseh šol, hišni sveti, krajevne skupnosti, organizacije združenega dela, društva, druge organizacije in občani. Uspeh je bil pričakovani. Očistili so okolice hiš, jarke, nasade, potoke, kanale, itd. Žal, pa se je tudi tokrat udeležilo akcije mnogo premalo občanov, sicer pa bi bil uspeh lahko še večji.

Vzdrževanje cest je slabo

Po zadnjem republiškem predpisu o vzdrževanju cest spadajo regionalne in lokalne ceste odslej v pristojnost cestnega podjetja Ljubljana (na revirskem območju). V Trbovljah je 27 registriranih in 67 lokalnih cest, ki imajo 91 km dolžine. V primeru, če cestno podjetje Ljubljana ni v stanju vzdrževati cest na določenem območju, lahko izvajanje določenih del prepuste domačim komunalnim obrtnim podjetjem. Koncem preteklega leta so izdelali načrt vzdrževanja in obnove. Potrebovali bi 28 milijonov dinarjev, na voljo pa jih je precej manj, in to za najmanjša vzdrževalna dela.

V nekaj vrstah

TV pretvornik na Partizanskem vrhu

S sredstvi samoprispevka občanov Trbovelj so pred dobrim letom postavili na Partizanskem vrhu nad Trbovljami televizijski pretvornik. Tehnična opravila v zvezi z določitvijo lokacije in montaže so opravili delavci RTV Ljubljana. V začetku novi pretvornik ni dajal ustreznih slik, zato ga je bilo treba kasneje preusmeriti. Kljub temu pa skoraj polovica občanov oziroma naročnikov ne more gledati II. TV programa, ker so v „senči“. Zato bodo v kratkem postavili pri Glasbeni šoli Trbovlje dodaten pretvornik, ki bo pokrival tudi ostali del Trbovelj.

V maju letos pa so na omenjenem pretvorniku namestili napravo za spremljanje programa TV studia Koper. Sprva je naprava motila sprejemanje I. in II. programa, sedaj pa so vendar tudi te motnje odpravili.

Proizvodno delo učencev

Z letošnjim šolskim letom je končala šolanje zadnja generacija učencev gimnazije, ekonomske srednje šole in tehnične strojne in elektro stroke v Trbovljah. Z naslednjim šolskim letom 1984/85 pa bo v celoti uvedeno usmerjeno izobraževanje v naravoslovni-matematični, ekonomski in v drugih usmeritvah. S tem pa se tudi spreminja značaj proizvodnega dela. Delo med počitnicami se ne smatra več kot počitniška praksa. Delovne organizacije lahko še vedno zaposlujejo v počitnicah mlade ljudi — šolarje in študente, vendar na njihovo lastno željo oziroma glede na potrebe posameznih organizacij združenega dela. Zato odslej ozdi pošiljajo na šole svoje predloge, šola pa napoti učence v te organizacije združenega dela.

Mednarodno srečanje motoristov na Izlah

Avtomoto društvo — motosekcija Izlake pri Zagorju je organizirala od 1. do 3. junija letos mednarodno srečanje motoristov. Udeležilo se ga je okoli 500 motoristov iz revirskih občin, drugih krajev Slovenije, Avstrije, Italije in drugod. Med drugim so izvedli promenadno vožnjo. Ob zboru pionirjev Jugoslavije dne 2. 6. 1984 so se predstavili mnogim domačinom in gostom v Trbovljah z vožnjo po glavni cesti. Končali so ga s tovariškim srečanjem.

Zbiralna akcija Rdečega križa

Dne 24. maja od 17. do 19. ure je potekala v vsej Sloveniji akcija Rdečega križa za zbiranje starih oblačil in obutve. V tem času so nabrali okoli 91 ton oblačil in obutve. Letošnja akcija je bila nekoliko slabša od lanske. Vzrokov za to je več. Med njimi tudi ta, da ljudje zaradi visokih cen novih oblačil nosijo dlje tudi stara oblačila. Občine, v katerih deluje naš kombinat, so se v akciji v glavnem dobro odrezale.

Hortikulturni delavci so aktivni

Hortikulturno društvo zasavskih revirjev, ki pokriva Trbovlje, Hrastnik, Zagorje in Rade-



če, je lani slavilo 20-letnico svojega obstoja in delovanja. V tem času je opravilo pri osveščanju občanov in krajanov v pogledu hortikulturnega urejanja okolice hiš, jarkov, nasadov, ocvetličanja oken in balkonov veliko delo, ki se kaže v najrazličnejših oblikah. Tudi letos ima društvo v načrtu več strokovnih izletov. Ogledali si bodo botanične vrtove v Opatiji, Goričanah in drugod. V jesensko-zimskem času pa bodo pripravili vrsto predavanj.

Teden solidarnosti

Tudi letos je potekal v času od 1. do 7. junija teden solidarnosti v Jugoslaviji. Gre za solidarnost nas vseh za primere naravnih in drugih nesreč. Deset let je minilo, odkar smo se delavci v Jugoslaviji dogovorili za uvedbo tedna solidarnosti v okviru katerega se zbirajo sredstva iz solidarnostnega dela doplačilnih znamk, doplačil pri kinopredstavah itd.

Slovo zadnjih maturantov

V začetku junija so maturanti zadnjega letnika gimnazije, ekonomske šole, tehniške šole in elektro šole zadnjikrat s svojimi pohodi obiskali trboveljska in zagorska podjetja in se jim zahvalili za pomoč, ki so je bili deležni v raznih oblikah v času šolanja. Odslej v omenjenem izobraževanju ne bo mature in zato tudi ne bo pohodov. Veselje zadnjih maturantov na cesti, z obveznim okrašenim vozom in harmonikarjem, je bilo toliko večje.

Nov čebelarški dom na Izlakah

V nedeljo, 20. maja, so na Izlakah pri Zagorju odprli nov čebelarški dom. Postavili so ga v bližnji sosesčini Medijskega gradu. Zagorski čebelarji so vložili v zidavo novega doma nad 8000 prostovoljnih delovnih ur. V novozgrajenem domu je 120 m² uporabne površine. Dom so odprli ob 65-letnem jubileju Čebelarkega društva Zagorje. V domu so postavili 12 posebnih panjev, ki so jih namenili za pouk mladih čebelarjev. V ta namen so se že povezali z osnovnimi šolami. Zagorski čebelarji imajo trenutno 850 panjev, iz njih pa natočijo letno okoli 15 ton medu.

Meritve onesnaženosti ozračja

Koncem februarja oziroma v začetku marca letos je hidrometeorološki zavod Slovenije s sodelovanjem Skupščine občine Trbovlje in nekaterih delovnih organizacij postavil na raznih točkah v Trbovljah pet montažnih paviljonov z ANAS postajami. Kasneje so število povečali še za štiri postaje za merjenje 24-urnih koncentracij. S temi merijo polurne koncentracije žveplovega dioksida, dima, dušikovih oksidov v zraku ter meteorološke parametre. Pri izvedbi te naloge so prispevale določena denarna sredstva Raziskovalna skupnost Trbovlje, REK EK — DO Termoelektrarna Trbovlje, Cementrana in samoupravna komunalna interesna skupnost Trbovlje. Rezultati meritev bodo znani do konca leta 1984. Analiza bo pokazala dokončno in temeljito, kakšna stopnja onesnaženosti zraka je v Trbovljah, na osnovi te pa bo možno ustrezno ukrepati za izboljšanje.

Podpisana je listina o pobratenju

Dne 19. maja so v Hrastniku podpisali listino o pobratenju med Hrastnikom in Slovensko besedo — slovenskim kulturnim društvom iz Hükelhovna v ZR Nemčiji. Podpisali so jo predstavniki občinske konference SZDL Hrastnik in omenjenega društva. V Slovenski besedi je vključenih 115 naših delavcev, ki so zaposleni v ZR Nemčiji. Večji del so to delavci, ki izvirajo iz revirskih občin. Pomoč Hrastnika se bo izražala predvsem v pomoči otrokom naših delavcev, da ne bodo pozabili slovenskega jezika. Tem namreč manjkajo slovenske knjige, radi pa bi dobili tudi slovensko učiteljico. Nekaj otrok bo letos letovalo na morju skupaj s Hrastničani, nekateri pa se bodo udeležili dela v pionirski delovni brigadi Rdeči revirji. V Hükelhovnu pripravljajo razstavo fotografij o razvoju občine Hrastnik.

Nova tržnica v Krškem

Od 9. junija letos so občani Krškega bogatejši za nov objekt — tržnico. Pravijo, da po svoji gradnji in razgibanosti, pa tudi pestrosti ponudbe daleč presega podobne objekte. Postavili so jo poleg nekdanjega hotela Sremič. Odprli so jo ob občinskem prazniku občine Krško, ki vključuje tudi KS Senovo. Krške gospodinje bodo odslej lahko kupovale na enem mestu mnogo stvari, ki so jih doslej iskale na večih mestih.

Razbremenitev gospodarstva

V zvezi z razbremenjevanjem trboveljskega gospodarstva raznih stroškov in drugih bremen nastopa največja teža razbremenitve na gospodarstvu samem. V Trbovljah so izračunali, da naj bi po sedanjih predvidevanjih prihranili okoli 500 milijonov dinarjev. Dobra del prihranka naj bi dalo zmanjšanje prispevkov za delo skupnih služb delovnih organizacij, kar naj bi dalo okoli 100 milijonov dinarjev, in to v primeru, če bi linearno zmanjšali prispevke za 10 %. Sicer pa bi po mnenju predsednice izvršnega sveta občine Trbovlje Martine Djokič, več kot polovico omenjenega zneska lahko prihranili v gospodarstvu z zmanjševanjem materialnih stroškov.

Hkrati s predlogom za zmanjševanje samoprispevkov v Trbovljah menijo, da bo treba temeljito pretehtati vse razpoložljive možnosti, pri čemer gra za možnost krčenja programa tekočega samoprispevka, oziroma podaljšanje plačevanja samoprispevka. Proučiti bo treba možnost oprostitve plačevanja samoprispevka občanov, ki so socialno ogroženi in upokojencev. Po prvih ocenah sodeč v revirjih niso naklonjeni temu, da bi zmanjšali obseg samoprispevkov oziroma jih podaljšali na daljši rok.

V gradnji so nova stanovanja

Po sedanjem srednjeročnem načrtu naj bi do leta 1985 zgradili v Zagorju 340 stanovanj, dejansko jih bo možno zgraditi le 282. Že v letu 1985 naj bi začeli in v letu 1986 dogradili nov stanovanjski blok v Mediji. Potrebe po stanovanjih so zelo velike, vendar se mora gradnja prilagajati denarnim in drugim možnostim. Temu se prilagaja tudi načrt stanovanjske gradnje našega kombinata. Ogrevanje novih stanovanjskih blokov

je zaenkrat predvideno iz kotlarne tovarne SVEA, dokler ne bo možno iz bodoče TE-TO 3.

V Trbovljah je okoli pet tisoč družbenih stanovanj. Pred tedni je bil vseljen 40-stanovanjski stolpč na Partizanski cesti na Šešlarjevini, v gradnji pa je nadaljnjih 84 družinskih stanovanj na Leninovem trgu oziroma ulici Sallaumines. Pripravljala dela pa tečejo tudi v zvezi z nameravano gradnjo dveh stolpnic s po 53, skupno 106 stanovanji, in stanovanjsko poslovnega objekta na Trgu revolucije s 23 stanovanji. Ti trije objekti bodo stali za rudniškim gasilskim domom na prostoru bivše industrijske vrtarije in sosednjih zgradb (RGD, separacija in dveh stanovanjskih hiš).

Akcija sindikatov za knjižnice

Že nekaj let so težave pri financiranju kulturnih dejavnosti tudi pri delu knjižnic. Lete zadnja leta nabavljajo zavoljo pomanjkanja denarja manj knjig, s tem pa se seveda siromaši knjižni fond, hkrati pa zastareva. Nasproti temu pa se izposoja knjig povečuje.

Da bi temu stanju oziroma stiski pomagali iz težav, se je občinski svet Zveze sindikatov Trbovlje odločil za akcijo „Knjige za knjižnice“. S to akcijo se stinja tudi svet za kulturo pri občinski konferenci SZDL Trbovlje. Pobudniki računajo na pomoč in tvorno sodelovanje vseh zainteresiranih združenega dela, drugih organizacij in občanov. Podobne akcije so v teku tudi v drugih slovenskih občinah.

Srečanje brigadirjev — veteranov

V soboto, 16. junija zvečer so se srečanja brigadirjev veteranov udeležili tudi bivši brigadirji iz revirjev v organizaciji kluba brigadirjev — veteranov. Sestali so se na Ježici.

V Črnomlju so delegati uspešni

V Črnomlju so pred nedavnim izvedli anketo o tem, kako deluje delegatski sistem. Odbori za razvoj delegatskega sistema so predložili vsem delegacijam vprašalnik o delu delegacij. Analiza, ki so jo izdelali na temelju vprašalnikov je pokazala, da delegatski sistem v osveščenih okoljih dobro deluje. Pojavljajo se primeri, tako kot ponekod, da na seje konference delegacij delegati ne prihajajo redno. Vzroki so v oddaljenosti, večizmenskem delu in podobno. Grdiva v združenem delu obravnavajo temeljiteje kot v krajevnih skupnostih. Tudi na zajetnosti gradiv so bile pripombe. Pogrešajo tudi povratne informacije, posebno kadar gre za pojasnila na postavljena vprašanja.

Cementa še danes ni dovolj

Cementrana Trbovlje se že vse letošnje leto bori z raznimi težavami, zavoljo katerih ni dovolj cementa. Najhujša je ovira zaradi pomanjkanja mazuta. Zato so morali predčasno letos v večtedenski remont. Tudi druge cementarne so imele približno enak vzrok za slabšo proizvodnjo od načrtovane. Imajo pa cementarji tudi izvozne obveznosti, da si zagotove devize za nakup nadomestnih delov za opremo. Mazut se je podražil do maja za 36 %, junija pa cement za 20 %. V prodajni ceni cementa iz Trbovelj pa je mazut soudeležen okoli 50 % in celo več.

Tudi v Trbovljah o dejavnosti delegatov

Težave okoli praktičnega izvajanja delegatskih odnosov se pojavljajo tu in tam iz različnih vzrokov, objektivnih pa tudi subjektivnih, vendar se po ugotovitvah občinske skupščine Trbovlje zadeve le izboljšujejo. Delegati se vse bolj vključujejo v delo vseh treh zborov občinske skupščine. Pri boljšem vključevanju delegatskih konferenc in delegatov imajo dobršen del zaslug družbenopolitične organizacije. Zaželeno bi bilo večje vključevanje poslovnih in strokovnih delavcev v delo konferenc in delegatov. Da bi delo na tem področju še izboljšali, so na seji predsedstva občinske skupščine sprejeli vrsto usmeritev. Z realizacijo letih bodo zagotovljene vse možnosti za delo delegatskih konferenc. Pripravili bodo spremembe nekaterih določil statuta in poslovnika občine Trbovlje. Ugotovili pa so tudi, da se je aktivnost delegatov v zboru občin in zboru združenega dela slovenske skupščine uveljavila in izboljšala.

Obisk učencev iz Lazarevca

Dne 12. junija je 65 učencev sedmih razredov osnovne šole Lazarevac končalo obisk v Trbovljah. Prišli so 9. junija k učencem vrstnikom v Trbovljah. To je bilo že deveto medsebojno srečanje. Dne 11. junija je bila skupna zaključna manifestacija srečanja mladih dveh pobratenih občin. V jesenskih mesecih bodo trboveljski učenci sedmih razredov osnovne šole vrnili obisk. Mladi Lazarevčani so si v Trbovljah ogledali najpo-

membnejše objekte iz zgodovine delavskega gibanja, ogledali pa so si tudi del Slove-
nije.

Kategorizacija kmetijskih zemljišč

V Gaberskem v Trbovljah se je vnovič pojavilo vprašanje kategorizacije kmetijskih zemljišč. Doslej so bila uvrščena v prvo in drugo kategorijo. Zavaljo tega v Gaberskem ni bilo mogoče začeti v večjem obsegu s stanovanjsko izgradnjo. Sedaj bi nekateri radi kategorizacijo zemljišč spremenili, da bi bila zazidava možna.

Razstava opreme civilne zaščite

V času od 15. pa do 19. junija je bila v avli Delavskega doma v Trbovljah odprta letošnja razstava sredstev in opreme enot civilne zaščite. Pripravil jo je občinski štab civilne zaščite Trbovlje. Dnevno je bila odprta od 8-20 ure. Obiskovalci smo si lahko ogledali celotno opremo enot civilne zaščite. Videti je bilo možno tudi sredstva za osebno in kolektivno zaščito občanov. Zanimiv je bil prikaz razvoja osebnih zaščitnih sredstev od leta 1938 do današnjih dni. V ponedeljek, 19. junija, pa so ob 10. in 17. uri pred Delavskim domom prikazali trboveljski gasilci razne načine gašenja požarov — klasične in sodobne. Podobna razstava je bila v hrastniškem delavskem domu v času od 20. do 22. junija.

Novo vodstvo upokoјencev v Trbovljah

Pred mesecem dni je imelo Društvo upokoјencev Trbovlje svoj občni zbor. Dnevni red je bil precej obsežen, občni zbor pa delovnega značaja. Izvolili so novo vodstvo. Društvo odslej vodi predsednik Milan Kožuh. Dosedanjemu dolgoletnemu predsedniku tega društva Jožetu Piklu so se lepo zahvalili za delo, ki ga je vrsto let uspešno opravljal.

30 let Elektroelementa

Dne 25. maja letos je 1100-članski kolektiv DO Elektroelement — Izlake, proslavil 30-letni jubilej. Od male tovarne keramičnih izdelkov z 12 delavci je nastala pomemben proizvajalec elektroelementov. Kolektiv s svojo proizvodnjo oskrbuje tudi tuji trg. Lani na primer skoraj 26 % celotnega prihodka dosegli z izvozom.

Zmanjšanje obveznosti v Krškem

Po republiškem programu za znižanje obveznosti iz dohodka organizacij združenega dela naj bi v občini Krško pridobili 85 milijonov dinarjev. To seveda ne bo odtehtalo drugih novih obremenitev oziroma obveznosti krškega gospodarstva. Vsi kolektivi so se pospešeno lotili iskanja lastnih rezerv — materialnih, energetskih, transportnih, v skupnih službah itd. Z vsem tem računajo, da bodo privarčevali 203 milijona din.

(t.l.)

Kri so darovali

V času od 4. do 25. maja 1984 so darovali kri naslednji delavci:

Rudnik Trbovlje**4. maja 1984**

Gregor Povše, Rajko Gobor, Branko Požar, Ivan Ramšak.

Rudnik Trbovlje

Alojz Pustotnik, Anton Mladenčič

8. maja 1984**Rudnik Trbovlje**

Franc Hribar, Jože Potokar

11. maja 1984**Rudnik Trbovlje**

Rajko Rajner, Matej Maleš, Marjan Pucelj, Janko Borštnar, Jože Vičič, Janko Cesnik, Husejin Tanjič, Drago Kmetič, Ervin Goštetnik, Drago Završnik, Anton Strmljan, Anton Škof, Dušan Češek, Jakob Božič, Jože Klemen, Djurad Trivunčević, Peter Habjan

Rudnik Hrastnik

Miran Dečman, Franjo Tacer, Miran Meterc

Rudnik Zagorje

Vlado Mljač, Handija Sabetović, Zijad Čajič, Ivan Podrenik, Ivan Grden, Jasmin Zahirovič, Leopold Vodišek, Franc Brlogar, Ivan Smergut

18. maja 1984**Rudnik Trbovlje**

Stanislav Podlesnik, Ivan Senčar, Jože Ovnik, Franc Žabar, Ignac Kobal, Ivan Berčun, Gorazd Jelen, Damir Vučilovski, Srečko Lesar, Vili Zepič, Bojan Šuntajs, Bojan Škrlep, Janez Skerbinek, Drago Motoh, Zoran Milanović, Vladimir Kos, Miran Jurše, Stane Herle, Franc Hirsšel, Branko Gros, Ivan Drnovšek, Darko Blaznik, Janez Berdon, Roman Ahac

Rudnik Hrastnik

Andrej Bratec, Miran Hribšek, Franc Jesenšek, Anton Janc, Damjan Oplotnik, Blaž Presečki, Roman Vodep.

Rudnik Zagorje

Andrej Veteršek, Maris Vodenik, Viktor Derovšek

25. maja 1984**Rudnik Trbovlje**

Jakob Tomšič, Herman Kos, Jezdimir Krnič, Mihael Dečman, Jože Jan, Alojz Lesar, Franjo Žalar, Anton Žibret, Drago Smode, Franc Pavlin, Kamilo Obrčkalj, Dušan Mak, Zvone Hlade, Vlado Hauptman, Samo Glavan, Karel Grivec, Milan Glavan, Marjan Bajda, Marko Babič, Djevad Bosnić

Rudnik Hrastnik

Darko Pavšelj

Rudnik Zagorje

Iztok Lebeničnik, Stanislav Sušnik, Gvido Raspotnik, Musto Hevešević, Ivan Lebeničnik, Zdravko Rebernak, Rudi Palčič, Andrej Psarn, Jože Horvat, Stanislav Grošelj

Vsem darovalcem se zahvaljujemo za darovano kri, ker so dali samege sebe za sočloveka, ki ga ne poznajo.

Mirko Kuharič

Naše krvodajalstvo v svetovnem vrhu

5. junij je bil v Sloveniji posvečen krvodajalstvu. Poteklo je 31 let, odkar so organizacijo krvodajalstva zaupali Rdečemu križu. Pod strokovnim vodstvom organizacije Rdečega križa je v tridesetih letih mnogim aktivistom uspelo, da je več kot 700.000 občanov darovalo preko 700.000 litrov krvi — dragocene življenjske tekočine. V letu 1983 je darovalo svojo kri 114.580 ljudi. Slovenija je danes na področju krvodajalstva (prostovoljnega) v svetovnem vrhu in marsikje na svetu proučujejo naš sistem krvodajalstva. Krvodajalstvo in transfuzijska služba sta se v Sloveniji razvili šele po zadnji vojni, do ta-

krat pa so v bolnišnicah poznali le direktne transfuzije, t. j. od darovalca na bolnika. Leto 1953 so bile odpravljene denarne odškodnine za darovano in odvzeto kri.

Naj tudi ob tej priliki omenimo, da so bili prav rudarji trboveljskega rudnika prvi prostovoljni krvodajalci v Sloveniji, in da še danes prednjačijo pri darovanju krvi, med sicer številnimi prostovoljnimi krvodajalci v revirjih in Sloveniji. Lansko leto so ob 30-letnici prostovoljnega krvodajalstva dobili trboveljski rudarji posebno priznanje s strani Republiškega odbora Rdečega križa Slovenije. (t. l.)

Popravek

V članku Dograjevanje dohodkovnih odnosov in samoupravne organiziranosti je pri intervjuju z Jožetom Medveškom prišlo do nesporazuma v zvezi z delavnico za popravilo hiralničnega podporja. Pripomba, ki so jo imeli delavci na hrastniškem področju, se pravilno glasi: Delavnica za popravilo hidravličnega podporja naj zaenkrat ostane v DO RRPS, po dveh letih delovanja pa naj se odloči njena nadaljnja organiziranost.

Dragica Bregant

92 ur malega nogometa v Hrastniku



V Hrastniku je pred kratkim potekala prireditev „92 ur malega nogometa“. Potekala je v počastitev meseca mladosti in Titovih jubilejev. Pripravili so jo mladi OO ZSMS Kolonija Studence ob podpori tozda RESD, konference sindikata premogovnikov Hrastnik, OO ZSMS rudnika Hrastnik in OK ZSMS Hrastnik.

Igrali sta dve ekipi, vsaka s po dvanajst igralci. Čeprav jim vreme ni bilo preveč naklonjeno (štiri dni je lilo kot iz škafe), so fan-tje le zdržali in jih je to še bolj zbližalo.

Ekipi sta prevzeli imeni po bivših hrastniških nogometnih moštvih Rudar in Bratstvo.

Rezultat pa je Rudar - 1244, Bratstvo 1239 golov. Najboljši strelec je bil Iztok Pinter s 313 zadetki.

Takšnih prireditev, za katere pride pobuda iz same „baze“, v Hrastniku zelo pogrešamo, še zlasti, če se le-ta zaključijo s plesom, na katerem nastopita ansambla, kot sta Čudežna polja in Randeš vous.

Milko Plahuta

Športniki v Senovem so tekmovali

V okvir praznovanja dneva rudarjev in praznika kombinata spadajo tudi športne igre delavcev kombinata. V soboto, dne 16. junija 1984 so se zbrale ekipe vseh delovnih organizacij v Senovem, kjer so tekmovali v šestih panogah. Udeležbe ni prijavila samo delovna organizacija RGD.

Že ob 7. uri so se pomerili ribiči ob ribniku, ob 8. uri pa so se pričele odvijati tudi ostale športne panoge, ki so se zaključile do 14. ure. Prijazni gostitelji športnikov iz rudnika Senovo so športno srečanje pripravili zelo dobro. Pripravljena so bila igrišča, vodniki, skratka, vsi so bili zadovoljni. Tudi ob zaključku srečanja, ko so bili objavljeni rezultati, dobro razpoloženje ni prenehalo. Sklenili so, da naj se tudi v bodoče organizirajo športne igre na enak način, pa čeravno v drugem kraju.

In rezultati?

V malem nogometu:

prvo mesto ekipa TOZD rudnika Trbovlje, drugo mesto ekipa DO TET, tretje mesto ekipa rudnika Senovo;

v kegljanju:

prvo mesto ekipa TOZD iz področja rudnika Hrastnik, drugo mesto ekipa DO TET, tretje mesto ekipa rudnika Laško;

v namiznem tenisu:

prvo mesto ekipa TOZD iz področja rudnika Hrastnik, drugo mesto ekipa DO TET, tretje mesto ekipa rudnika Senovo;

v šahu:

prvo mesto ekipa TOZD rudnika Trbovlje, drugo mesto ekipa TOZD iz področja rudnika Hrastnik, tretje mesto ekipa TOZD iz področja rudnika Zagorje;

v streljanju z zračno puško:

prvo mesto ekipa TOZD iz področja rudnika Zagorje, drugo mesto ekipa TOZD iz področja rudnika Hrastnik,

tretje mesto ekipa TOZD RESD Trbovlje;

v ribolovu:

prvo mesto ekipa rudnika Senovo, drugo mesto ekipa DO TET, tretje mesto ekipa rudnika Kanižarica.

In ekipne uvrstitve?

prvo mesto ekipa TOZD iz področja rudnika Hrastnik, drugo mesto ekipa iz DO TET, tretje mesto ekipa rudnika Senovo, četrto mesto ekipa rudnika Trbovlje, peto mesto ekipa TOZD iz področja rudnika Zagorje, šesto mesto ekipa DO IMD, sedmo mesto ekipa rudnika Kanižarica, osmo mesto ekipa rudnika Laško, deveto mesto ekipa separacije Trbovlje, deseto mesto ekipa TOZD RESD Trbovlje.

Nekaj športnih novic

Vesna Ojstršek, članica Kemičarja iz Hrastnika, je 20. maja tega leta postala državna prvakinja med članicami v namiznem tenisu. Državno prvenstvo je potekalo v Kumanovem.

Dne 20. maja je bilo v Ljubljani republiško prvenstvo v športni gimnastici v vseh kategorijah. Pri mlajših mladincih je zasedel 3. mesto Žibert, član TVD Partizan Trbovlje.

V soboto, 19. maja je v telovadnici osnovne šole Trbovlje potekal drugi plesni turnir (od treh) za državno prvenstvo v kombinaciji latinsko-ameriških in standardnih plesov. Nastopilo je 12 parov. Prvo mesto je dosegel (tudi že na prvem turnirju) par Lah — Škofic iz kluba T. Rožanca. Pri standardnih plesih pa sta se uvrstila na drugo mesto. Drugo mesto je zasedel par Ule — Pust (Kazina Ljubljana), tretje Arko — Kraševac, četrto Gornik — Mückehanov (vsi T. Rožanc), peto Lamut — Skok in šesto Jeromel — Kavšek (vsi Kazina Ljubljana). Med uspešnimi tekmovalnimi pari so tudi nekdanji člani srednješolskega kulturnega društva Trbovlje.

Tri dni junija t. l. je potekalo v trboveljskem bazenu predtekmovalje za jugoslovanski plavalni pokal na področju Slovenije. Domačini iz PK Rudar Trbovlje so dosegli naslednja mesta (prvi dan):

a) pionirji — 100 m kravl — 3. mesto Zajc, 400 m kravl — 3. mesto Hočevan, 100 m prsno — 1. mesto Zajc.

b) pionirke — 100 m kravl — 1. mesto Kmetič, 400 m kravl — 1. mesto Kmetič.

c) člani — 400 m kravl — 2. mesto Zupančič

č) članice — 100 m kravl — 3. mesto Alauf, 400 m kravl — 1. mesto Kus, 100 m prsno — 2. mesto Dolanc, 100 m hrbtno — 1. mesto Alauf, 4 x 100 m mešano — 1. mesto PK Rudar.

Rezultati drugega dne:

a) pionirji — 1500 m kravl — 3. mesto Hočevan, 200 m prsno — 1. mesto Zajc, 200 m delfin — 3. mesto Hočevan.

b) pionirke — 800 m kravl — 2. mesto Kmetič, 200 m prsno — 3. mesto Oberč, 200 m delfin — 2. mesto Kus, 200 m mešano — 3. mesto Dolanc, 200 m delfin — 2. mesto Zupančič.

c) člani — 200 m delfin — 2. mesto Zupančič.

č) članice — 800 m kravl — 1. mesto Kus, 4 x 100 m kravl — 1. mesto Rudar, 200 m hrbtno — 1. mesto Alauf.

Končni vrstni red: 3. mesto Rudar (od enajstih klubov).

Dne 9. junija so občinski sindikalni sveti Hrastnika, Trbovelj in Zagorja organizirali sindikalne športne igre. V Hrastniku se jih je udeležilo 15 ekip. Najboljša je bila ekipa

OO sindikata prometnih delavcev Osnovne šole na Dolu pri Hrastniku. V Zagorju se je tekem udeležilo 22 ekip. Prvo mesto je zasedla ekipa OO sindikata Elektroelement Izlake.

Tekme so bile organizirane tudi v Trbovljah.

Tekmovali so tekmovalci v orientaciji, metanju bombe, nameščanju zaščitnih mask itd. Cilj teh vsakoletnih tekmovalj je znan — krepitev narodno-obrambnih priprav in usposobljenosti občanov. Šlo pa je tudi za družbenopolitično oziroma idejno usposabljanje tekmovalcev.

Na državnem prvenstvu, ki je bilo v začetku junija v Beogradu, so imeli največ uspeha tekmovalci iz Slovenije. Član Partizana Trbovlje — Žibert je dosegel prvo mesto na konju z ročaji in bradlji.

Dne 9. in 10. julija je potekal v Bratislavi — ČSSR mednarodni plavalni miting. Udeležilo se ga je nad 300 plavalcev iz 12 držav. Darja Alauf, članica PK Rudar Trbovlje, se je na 200 metrov hrbtno uvrstila na 3. mesto v finalu z novim državnim rekordom 2:21,20.

Robert Kauzer iz Hrastnika se je 10. junija v kategoriji K-1 uvrstil na 7. mesto na mednarodnem tekmovalju na divjih vodah za evropski pokal kajakašev v Halamu.

To mesto je dosegel kljub bolezni. Tekme so bile v kraju Lipotvsky Mikuláš na Slovaškem — ČSSR. (t. l.)

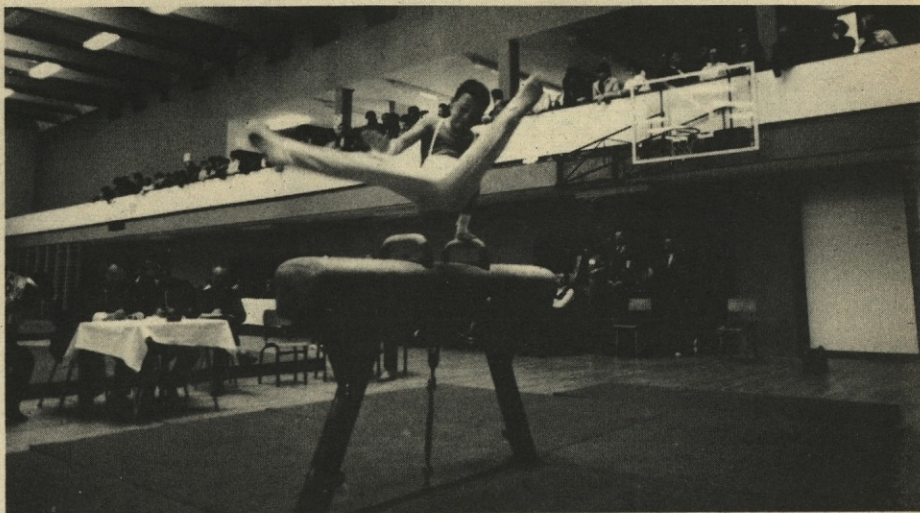
Izjemen dosežek našega orodnega telovadca

Izjemen dosežek našega orodnega telov.

1., 2. in 3. junija letos se je v Beogradu končalo državno prvenstvo v gimnastici za vse kategorije. Tega prvenstva so se udeležili tudi najboljši slovenski telovadci in telovadke, ki so na izbirnem tekmovalju, to je republiškem prvenstvu, dosegli 85 % od maksimalnih možnih točk. Največ uspeha na tem tekmovalju so imeli slovenski telovadci in telovadke, ki so osvojili tudi največ zlatih medalj.

Med njimi je nastopil tudi naš telovadec, član Partizana Trbovlje, Peter Žibert, ki je tekmoval v kategoriji mlajših mladincev in dosegel izjemen uspeh.

Peter je namreč osvojil v skupnem seštevku, to je v mnogoboju, tretje mesto in bronasto kolajno. V finalnem delu tekmovalja pa je osvojil naslov državnega prvaka na konju z ročaji, naslov državnega prvaka na bradlji, tretje mesto na krogih in peto mesto v parterju. Skupaj je osvojil dve zlati in dve bronasti medalji. To je vsekakor velik uspeh in plod načrtnega in trdega dela skozi vse leto, ki ga je Peter z vsakdanjim treningom tudi dosegel. Trenutno je eden najperspektivnejših mladih telovadcev v Jugoslaviji, o



katerem bomo v bližnji prihodnosti še slišali. Omenim naj, da je dvanajstletni Peter eden od potencialnih kandidatov, ki bodo čez dve leti nastopili na evropskem mladinskem prvenstvu v Španiji. Do takrat pa bo potrebno še veliko trdega dela, pa tudi razu-

mevanja naše širše družbe.

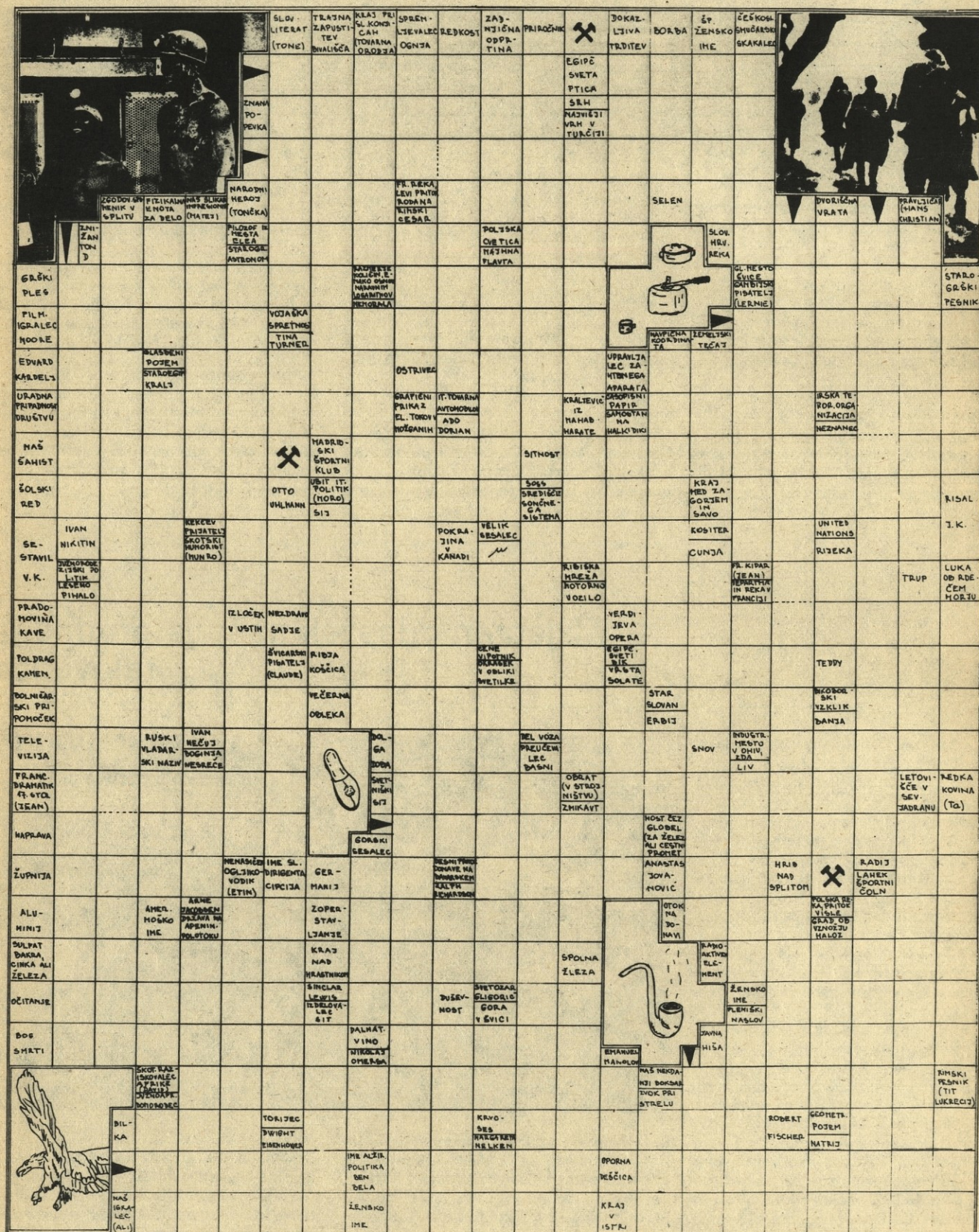
Menimo, da bo za bralce sestavek, ki nam ga je poslal Ivan Glavač — trener gimnastike pri Partizanu v Trbovljah, zanimiv, saj je tozdr Premogovnik Trbovlje prevzel patronat nad temi tekmovalci.

Nagradna križanka ob dnevu rudarjev in prazniku kombinata

Vsem reševalcem s pravičnimi rešitvami križanke, objavljene v tej številki, bomo z žrebom razdelili tri knjižne nagrade.

Izrezek iz časopisa naj reševalci pošljejo na naslov: SOZD REK EK, uredništvo glasila Srečno, 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12.

Pri žrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki bodo prispele v uredništvo do vključno 9. julija 1984.



Kadrovske vesti v času od 1. 5. do 31. 5. 1984

Prihod

DO ZPT

Tozd PT: Pavlič Lepopold - vozač, Jašarevič Nihad - učni kopač, Pečnik Jože II - izločanje jalovine iz premoga, Salkič Avdo - jam. vozač, Bečirovič Zuhdija - jam. vozač, Juteršek Viktor - jam. vozač, Jašarevič Samid - kop. pomočnik, Čaušević Adil - kopač, Perič Stanko - vozač, Vrebac Alija - kop. pomočnik, Bajramović Safet - vozač.

RESD Trbovlje: Vadžunec Anton - jam. tesar, Ilič Zlatko - jam. električar.

DS PD Trbovlje: Šipek Zlata - servirka, Kavčič Anton - lampist.

Separacija Trbovlje: Dimač Miroslav - učnik, Tahirovič Abdaga - čuvaj transp. mehan.

Tozd PH: Fijavž Marjan - kopač, Fistrič Anton - kopač, Isaković Osman - učnik.

Tozd Premogovnik Ojstro: Božič Jakob - učnik, Trivič Miladin - kopač, Požun Danilo - učnik.

RESD Hrastnik: Cepuš Julijan - kompresist, Podbevšek Miro - pom. del. v delav.

DS PD Hrastnik: Abram Franc - zun. del.

Tozd Premogovnik Kotredež: Hodžič Ševket - učnik, Hribar Dušan - učnik, Kocen Stjepan - učnik, Jauševac Henrik II - učnik, Brađač Alojz - učnik.

Tozd RESD Zagorje: Kurež Anton II - elekt. za jam. mehan.

Tozd RŠC: Murečehajič Ekrem - kopač.

DS PD Zagorje: Kovač Milan - vratar v sam. domu.

DO RGD

Tozd RIG: Čurič Nermin - vozač, Pjevič Novvalija - vozač, Medved Stanislav - vozač, Praznik Boris - vozač, Medič Ifet - vozač, Duratović Senad - vozač, Ovčar Nenad - vozač, Husić Fadil - vozač, Filipič Nevenka - čistilka, Kodrič Ivica - vozač.

Tozd Gramat: Alagič Ismet - oprav. vilič. v peči, Popović Živojin - zlagal. opeke.

DS SS DO RGD: Steble Maja - strojepiska.

DO TET

Tozd VN: Grum Franc - električar.

DS TSO: Oberžan Boris - gradb. ing., Žavbi Mihaela - dipl. oec.

Odhod

DO ZPT

Tozd PT: Pavlovič Milivoje - vozač - v poskusni dobi s str. DO., Erjavec Franc II - kopač - upokojen, Ahac Roman - vozač - spor. prek., Božič Jakob - vozač - spor. prek., Šimenc Franc - strež. gum. transp. trak. - upokojen, Gruber Franc - vozač - discipl. odp., Kantušar Vinko - kop. pomočnik - umrl.

Tozd RESD Trbovlje: Škrabar Albin - tesar - upokojen, Slapšak Marjan - vozač - spor. prek.

Separacija Trbovlje: Smuk Ljubomir - učnik - umrl, Crnomarković Dušan - uprav. diod. usmernika - upokojen, Ceglar Jožefa - delavka - upokojena.

DS PD Trbovlje: Brvar Jernej - kopač - upokojen.

Tozd PH: Muhovič Vladimir - kopač - upokojen, Glavač Božidar - uprav. trans. trakov - upokojen, Žilič Juro - kopač - samov. prek., Jovič Ilija - uprav. strisk. Alpina - samov. prek., Hopovec Meho - zun. del. - discipl. odpust, Strah Martin - učnik, v času posk. dobe s str. DO, Perc Miro - učnik - discipl. odp., Tovornik Matija - učnik - discipl. odp., Handanagič Suljo - učnik - samov. prek., Uhan Jože - strelec - upokojen.

Tozd P Ojstro: Topčegaič Ismet - učnik - samov. prek., Kadič Fuad - učnik - discipl. odp., Ocvirk Jakob - kopač - upokojen, Atanasov Mito - učnik - samov. prek., Blaževski Velimir - učnik - discipl. odp., Barišič Slavko - učnik - discipl. odp.

RESD Hrastnik: Čoralič Agan - kopač - upokojen.

DS PD Hrastnik: Ocepek Ivan - stroj. drob. naprave - upokojen.

Tozd P Kotredež: Klančičar Viljem - kop. pom. - upokojen, Vozelj Franc 19 - kopač - upokojen, Lebar Franc 8 - kop. pom. - upokojen, Borišek Miroslav - učnik - spor. prek., Pilič Alija II - učnik - spor. prek., Sladič Lado - strelec - upokojen, Cencelj Leopold - kopač - upokojen, Adamlje Jože - strež. glav. izvoz. stroj. - upokojen, Kostevc Franc I - kopač - upokojen, Škrabe Vinko - učnik - discipl. odp.

Separacija Zagorje: Smajlovič Enes - del. na Sep. - samovolj. prek.

RESD Zagorje: Sotenšek Franc 5 - učnik - v JLA.

DS PD Zagorje: Burkeljc Marinko - del. na Sep. - spor. prek.

Tozd RŠC: Huseinović Meho - kop. pom. - samov. prek., Salihović Galib - kopač - samov. prek., Čizmič Sabahudin - kopač - samov. prek.

DS SS ZPT: Plevanč Silva - izvaj. blag. opr. - upokojena.

DO RGD

Tozd RIG: Perčun Alojz - strelec - umrl, Hrstič Mustafa - pom. zun. del. - samov. prek., Berglez Marija - čistilka - spor. prek., Oljača Zdravko - vozač - samov. prek., Josipović Vito - kop. pom. - samov. prek., Rotar Franjo - strelec - upokojen, Matanović Milan - vozač - samov. prek.

Tozd ESMD: Urlep Guido II - ključavničar - upokojen.

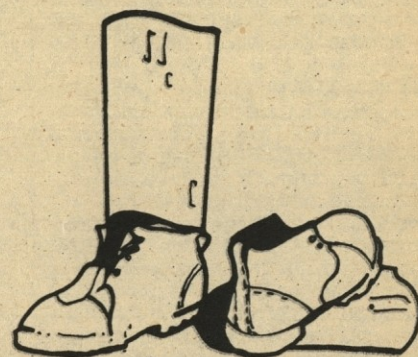
Tozd Gramat: Volaj Matija - varilec - odp. v posk. dobi, Cajlinger Dušan - zlag. opeke - odp. v posk. dobi.

DO TET

Tozd VN: Činč Karel - delavec - spor. prek.

Tozd PEE: Grum Franc - električar - prem. v VN.

Ljuba Poznič





Gasilci so tekmovali

Program praznovanja praznika občine Trbovlje je tudi letos vseboval gasilsko tekmovalje, ki je bilo namenjeno tudi počastitvi 10. kongresa Gasilske zveze Slovenije.

Tekmovalje so izpeljali v nedeljo, 3. junija, organizirano pa je bilo kot regijsko tekmovalje gasilskih desetlin. Skupno je nastopilo 520 gasilcev v 52 gasilskih desetlinah. Pripravila in izpeljala sta ga občinska Gasilska zveza Trbovlje in občinski štab za teritorialno obrambo Trbovlje.

Zmagovalci so bili:

- Gasilsko društvo Trbovlje-mesto, v skupini veteranov — starih nad 50 let (tudi 80-letniki so bili med njimi);
- Gasilsko društvo Čeče (Trbovlje) — v skupini članic;
- Gasilsko društvo Hrastnik-mesto, v skupini članov;
- Gasilska enota Strojne tovarne Trbovlje v skupini gasilskih enot civilne zaščite;
- Gasilsko društvo Kandršče — v skupini mladih gasilcev.

Članice-gasilke iz Čeč, ki so zmagale v svoji skupini, so se letos prvič udeležile tekmovalja. (t. l.)

Glasilo Srečno izdaja SOZD Revirski energetski kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Družbeni organ glasila je časopisni svet — predsednik Albin Hauptman.

Glasilo ureja uredniški odbor: Jože Kirič, Franc Žgalin, Slavi Guna, Boris Jensenšek, Štefan Štok, Vladimir Breznik, Stanko Drnovšek, Dragica Bregant, Janez Oberžan (odgovorni urednik), Tine Lenarčič (urednik).

Naklada 3400 izvodov.

Priprava Reprostudio Mrežar, Ljubljana. Tisk KTL — TOZD TIKa Trbovlje. Za članke kolektiva SOZD REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen. Rokopisov, fotografij, skic, risb itd., ne vračamo.

Po mnenju republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/74 z dne 9. 1. 1974, spada glasilo „Srečno“ med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljnega davka od prometa proizvodov.

Zanimivosti, zanimivosti ...

Zgradba zemeljske skorje je v glavnem znana na podlagi dolgoletnih raziskovanj. O tem, kakšna je zemeljska notranjost pa s pomočjo geofizikalnih metod lahko le sklepamo. Hipoteza o zgradbi zemlje temelji na dognanjih geofizike. Na podlagi gravitacijskih merenj in po širjenju potresnih valov sklepamo, da ima zemlja jedro, ki se po fizikalnih lastnostih in verjetno tudi po kemični zgradbi loči od vseh drugih delov.

Njegov polmer meri približno 3.500 km (celoten zemeljski polmer je 6348 km). Nad jedrom sta dve lupini. Prva nad njim je približno 1700 km debela vmesna lupina, nad njo pa je približno 1200 km debela zunanja lupina ali litosfera.

Litosfera je v globini kakih 60 km predelje-

na (nekateri navajajo 100 km). Zgornji del ali zemeljska skorja je iz kamnin, v katerih prevladujeta silicij (Si) in aluminij (Al). Zato ta del imenujemo kratko sial, kamnine pa silicijne. Njihova specifična teža niha med 2,6 do 2,8. To ustreza teži kislih magmatskih kamnin (skupina granita) in vsedlin. Spodnji del je iz specifično težjih kamnin, ki jih sestavljajo bazične rudnine z malo silicija in več magnezija. Zato jih imenujemo sima. Specifična teža teh kamnin je 3,0; to pa ustreza specifični teži gabrskih kamnin. V spodnjem delu sime se specifična teža zviša na 3,6, kar ustreza specifični teži eklogita. Iz česa sta vmesna lupina in jedro, lahko le domnevamo. Ne vemo, kakšna je njena kemična zgradba in prav tako ne, kakšno je fizikalno stanje.

Humor in anekdote

je mož s poslovnega potovanja iz Braziliije. — Kaj poveste, se čudi gost, — še zdaj je vroča.

Mihec in Jakec prideta v Saharo. Mihec je ob pogledu na toliko peska ves prevzet in pravi: — Škoda, da tukaj ni poledice. — Kako ti pride kaj takega na misel? — Zato, ker bi imeli toliko peska za posipanje.

Sodnik: — Zakaj ste ob treh zjutraj vdrli v hišo?

Obtoženi: — Mislil sem, da sem prišel v svojo hišo.

Sodnik: — Zakaj ste pa potem zbežali skozi okno, ko je prišla gospodinja?

Obtoženi: — Ker sem mislil, da je moja žena.

Milan Kovač

Na separaciji so delali štirje čuvaji, ki so pisali Flere, Kurnik, Bovhan in Močnik. Delavec Janez je vprašal sodelavce, kdo bi povedal stavek, v katerem bi omenil vse čuvaje. Pepi pa kot iz topa: — pri Fleretu je padel Bovhan v Kurnik in postal Močnik.

Pride nadzornik na delovišče in najde rudarja, ki spi. Nadzornik ga vpraša: — Ali se vi bojite delati? Rudar mu odgovori: — Jaz se že ne bojim, saj si upam zaspati na premoğu.

Prijatelj vpraša prijatelja: — Kako bi ti kadil brez cigarete? Ta mu začuden odgovori, da se to ne da. On pa odgovori: — Čisto enostavno. Sleči suknjič in zamahni z njim po prašni cesti, pa boš videl, kako se bo kadilo.

Rudi Močnik

Mama se jezi na svojo neubogljivo hčer: — Poslušaj, če boš še naprej tako nesposobna, boš imela nesposobne otroke. Mala navihanka se nasmeje: — Mami, zdaj si se pa izdala.

Škot vidi prijatelja, ki prihaja iz trgovine in ga vpraša: — Kaj si kupil? — Barometer, da bom v prihodnje vedel, kakšno bo vreme, odgovori ta. — Presneti zapravljivec, zakaj pa imaš potem revmo?

— Mihec, umij si roke, preden greš v šolo! — Ni potrebno mami, saj v šoli nikoli ne dvignem roke.

Janko in Petra sedita v kavarni. Nenadoma Petra vpraša: — Ali je to, kar zdaj igrata valček ali tango? — Mislím, da je to ventilator, pravi Janko.

Neki profesor je šel pogledat norišnico. Pogledal je na svojo zapestno uro, potem pa na veliko uro v bolnišnici. — Ali gre ta ura tam gori prav? — Če bi šla prav, odvrne uslužbenec, — ne bi bila v norišnici.

Matej, kadar jaz zeham, dam vedno roko pred usta, poučuje stara mama svojega vnučka. — Meni ni treba, moji zobje še trdno stojijo, reče ta.

Časnikar se pogovarja z delavcem nekega manjšega podjetja. — Koliko ljudi pravzaprav dela pri vas? — Z našim mojstrom nas je petindvajset. — To se pravi, brez mojstra štiriindvajset. — Ne, kadar ni mojstra, le malokdo dela.

— Ljuba gospa, pravi vljudni gost lastnici gostilne, — vaša kava je enkratna. — To me veseli, odvrne gospodinja, — prinesel mi jo